

**T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV YAPTIKLARI
YAKIN ÇEVREYE AİT TARİHİ, COĞRAFİ VE KÜLTÜREL
ÖZELLİKLERİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI VE
BUNLARI DERSE AKTARIM BİÇİMLERİ**

Mesut GEZİCİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Abdulkadir ERGÜN

Sivas-2020

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV YAPTIKLARI YAKIN
ÇEVREYE AİT TARİHİ, COĞRAFİ VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ
HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI VE BUNLARI DERSE AKTARIM
BİÇİMLERİ**

Mesut GEZİCİ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana
Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir ERGÜN

Sivas

Mayıs 2020

KABUL VE ONAY

Mesut GEZİCİ'nin hazırlamış olduğu “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yakın Çevreye Ait Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Özellikleri Hakkındaki Farkındalıkları ve Bunları Derse Aktarım Biçimleri” başlıklı bu çalışma, 05.05.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Fatih İNEÇ (Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir ERGÜN (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Selman ABLAK (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.....

Doç. Dr. Fatih KARAKUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../2020

Mesut GEZİCİ

ÖZET

GEZİCİ, Mesut. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yakın Çevreye Ait Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Özellikleri Hakkındaki Farkındalıkları ve Bunları Derse Aktarım Biçimleri. Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2020.

Bu çalışmada Sivas ili örneği üzerinden sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikler hakkında farkındalıklarını ve bunları derse aktarım biçimlerini incelemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Sivas ilinde görev yapan 65 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemine göre yürütülen bu çalışmada veriler, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve 15 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veri toplama aracında yer alan 1-5. (5 soru) sorular ile tarihi özelliklere, 6-11. (6 soru) sorular ile coğrafi özelliklere, 12-15. (4 soru) sorular ile kültürel özelliklere yönelik katılımcı farkındalıkları ve bunları derse aktarım biçimleri belirlenmiştir. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz tekniklerine başvurulmuştur. Çalışmada Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri hakkında farkındalıklarının yüksek olduğu ve mümkün mertebede derslerinde ilgili kazanımlara yönelik örnekleri kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların ilgili kazanımları derse aktarılmasında en çok düz anlatım yöntemine başvurdukları ve bunun yanı sıra imkânlar dâhilinde gezilerden, görsellerden ve uygun materyallerden yararlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlardan hareketle; konuyla ilgili çalışma yapacak araştırmacıların karma yöntemi kullanmaları, okul kütüphanelerinde ilgili dokümanların bulunduğu kitaplıklar oluşturmaları, konuya yönelik seçmeli derslere programda daha çok yer vermeleri önerilmiş, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun yöntem, teknik ve materyal kullanmaları, yerel yönetimler tarafından ilin tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri ile ilgili sanal gerçeklik, arttırılmış gerçeklik ve 3D uygulamaları hazırlatılarak eğitim-öğretim sürecinde kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yakın çevre, tarihi özellikler, coğrafi özellikler, kültürel özellikler, yerel tarih, yerel coğrafya, derse aktarım.

ABSTRACT

GEZİCİ, Mesut. Social Studies Teachers' Awareness Towards The Historical, Geographical and Cultural Characteristics of their Near Environment They Work in and The Transfer of that to the Course. Master Thesis, Sivas, 2020.

In this research, the aim is to reveal the social studies teachers awareness about the historical, geographical and cultural heritages belonging to their close areas they work in and the ways they transfer it to the lessons.

65 social studies teachers working in Sivas province in 2019-2020 form the study group of the research conducted according to the qualitative method. In this study, which was conducted according to the qualitative research method, data were collected through a semi-structured interview form consisting of 15 questions prepared by the researcher, by taking the expert opinion. Located in the data collection tool, 1-5. (5 question) date with questions, 6-11. (5 question) geographical with questions, 12-15. (4 question) with questions for the cultural elements, of the participants' awareness and the ways of transfer to the lesson. The study group is selected from the purposeful sampling methods, which can be easily accessed. Some findings were obtained the analyzed data by using the content from analysis and descriptive analysis techniques. Based on the findings, it was concluded that teachers working in Sivas have awereness about the historical characteristics, geographical characteristics and cultural characteristics of the city and they use examples of them related to the objectives of their lessons. In addition, it was concluded that the participants of the study used mostly the straight narration method in transferring the related objectives to the lessons if possible, they also benefited from the visuals materials.

Based on the results obtained from the study; Using mixed method of researchers who will work on the subject, creating libraries with related documents in school libraries, giving more elective courses to the subject in the program, using methods, techniques and materials in accordance with the constructivist education approach of social studies teachers, local governments' historical, geographical and cultural Virtual reality, augmented reality and 3D applications related to its features have been prepared and suggestions have been made for use in the education and training process.

KeyWords: Neighborhood, historical features, geography, features, cultural features, local history, local geography, transfer to class

ÖNSÖZ

Tüm gayem kutsal vatanımıza hizmet edebilmek ve milletimize layık bir eğitimci olmaktır. Okuyan, araştıran, bilimin ışığında ilerlerken milli ve manevi değerlerine sahip çıkan gelecek kuşaklar hayal ediyorum. Bu ülküde adım adım ilerlerken akademisyenlik mesleğinin ilk durağında desteklerini benden esirgemeyen Değerli Hocam Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir ERGÜN'e, kıymetli görüşleriyle tezime katkı sağlayan Sayın Hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Selman ABLAK'a, Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Fatih İNEÇ'e ve Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ'a, en içten saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Yardımlarını esirgemeyen kıymetli öğretmenim Hüseyin ÇOPUR'a, Birol DOĞAN Bey'e ve veri toplama aşamasında katkı sağlayan katılımcılara, tez yazım sürecinde bana destek olan değerli arkadaşlarım Himmet ALMALI, Sezgin SELVİ, İsmail ÇOLAK, Ersen TOPRAK ve Yasin TAÇYILDIZ'a içtenlikle teşekkür ederim.

Bugüne dek fedakârlıklarımı ve sevgilerini esirgemeyen, kendilerine layık bir evlat olabilmeyi arzuladığım kıymetli annem Yasemin GEZİCİ ve babam Lütfi GEZİCİ'ye, bu süreçte beni yalnız bırakmayan, sabırla bana destek olan hayat arkadaşım, sevgili eşim Ayşenur GEZİCİ'ye ve kardeşlerime tüm kalbimle sevgilerimi, saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Mesut GEZİCİ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

ETİK SÖZÜ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR	xiii
1.BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	6
2. BÖLÜM	7
ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Sivas İlinin Tarihi Özellikleri.....	7
2.1.1. Sivas Adının Tarihçesi	7
2.1.2. Tarih Öncesi ve Eski Çağ'da Sivas	8
2.1.3. Hititler Döneminde Sivas	8
2.1.4. Roma ve Bizans Dönemlerinde Sivas	9
2.1.5. Danişmentliler Döneminde Sivas	10
2.1.6. Anadolu Selçuklu Devleti Döneminde Sivas	11
2.1.7. Eretna Devleti ve Kadı Burhanettin Devleti Dönemlerinde Sivas	13

2.1.9. Kurtuluş Savaşı Döneminde Sivas ve Sivas Kongresi	15
2.2. Sivas İlinin Coğrafi Özellikleri	17
2.2.1. Sivas İlinin Coğrafi Konumu.....	17
2.2.2. Sivas ilinin İklimi ve Bitki Örtüsü.....	17
2.2.3. Sivas İlinin Yeryüzü Şekilleri	17
2.2.4. Akarsular	20
2.2.5. Göller.....	21
2.2.6. Nüfus Özellikleri	22
2.2.5. Ekonomik Özellikler	24
2.3. Sivas ilinin Kültürel Özellikleri	27
2.3.1. Gelenek ve Görenekler	27
2.3.1.2. Evlilik ve Düğün Adetleri	28
2.3.2. Sivas Mutfağı.....	29
2.3.3. Yöresel Kıyafetleri	30
2.3.4. Sivas Halayları.....	30
2.3.5. Sivas Halk Müziği	31
2.3.6. Geleneksel El Sanatlar.....	31
2.4. İlgili Araştırmalar.....	31
3.BÖLÜM	41
YÖNTEM	41
3.1. Araştırma Deseni.....	41
3.2.Çalışma Grubu	42
3.3.Veritoplama Araçları	47
3.4.Verilerin Toplanması ve Analizi.....	47
4.BÖLÜM	49
BULGULAR VE YORUM.....	49
4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	49

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	65
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	86
BÖLÜM 5	100
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	100
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	100
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	100
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	101
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	102
5.5. Öneriler	103
5.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Yönelik Öneriler.....	103
5.5.2. Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler	104
5.5.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	104
KAYNAKÇA	106
EKLER	115
Ek 1: Araştırma İzni.....	115
Ek 2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	117
ÖZGEÇMİŞ	123

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.2.6.1. Sivas İli'nin sayım yıllarına göre nüfusun gelişimi (1927-2019).....	22
Tablo 3.2.1. Katılımcı öğretmenlerin cinsiyete göre durumları	42
Tablo 3.3.2. Katılımcıların yaş gruplarına göre durumları	43
Tablo 3.2.3. Katılımcıların mezun oldukları fakültelere göre durumları.....	43
Tablo 3.2.4. Katılımcıların mezun oldukları bölüm ya da anabilim dallarına göre durumları.....	44
Tablo 3.2.5. Katılımcıların lisansüstü eğitim durumlarına göre dağılımı.....	45
Tablo 3.2.6. Katılımcıların meslekteki kıdem yılı durumları	45
Tablo 3.2.7. Katılımcıların Sivas ilinde görev yapma süreleri	46
Tablo 3.2.8. Katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre durumları.....	46
Tablo 4.1.1: 1. Sorunun a maddesine ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar	49
Tablo 4.1.2: 1.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	51
Tablo 4.1.3: 2.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	52
Tablo 4.1.4: 2.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	54
Tablo 4.1.5:3.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	56
Tablo 4.1.6: 3.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	57
Tablo 4.1.7:4.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	59
Tablo 4.1.8: 4.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	61
Tablo 4.1.9: 5.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	62
Tablo 4.1.10: 5. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	63
Tablo 4.2.1: 6. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	65
Tablo 4.2.2:6. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	67
Tablo 4.2.3: 7. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	69
Tablo 4.2.4: 7. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	71
Tablo 4.2.5: 8. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar	72
Tablo 4.2.6: 8. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	74

Tablo 4.2.7: 9. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	76
Tablo 4.2.8:9. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	78
Tablo 4.2.9: 10. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	79
Tablo 4.2.10: 10. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	81
Tablo 4.2.11: 11. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	83
Tablo 4.2.12: 11. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	85
Tablo 4.3.1: 12. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	86
Tablo 4.3.2: 12. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	88
Tablo 4.3.3: 13. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	90
Tablo 4.3.4: 13. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	91
Tablo 4.3.5: 14. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	92
Tablo 4.3.6: 14. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	94
Tablo 4.3.7: 15. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	96
Tablo 4.3.8: 15. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar.....	98

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.2.6.1. Sivas İli'nin Sayım Yıllarına Göre Nüfusun Gelişimi (1927-2019).....	23
Şekil 3.2.1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımları (kişi)	42
Şekil 3.2.2. Katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımları (kişi).....	43
Şekil 3.2.3. Katılımcıların mezun oldukları fakültelere göre dağılımı (kişi).....	44
Şekil 3.2.4. Katılımcıların mezun oldukları bölüme göre dağılımı (kişi).....	44
Şekil 3.2.5. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı (kişi)	45
Şekil 3.2.7. Katılımcıların Sivas ilinde görev yapma sürelerine göre dağılımı (kişi).....	46

KISALTMALAR

And. Kad. M.H.C.	:Anadolu Kadınları Müdafa-i Hukuk Cemiyeti
Akt.	: Aktaran
K.	: Katılımcı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ö.	: Milattan önce
M.S.	: Milattan sonra
Vb.	: Ve benzeri
Yy.	:Yüzyıl

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Sosyal bilimler insanın diğer insanlarla olan toplumsal ilişkilerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Dönmez, 2003, s.31). Sosyal ilişkiler ve bu ilişkilerden doğan sorunlara çözüm üretebilme gerekliliği sosyal bilimlerin çıkış noktası olmuştur. Sağlıklı sosyal ilişkilerin yürütülebildiği bir toplumun var olabilmesi için toplumda karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen bireylerin yetiştirilmesi gerekir. Bu görevleri üstlenen sosyal bilgiler dersi sosyal bilimleri referans alan ve toplum için gerekli en temel ortak öğeleri kapsayan bir yaklaşımla tasarlanmış bir öğretim programıdır (Varış, 1996, s.131).

Sosyal bilgiler sosyal bilim alanlarından yararlanarak insanları, insanların oluşturduğu toplumları ve insan ilişkilerini konu edinmektedir (Turan ve Ulusoy, 2011, s.139). Sosyal bilgiler, sosyal bilimlere dayalı içeriklerden oluşması ve sosyal olan pek çok şeyi konu edinmesi nedeniyle günlük yaşamda öğrencilerin kullanacağı bilgi, beceri ve değerleri içeren bir ders olarak öğretim programlarında önemli bir yere sahiptir (Deveci, 2009, s.2). Sosyal bilgiler dersinin en önemli amacı, öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlamaktır (Çalışkan, 2008, s.9). Sosyal bilgiler dersinin genel amaçlarına bakıldığında, toplumsal hayatta insanların birbirleriyle olan ilişkilerini, çevreyi, yurdu, dünyayı tanıma yetenekleri ile ekonomik yaşama fikrini geliştirmek hususlarına dikkat çekilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1998, s.537-538). Bu anlamda öğrencilerin içinde bulunduğu toplumla sağlıklı ilişkiler geliştirebilen, yaşadığı yakın çevresini, ülkesini ve dünyayı tanıyan bireyler olarak yetiştirilmesi esastır (Çalışkan, 2008, s.9). Çünkü birey belli bir doğal ve toplumsal çevrede doğar, büyür. Öncelikle bireyin bu doğal ve toplumsal çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli özelliklerle donatılması gerekir (Nas, 2000, s.231). İşte bu noktada öğrencinin ülkesini ve dünyayı tanıyabilmesi ancak bulunduğu çevrenin tarihi, kültürel ve coğrafi dokusunu tanımasıyla mümkün olabilir.

Yukarıda bahsedilen hedefler ve faydalar doğrultusunda öğrencilerin yakın çevreleriyle ilgili farkındalık düzeylerini artırabilmeleri öğretmenlerin farkındalıkları ve bunu derse aktarım biçimleriyle doğru orantılıdır. Çünkü kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması, üzerinde yaşadığı coğrafyayı, bu coğrafyaya ait tarihi, coğrafi ve

kültürel özellikleri tanıyan öğrencilerin yetiştirilmesi ancak sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu bilgi ve beceriyi kullanmasına bağlıdır. Örten'e göre (2008),

Yapılandırmacı yaklaşım anlayışıyla öğrenciyi aktif bir biçimde merkezine alan sosyal bilgiler dersi; basitten karmaşığa, somuttan soyuta, yakından uzağa ve bilinenden bilinmeyene ilkelerinin uygulanmasıyla bireyin ilk aşamada hayatını sürdürdüğü çevreyi tanıması ve böylelikle değişim ve sürekliliği algılama, mekânı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama ve tarihsel empati becerilerini öğrencilere aktarmayı hedeflemektedir (s.2).

Türk Dil Kurumuna göre farkındalık kavramı, farkında olma durumu olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). Farkındalık kavramı, insanların bir konu hakkında ön yargılarını bir kenara bırakıp çevresinde olup bitenlere karşı duyarlı davranarak potansiyel fırsatları değerlendirebilmesini ifade etmektedir (Topal ve Sezer, 2016, s.101). Sosyal bilgiler eğitimi açısından tarihi, kültürel ve coğrafi farkındalık bireyin özelde yaşadığı yakın çevresinin, genelde ise ülkenin tarihi geçmişi, coğrafi unsurları ve kültürel değerleri hakkında bilgi sahibi olma ve gerektiğinde bu bilgileri hayata aktarması olarak ifade edilebilir. Çünkü bir konuda öğretim yapılabilmesi için önce farkındalığın olma, farkındalığın olabilmesi için ise o konuda bilgi sahibi olunması gerekmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (2018) incelendiğinde "Birey ve Toplum" öğrenme alanı ile öğrencilere, "ben" ve "biz" olma bilincini şekillendiren tarihi, coğrafi ve kültürel faktörleri değerlendirebilme fırsatı sunulduğu görülmektedir. "Kültür ve Miras" öğrenme alanında, tarih konuları esas alınarak milli bilincin oluşmasında kültürün ve kültürel mirasın rolü ön plana çıkarılmaktadır. Öğrencilerde kültürel mirasın bir milleti meydana getiren ve o milleti diğer milletlerden ayıran ana unsurları barındırdığı vurgulanmaktadır (MEB, 2018, s.11). Ayrıca Türk kültürünün dünya kültürel mirasına yaptığı katkılar kavratılmak istenmektedir. Bu nedenle "Birey ve Toplum" ile "Kültür ve Miras" öğrenme alanları tarihi ve kültürel farkındalığın oluşmasında önemli rol üstlenmektedir.

Coğrafya konularının esas alındığı "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanı ile mekânsal bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır (MEB, 2018, s.11). Coğrafya konularında yer alan "Yerel, bölgesel, küresel bir bakış açısıyla gelecek nesiller yetiştirmek" (Çiftçi ve Ünalı, 2014, s.83) anlayışı; bireylerin toplumsal, çevresel problemleri eleştirel bakış açısıyla irdeleyerek çevresini ve dünyayı anlayabilmesini sağlamaktadır (Esteves, 2015, s.2). Böylece sorular üreten, bu sorulara çözümler arayan, bireysel, toplumsal ve küresel konularda kararlar verebilme yetisi

kazanmış bireylerin yetiştirilmesi mümkün olmaktadır (Schell, Roth ve Mohan, 2014, s.7). Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanıyla ise öğrencilerde yaşadığı çevrenin ekonomik imkânlarına hâkim olması ve bu imkânları geliştirmek adına çaba harcaması gerektiği bilinci kazandırılmak amaçlanmaktadır (MEB, 2018, s.11). Yukarıda değinilen açılardan bakıldığında “İnsanlar Yerler ve Çevreler” ile “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları bireylerin içinde yaşadığı doğal ve beşeri çevre hakkında coğrafi farkındalığın kazandırılmasında önem arz etmektedir.

Bu araştırmada Sivas ili örnek alınarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri ne kadar tanıdığı ve kazanımlardan yola çıkarak bu farkındalıklarını derse nasıl aktardıkları araştırılmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen lirik bilgiler olarak tanımlanan sosyal bilgiler (Sönmez, 1998, s.3), içerisinde tarih, coğrafya, felsefe, ekonomi, sosyoloji vb. sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır (Öztürk, 2012, s.4). Türkiye'nin üzerinde kurulu olduğu topraklar, geçmişten günümüze ev sahipliği yaptığı birçok medeniyete ait önemli kültürel öğeler taşıması (Işık, 2008, s.292) ve çeşitli coğrafi özelliklere sahip olması bakımından sosyal bilgiler dersinin içeriğini fazlasıyla dolduracak unsurlar barındırmaktadır. Bu açıdan da bakıldığında tarih, coğrafya vatandaşlık, arkeoloji, antropoloji gibi birçok sosyal bilimi içerisinde barındıran sosyal bilgiler dersi, Türkiye coğrafyasının anlaşılması ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılmasına olanak sağlamaktadır (Tay, 2011, s.8).

Sosyal bilgiler dersi açısından bu izlerin en net görüldüğü yerlerden birisi de hemen hemen Anadolu'nun tam ortasında bulunan Sivas ilidir. Sivas ili, hem coğrafi özellikleriyle hem de tarihi özellikleriyle sosyal bilgiler dersi için oldukça fazla veri barındıran bir laboratuvardır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın (2018) özel amaçlarında görüleceği üzere öğrencilerden: “Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öğe ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri”, “Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri” (MEB, 2018, s.8) beklenmektedir. Dolayısıyla sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğrencilerinin bu beklentileri karşılayacak

bireyler olmalarında onlara bir rehber olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin çevrelerindeki tarihi, coğrafi ve kültürel özellikler hakkındaki farkındalıkları ve bu farkındalıklara yönelik yakın çevrelerindeki örneklerden nasıl yararlandıkları merak edilmektedir. Belirtildiği gibi sosyal bilgiler öğretmenlerinin birçok kaynaktan, örnekten yararlanması, görev yaptıkları yakın çevreyi tanınması ve yakın çevredeki tarihi, kültürel ve coğrafi özelliklerin farkında olması ve bunları gerek duyulduğunda derse aktarması beklenmektedir; fakat öğretmenlerin, bunu yaparken çağın şartlarına uygun bir anlatım yöntemi kullanmaları, yakından uzağa, bilinenden bilinmeyene ilkelerine riayet etmeleri ve öğrencilerin konuyu tüm ayrıntılarıyla kavraması için imkân tanımaları gerekmektedir. Bu bağlamda Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas'ın tarihi, coğrafi, kültürel özelliklerinden nasıl yararlandıkları ve bunu yaparken hangi öğretim ilkelerince hareket edip hangi örnekleri verdikleri, sosyal bilgiler dersinin özel amaçlarına ulaşılması açısından önem arz etmektedir.

Alın yazın incelendiğinde Sivas ili özelinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakın çevrelerine dair farkındalıkları ve farkındalıklarına yönelik hangi örneklerden nasıl yararlandıklarını ortaya koyan araştırmaların eksik kaldığı görülmektedir. Bu nedenle böyle bir araştırmanın yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Sosyal bilgiler öğretiminde temel amaç öğrencinin günlük yaşamda karşısına çıkabilecek problemlere yönelik çözümler üretebilecek yeterliliğe sahip olmasını sağlamaktır (Safran, 2012, s.13; Ogheneakoke, Obro ve Benike, 2019, s.54). Bireyin günlük yaşamda karşılaşılabileceği problemlere çözüm üretebilmesi için içinde yaşadığı toplumu iyi tanınması yakın çevresinin tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerine hâkim olması, sosyal ilişkilerde aktif rol alması gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersinin içinde barındırdığı tarih konuları bireylerin geçmişle gelecek arasında bağ kurmasını sağlarken coğrafya konuları öğrencilerin içinde yaşadığı mekânı (çevreyi), bu mekânla insan arasındaki ilişkileri anlayabilmelerini sağlamaktadır (Memişoğlu ve Öner, 2013; Hurren, 2018, s.2). Böylece insanların çevreleriyle etkileşime girmeleri ve toplumsallaşmaları daha kolay gerçekleşmektedir (Metin ve Oran 2014). İnsanların daha kolay toplumsallaşması sahip oldukları ortak kültürü benimsemelerini ve bunu gelecek nesillere aktarmalarını sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinin içeriğinde yer alan kültür kavramı yaşadığımız çevrede bulunan maddi ve manevi öğelerden oluşur ve

bu öğelerle sürekli etkileşim içerisinde (Akpınar ve Genç, 2017). Bireylerin bu etkileşim sürecinde kültürel unsurların farkında olmasında ve bu unsurları özümsemesinde sosyal bilgiler dersi önemli bir rol üstlenmektedir.

Sosyal bilgiler dersinin üstlendiği bu rol gereği sosyal bilgiler öğretmenlerinin her bir öğrenciye istedik davranışları kazandırmada öğrencilerin aktif olarak rol alacağı, etkin öğrenmeler gerçekleştirebilecekleri buluş yolu, araştırma inceleme yolu, tam öğrenme stratejileri, problem çözme, tartışma, gezi, gözlem, örnek olay gibi yöntem ve tekniklerden faydalanmaları gerekmektedir (Sönmez, 1998, s.6). Öğrencilerin yakın çevrelerini iyi analiz edebilmeleri için sosyal bilgiler dersinin işlenişinde yapılandırıcı eğitim anlayışına uygun olarak yakından uzağa, bilinenden bilinmeye, somuttan soyuta ilkelerine riayet edilmeli ve öğrencilerde kalıcı öğrenme sağlanmalıdır. Bu durumda sosyal bilgiler öğretmenin yakın çevresine hâkim olması ve yakın çevresinden örnekler verebilmesi önemlidir.

Bu araştırmada Sivas ili örneğinden yola çıkılarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri ne kadar tanıdıklarını ve bu özellikleri sosyal bilgiler dersine nasıl aktardıklarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmaktadır.

1. Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin tarihi özellikleri hakkındaki farkındalıkları nelerdir ve bu farkındalıkları derse aktarmada hangi yöntem, teknik ya da materyalleri kullanmaktadırlar?
2. Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin coğrafi özellikleri hakkındaki farkındalıkları nelerdir ve bu farkındalıkları derse aktarmada hangi yöntem, teknik ya da materyalleri kullanmaktadırlar?
3. Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin kültürel özellikleri hakkındaki farkındalıkları nelerdir ve bu farkındalıkları derse aktarmada hangi yöntem, teknik ya da materyalleri kullanmaktadırlar?

1.3. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler dersi, tarih, coğrafya, vatandaşlık ve diğer birçok sosyal bilimi içinde barındırması açısından önem teşkil eden bir derstir. Özellikle kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması açısından, üzerinde yaşadığı coğrafyayı ve bu coğrafyaya ait tarihi ve kültürel özellikleri tanıyan öğrencilerin yetiştirilmesi gerekmektedir

(Daşdemir ve Tekin, 2018, s.218). Bu kapsamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerin farkında olması ve bunları derse aktarması elzemdir (Sönmez, 2005, s.457).

Türk tarihine ve kültürüne ait unsurları kavrayarak kültürel mirasa duyarlı bireyler yetiştirmek hem de yaşadığı çevreyi ve dünyayı tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi fark eden, çevre duyarlılığı kazanmış bireyler yetiştirmek Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın (2018) özel amaçları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda sosyal bilgiler öğretmenlerinin hem iyi bir çevre okuryazarı hem de yaşadığı bölgenin tarihsel ve kültürel süreçlerine hâkim olması gerekmektedir. Çünkü bu özelliklere sahip olan sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerinin yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerin farkında olan bireyler olmasında önemli bir rehber olacaktır. Bu nedenle bu çalışma hem sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerine ait farkındalıkları ve derse aktarım biçimlerini ortaya koymasına hem de bu konuda alınıyazına katkı sağlamasına açısından önem arz etmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

1. Bu araştırmanın çalışma grubu, 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Sivas ilinde görev yapan 65 sosyal bilgiler öğretmeniyle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan bireylerin, veri toplamada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruları samimi bir şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının araştırmanın amacına hizmet ettiği varsayılmıştır.

2. BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Sivas ilinin tarihi coğrafi ve kültürel özellikleri ile araştırma konusuna benzer çalışmalar ele alınmıştır.

2.1. Sivas İlinin Tarihi Özellikleri

Sivas Anadolu yarımadasının iç kesimlerinde Yukarı Kızılırmak bölümünde yer alan kadim bir Anadolu şehridir. “Stratejik olarak Sivas, doğuda İran’a, batıda Anadolu ve Avrupa’ya, kuzeyde Tokat, Niksar ve Amasya üzerinden Karadeniz’e; Güneyde Malatya üzerinden Harput-Diyarbakır yoluyla Mezopotamya ve Basra Körfezine kadar uzanan yolların kavşak noktasında bulunmakta”dır (Şahin, 2013, s.29). Sivas, Anadolu’nun merkezinde yer almasının yanı sıra İpek Yolu güzergâhı ve Kral Yolu güzergâhı üzerinde olmasından dolayı tarih boyunca önemli yerleşim merkezlerinden biri olmuştur (Konargöçer, 2017, s.1). Bu özelliğinden dolayı Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan (Akbulut, 2009, s.14). Sivas ili bu medeniyetlerden izler taşıyarak Anadolu’nun kültürel mirasına katkılarda bulunmuştur.

2.1.1. Sivas Adının Tarihçesi

Yer adlarının kökenine bakıldığında yerleşim yerlerinin adlandırılmasında yerin bulunduğu coğrafyanın, o bölgede hüküm süren devletlerin kral, kraliçe ya da komutan gibi önemli yöneticilerinin veya o yer ile ilgili efsane ve destanların etkili olduğu görülmektedir (Karaçetin’den aktaran Ünalın, 2008, s.246). Sivas adının kökeni ile ilgili görüşlerde de bahsedilen bu durumun etkili görülmektedir. Sivas’a farklı dönemlerde hâkim olan devletler, şehre; Kabira, Sebast, Sebesteia, Sipas, Megalopolis, Diaspolis (Tanrı Şehri), Talaurs, Danişment İli, Dâr’ul-âlâ, Eyalet-i Rum, Eyalet-i Sivas ve Sivas adlarını vermişlerdir (Ilıman, Demir ve Karahan, 2020, s.88). Bu isimlerin kökenine bakıldığında ya bu bölgede hüküm sürmüş kavimlerden veya bu bölgede o zaman yer alan eserlerden ya da önemli devlet yöneticilerinden yola çıkılarak verildiği görülmektedir. Rivayete göre Sivas’ın ilk isminin Kabeira olduğu ve bu ismini şehrin çevresinde bulunan Kabeira adındaki bir kaleden aldığı düşünülmekteydi fakat yapılan araştırmalar sonucunda bu ismin Tokat’ın Niksar bölgesine ait olduğu anlaşılmış ve bu görüş çürütülmüştür (Konargöçer, 2017, s.15). Başka bir bilgiye göre ise Hititlere bağlı

bir kavim olan Sebast kavmi şehre ismini vermiştir (Yund, 1974; Denizli, 1990 aktaran Akbulut, 2009, s.212).

Pontus kralı Polemon'un karısı Pythodoris'in Roma Kralı Ogüst'e sadakatini ispat etmek amacıyla şehre Ogüst'ün şehri anlamına gelen "Sebastia" adını verdiği ve "Sivas" adının da bu kelimedenden evrildiği bu konuda ileri sürülen görüşlerdendir (Denizli, Tarihsiz, s.14). Başka bir görüşte ise "Sivas" isminin şehrin kurulduğu alanda Uluğaçlar altında bulunan birincisi "Allah'a şükranı", ikincisi "ana ve babaya minneti" üçüncüsü "küçüklere şefkati" temsil eden "üç göz" anlamındaki "Sipas" kelimesinden evrildiğidir (Güngördü, 2007, s.164).

2.1.2. Tarih Öncesi ve Eski Çağ'da Sivas

1927 yılından itibaren yapılan kazı ve araştırmalardan elde edilen bulgular Sivas'a Neolitik Dönem'den itibaren yerleşildiği görüşünü güçlendirmektedir. Çanak, çömlek ev ve kent kalıntılarıyla bölgede Kalkolitik Çağ (M.Ö. 5000-3000) ve ilk Tunç Çağ (M.Ö. 3000-2000) yerleşmelerinin varlığı kesin olarak saptanmıştır. Bölgedeki ilk yerleşmenin M.Ö. 2600'lerden başlayarak M.Ö. 2000'lere kadar kesintisiz sürdüğü bilgisine ise Maltepe Höyüğü kazılarında elde edilen bulgularla ulaşılmıştır (www.sivas.gov.tr). İ. Kılıç Kökten ve ekibi tarafından Sivas'ın Hafik İlçesi Pıdır Höyük'te ve Sivas'ın Şarkışla ilçesi yakınlarında bulunan Mergersen'de yapılan kazılardan elde edilen bulgular Neolitik döneme ait izler taşımaktadır (Konargöçer, 2017, s.27). Neolitik Çağ'da yerleşilen Pıdır Höyük'te Kalkolitik Çağ ile ilgili izlere de rastlanılmasına rağmen yapılan araştırmalar sonucunda devirle ilgili önemli sayılabilecek mimari kalıntılara, sosyokültürel ve teknolojik bilgilere rastlanılmamıştır (Konargöçer, 2017, s.31). Buna rağmen höyükte bulunan kazıklar üzerine oturtulmuş konutlar Anadolu'daki göl evleri mimarisinin ilk örneklerini oluşturması yönüyle önem teşkil etmektedir (Karakoç'tan aktaran Akbulut-Özpay ve Ünsal, 2018, s.2188).

2.1.3. Hititler Döneminde Sivas

Anadolu'nun önemli bir tarihi bölgesi olan Kapadokya tarihi incelendiğinde Sivas'ın önemli bir Hitit şehri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hakkı ve Nafiz, 2005, s.11). Yüzeysel araştırmalarından elde edilen bulgulardan M.Ö. 1600'lü yıllardan itibaren Sivas ilinin Hitit Devleti'nin sınırlarında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır (Denizli, Tarihsiz, s.6).

Sivas ilinin çeşitli yerlerinde yapılan kazı ve araştırmalarda Sivas'ın Gürün ilçesinde bir Hitit kitabesine, Kangal ilçesine bağlı Havuz Köyü Karaseki mevkiinde şehir harabesine ve bazalt taşından yapılmış bir Hitit Aslanı heykeline ulaşılması Sivas ilinin Hititlere ait önemli bir yerleşim yeri olduğunu göstermektedir (Yasak, 1997, s.8). Altınyayla ilçesi Başören köyü Akkuzulu mezrasında bulunan ve bir Hitit kenti olan Sarissa (Kuşaklı)'da 1992 yılında kazılara başlanmıştır (Doğaner, 2013, s.93; Müller-Karpe, 2002, s.145). Geç Tunç Çağına ait bir şehir yerleşimi olan Sarissa Antik Kenti'nde Sivas Müze Müdürlüğü ve Almanya Kiel Üniversitesi işbirliğiyle 1993 yılında yapılan kazıda bulunan çivi yazılı tablet parçası Sivas'ın bir Hitit şehri olduğunu ortaya koymuştur (Denizli, Tarihsiz, s.6 - 219).

2.1.4. Roma ve Bizans Dönemlerinde Sivas

Sivas stratejik konumuyla tarih boyunca topraklarında hüküm süren devletler için önemli bir ticaret ve siyasi merkez olmuştur. Sivas Roma ve Bizans dönemlerinde bu önemini korumuş Asya'dan Avrupa'ya ve Mezopotamya'dan Karadeniz'e giden ticaret yollarının Sivas'tan geçmesi sebebiyle mal ve esir ticaretinde merkez konumunda olmuştur (Şahin, 2013, s.29).

M.Ö. 333 yılında Makedonya kralı Büyük İskender'in İssos Savaşı'nda Akamenit kralı III. Darius'u yenmesiyle Anadolu Büyük İskender'in imparatorluğunun bir parçası haline gelmiş, M.Ö. 323 yılında Büyük İskender'in ölmesi üzerine imparatorluğun parçalanmasıyla da Sivas ilinin kuzeyine Pontus Krallığı güneyine ise Kapadokya Krallığı hâkim olmuştur (Denizli, Tarihsiz, s.12). M.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında İranlı Sasanî orduları tarafından istilâ edilen Sivas, İskender'in de istilâsına maruz kalmıştır. M.Ö. 100 yılında, diğer Anadolu şehirleri gibi, Kapadokia'da Romalıların eline geçmiştir (Örnek, 1966, s.2).

M.S. 17 yılında Roma İmparatoru Tiberius'un Sivas ve çevresini ele geçirmesinden sonra Sivas'ın "Eyalet-i Rum" olması ve halkın ağır vergilerle zora sokulmasının hemen ardından M.S. 18 yılında Sivas'a atanan yeni vali vergileri hafifletmiş, imar faaliyetlerine önem vermiş, Sivas Kalesi'nin onarmış ve bu dönemde Sivas Diospolis ismini almıştır. Roma İmparatorluğu Pont Krallığını egemenliği altına alınca Sivas şehrinin yönetimini Pont krallığına bırakmıştır (Yasak, 1997, s.10).

Roma İmparatorluğu'nun 395 yılında Batı Roma ve Doğu Roma olarak ikiye ayrılmasıyla Sivas bir Doğu Roma (Bizans) şehri olmuş, Heraklius döneminde ise

“thema” adı verilen üç önemli askeri merkezden biri konumuna gelmiştir (Yasak, 1997, s.10). Bizans’ın üç önemli askeri şehirden biri olmasında Sivas’ın akarsuların oluşturduğu vadilerle Anadolu’yu kuzey-güney ve doğu-batı doğrultularında birbirine bağlaması etkili olmuştur (Akbulut, 2009, s.2104).

VII. yüzyılda Sasanilerin akınlarına maruz kalan Sivas, kısa bir süre sonra tekrar Bizans egemenliğine girmiştir. 658 yılına gelindiğinde ise Emeviler şehirde egemenlik kurmayı başlamıştır. Bir Emevi komutanı Abdülvahabi Gazi uç beyi olarak şehrin imarı, halkın refahı ve İslam dininin yayılması için çalışmalarda bulunmuştur. Bizans’ın desteğiyle Pont akınları sonucunda Abdülvahabi Gazi ve yine önemli bir komutan olan Ahmet Turan Gazi şehit edilmiş sonrasında Sivas yeniden Bizans egemenliğine girmiştir. 1059 yılında Alparslan’ın kardeşi Yakuti Bey Anadolu’ya düzenlediği akınlardan birinde Sivas’ı ele geçirmiş fakat 1061 yılında Bizans imparatoru Dukas şehri yeniden almıştır (Yasak, 1997, s.10).

2.1.5. Danişmentliler Döneminde Sivas

Türkler, Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey döneminden itibaren Anadolu’yu yurt edinmek amacıyla Anadolu’ya fetih hareketleri niteliğinde akınlar düzenlemişlerdir. Bu fetih akınları Sultan Alp Arslan döneminde Malazgirt Savaşı’nın kazanılmasıyla birlikte Anadolu’nun kapılarının Türklere açılmasını sağlamıştır.

Sultan Alp Arslan 1071 yılındaki Malazgirt Savaşı’nın zafer ile sonuçlanmasının ardından emirlerine Anadolu’nun fethedilmesini emretmiştir. Bu emirlerden biri olan Dânişment Gazi’ye Sivas, Tokat, Niksar, Develi, Amasya ve Kayseri havalisi ikta olarak verilmesine üzerine Dânişment Gazi, Sivas şehrini ele geçirerek Dânişmentli Beyliği’ni kurmuştur (Çeçen, 2017, s.1). Sivas, 1071’den 1174’e kadar yaklaşık olarak 103 yıl Dânişmentlilerin, egemenliğinde kalmıştır (Örnek, 1966, s.2).

Böylece XI. yüzyılın başlarından itibaren Anadolu’da süregelen Türk akınlarıyla Bizans İmparatorluğu’nun elinden alınan Sivas Danişmentlilerle beraber yörede kurulan ilk Türk devletinin başkenti olmuştur (Akbulut, 2009, s.214). Emir Danişment emrindeki Tursan, Çavuldur Çuha, Karadoğan gibi komutanlarla harap durumda olan Sivas şehrini onarmış ve Sivas bu dönemde önemli kültür ve ticaret merkezlerinden biri olmuştur (Denizli, Tarihsiz, s.16).

1106 yılında Danişment Gazi’nin ölümünden sonra tahta oğlu Melik Gazi ondan sonra da 1134 yılında Melik Mehmed geçmiştir. 1142 yılında Melik Mehmed’in

ölümüyle başlayan taht kavgalarından yararlanan Selçuklu Sultanı I. Mesud Danişmentli topraklarının büyük bir bölümünü ele geçirmiştir. Melik Mehmed'in kardeşi Yağlıbasan Sivas, Amasya ve Kayseri'de hâkimiyetini devam ettirse de o da 1150 yılında Selçuklu hâkimiyetini kabul etmiştir (Özdek, 1990). İç karışıklıkların devam etmesi neticesinde 1175'te II. Kılıçarslan Sivas, Tokat ve Niksar'ı ele geçirmiş böylece Danişmentlilerin Sivas kolu dağılmıştır (Mahiroğulları, 2018, s.30).

2.1.6. Anadolu Selçuklu Devleti Döneminde Sivas

Danişmentli Beyliği'nin iç karışıklıklarından faydalanarak 1175 yılında Sivas'ı ele geçiren II. Kılıçarslan yaşlı olduğundan dolayı 1190 yılında ülkeyi 11 oğlu arasında paylaşmış, Sivas yöresini de büyük oğlu Kudbettin Melikşah'a vermiştir (Mahiroğulları, 2018, s.30). Böylece Sivas'ta Anadolu Selçuklu Devleti hâkimiyeti başlamıştır.

Sivas kenti, hem sanat eserleriyle hem de Anadolu'da en önemli iç ve dış ticaret merkezi olma özelliğiyle Anadolu Selçuklu Devleti döneminde büyük bir ihtişam kazanmıştır (Erdem, 2007, s.54). Kuzeyden güneye, doğudan batıya önemli ticaret yollarının kavşak noktasında bulunan Sivas, uluslararası ticarete önem arz eden bir merkez durumundadır. Asya'dan gelen İpek Yolu, Erzurum yolu ile Sivas'ta kuzey-güney yolu ile birleşmektedir. Bu konum Sivas'a ekonomik olarak yansımış, şehrin bir cazibe merkezi olmasını sağlamıştır (Şahin, 2013, s.29). Böylece Selçuklular döneminde Sivas'ta ticaretin gelişmesiyle şehir; Konya, Kayseri, Malatya ve Diyarbakır gibi şehirlerle beraber önemli bir ticaret merkezi olmuştur (Darendeli, 2019, s.21). Bu dönemde Sivas, sabun, boya, nebati yağı ve yünlü kumaşların imal ve ihracatında önemli bir yere sahiptir (Turan, 2016, s.361).

Anadolu Selçuklu Devleti döneminde ticaretin yanı sıra Sivas'ın imar ve bayındırlık çalışmalarına da önem verilmiştir. I.Gıyaseddin Keyhüsrev'in ölümünden sonra devletin ileri gelenlerinin kararıyla devletin başına geçen oğlu I.İzzettin Kaykavus genellikle Sivas'ta yaşamıştır (Hakkı ve Nafiz, 2005, s.60). I.İzzettin Kaykavus bayındırlık çalışmalarına önem vermiş, şehrin kale ve surlarını tamir ettirmiş, 1217 yılında ruh, cilt ve göz hastalıkları üzerine kurulan Anadolu'daki ilk tıp fakültesi niteliğinde olan ve günümüzde içinde kendisinin türbesi de bulunan Şifaiye Medresesini açmıştır (Şapolyo, 1972, s.161).

I.İzzettin Kaykavus'un ölümü üzerine tahta çıkan I. Alâeddin Keykubat döneminde başta Konya, Kayseri ve Sivas şehirleri olmak üzere Anadolu'da birçok şehir Moğol istilasına karşı surlarla ve kalelerle savunmaya hazır hale getirilmiştir. (Turan, 2016, s.294).

Moğolların 1231 yılında Sivas'a yaptıkları saldırıyı Alâeddin Keykubat bertaraf etmiş olsa da Çermayon Noyin komutasındaki Moğollar şehrin kale dışında kalan mahallelerini tahrip edip ganimetlerle gitmişlerdir (Denizli, Tarihsiz, s.16).

1243 yılında Moğolların yeniden saldırması sonucu komutanlarının şehri savunma fikrini dikkate almayan II. Gıyaseddin Keyhüsrev savunma yerine saldırıyı tercih etmiş fakat Köseadağ'da yapılan savaşı Selçuklular kaybetmiştir. Baycu Noyin komutasındaki Moğollar şehri üç gün boyunca yağmalamışlar ve bu yenilginin ardından Selçuklu Devleti Moğollara vergi ödemek zorunda kalmıştır (Koca, 2016, s.73). Ayrıca bu savaşta Selçukluların yenilmesi sonucunda Anadolu'da İlhanlı hâkimiyeti başlamıştır. Sivas ili sınırlarında yapılan bu savaşın sonuçlarından en çok Sivas ve Erzurum çevresi etkilenmiştir (Zaghoul, 2019, s.162).

Köseadağ Savaşı'ndan sonra tahta geçen II. İzzettin Kaykavus'un hükümdarlığını tanımayan kardeşi Rükneddin Kılıçarslan'ın Moğolların desteğini alarak tahtı ele geçirmesi üzerine Selçuklu Devleti'nin içişlerine karışma fırsatı bulan Moğollar, Vezir Çoban Nüveyyin'in oğlu Timurtaş'ı Sivas'a vali olarak atamış ve Timurtaş 1322 yılında bağımsızlığını ilan ettikten sonra da yönetimi 1328 yılında Alaeddin Eratna'ya bırakarak Mısır'a gitmiştir (Yasak, 1997, s.13). Böylece Sivas Eretna Beyliği yönetimine geçmiştir. XIV. yüzyılın başlarından itibaren ise Sivas Anadolu İlhanlıların atadıkları valiler tarafından yönetilmiştir.

Sivas şehri Anadolu Selçuklu Devleti hâkimiyetinde tarihinin en parlak dönemlerini yaşamıştır. Selçuklu döneminde Sivas önemli bir ilim merkezi durumundadır. "Öyle ki Selçuklular döneminde Sivas'a, "Dâr'ululemâ" (Âlimler Beldesi), "Dâr'ul-âlâ" (Yücelik Beldesi) gibi adlar verilmiştir" (Kaya, 2008, s.217). Sivas'ta görülmeye değer en önemli tarihi yapılar Selçuklulardan kalmıştır (Zengin, 2006, s.260). Anadolu Selçuklu döneminde tıp, astronomi ve dini ilimlerde eğitim veren Çifte Minareli Medrese, Şifahye ve Buruciye gibi medreseleri yaptırılmıştır. 1271 yılında Vezir Sahip Ata tarafından yaptırılan Gök Medrese ise bu dönemin en önemli abidelerindedir (Şapolyo, 1972, s.202).

2.1.7. Eretna Devleti ve Kadı Burhanettin Devleti Dönemlerinde Sivas

1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra İlhanlı Devleti Anadolu'da şehirlere atadıkları valiler sayesinde Anadolu'da hâkimiyetlerini güçlendirmiştir. İlhanlıların Sivas'a vali olarak atadıkları Timurtaş 1327'de iç karışıklık nedeniyle yönetimi kayınbiraderi Emir Eretna'ya bırakarak Mısır'a gitmiş, Emir Eretna bir süre daha İlhanlılara bağlı kaldıktan sonra 1343 yılında bağımsızlığını ilan etmiştir (Yücel, 1991, s.6-13).

Emir Eretna, Alâeddin unvanıyla Sivas'ta sultanlığını ilan ettikten sonra başkenti Kayseri'ye taşımış, Sivas'a oğlu Şeyh Hasan Bey'i vali olarak atamış ve 1352'de Kayseri'de vefat etmiştir (Pürlü, 2005, s.44).

Eretna Devleti döneminde Ahi teşkilatına önem verilmesinin bir sonucu olarak Sivas'ta siyasi, ekonomik, dini, ilmi ve mesleki yönden gelişmeler görülmüştür (Pürlü, 2005, s.45).

Eretna Devleti dönemine ait Sivas'ta günümüze kadar ayakta kalabilen eser Güdük Minare adı ile bilinen 1347 yılında Alaeddin Eretna tarafından oğlu Şeyh Hasan anısına yaptırılan türbedir (Demirel, 1947, s.1).

Eretna Beyliği'nde kadılık, vezirlik, naiplik görevlerinde bulunan ve tecrübeli bir devlet adamı olan (Sivas Valiliği, 2002, s.60) Kadı Burhanettin, Eretna Devleti'nde üstlendiği naiblik görevinden beri nüfuzu ele geçirmiştir. Eretna hükümdarı Ali Bey'in zayıf yönetiminden faydalanmasıyla 1381 yılında kendi adına para bastırarak ve hutbe okutarak bağımsızlığını ilan etmiştir (Yücel, 1970, s.59).

Kadı Burhanettin, hükümdarlığı boyunca Sivas'a hâkim olmak isteyen komşu beyliklerle ve devletlerle mücadele etmiş, Sivas'ı almak isteyen Timur'a karşı koyarak Sivas'ın istilasını önlemiştir (Karacan, 1989, s.63). 1398 yılında Karakoyunlu Hükümdarı Karayüllük Osman Bey'le yaptığı savaşta yenilmiş ve kendisinin bu savaşta ölmesi üzerine kurduğu beylik de yıkılmıştır (Sivas Valiliği, 2002, s.60).

2.1.8. Osmanlı Devleti Döneminde Sivas

1398 yılında Kadı Burhanettin'in ölümünden sonra yerine Sivas'ın ileri gelen beyleri tarafından tek oğlu olan henüz çocuk yaştaki Alâeddin Ali hükümdar ilan edilmiştir (Yücel, 1970, s.160). Alâeddin Ali'nin yaşının küçük olması, Timur ve komşu beyliklerin tehdidi göz önünde bulundurularak Sivas'ın güçlü bir devletin himayesine girmesi fikrinden yola çıkarak Memlûklüler, Karamanoğulları ve Osmanlı

Devleti arasında yapılan seçim sonucunda şehir Yıldırım Bayezit'e teslim edilmiştir (Yasak, 1997, s.15)

Osmanlı Devleti hâkimiyeti öncesinde Eretna ve Kadıburhanettin devletlerinin idaresinde bulunan Sivas, Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra Amasya merkezli kurulan "Eyalet-i Rum"un önemli şehri olmuş ve Sivas valiliğine Süleyman Çelebi getirilmiştir (Gürbüz, 1997, s.87).

Sivas, Yıldırım Bayezit ve Timur arasında yapılan 1402 Ankara Savaşı öncesinde Timur tarafından yağmalanmıştır. Timur, 9 Ağustos 1400 tarihinde Sivas'ı kuşatmış, Sivas valisi Şehzade Süleyman Çelebi, Timur'a karşı direnemeyeceğini anlayınca şehrin savunmasını Malkoçoğlu Mustafa Bey'e bırakarak çekilmiştir. Sivas kuşatmaya on sekiz gün dayandıktan sonra halkın isteğiyle şehir Timur'a teslim edilmiştir (Taş, 2014, s. 316). Timur, Sivas'ta binlerce insanı öldürmüş ve büyük bir kıyım yapmıştır (Hammer, 2013, s.107). Timur istilasıyla Sivas şehri cami, mescit, kale gibi mimari yapıların yıkımıyla karşı karşıya kalmasının yanında ciddi bir nüfus kaybına da uğramıştır (Akbulut, 2009, s.216).

Anadolu topraklarının Timur tarafından istilasından sonra Kadı Burhanettin'in damadı olduğu düşünülen Mezit Bey Sivas'ın yönetimini ele geçirmiştir (Denizli, Tarihsiz, s.20). Sivas çevresinde topraklarını genişletmek için harekete geçen Mezit Bey'i Amasya'da bulunan Çelebi Mehmet, Bayezit Paşa'yı göndererek teslim almıştır (Acun, 1988, s.184). Anadolu siyasi birliğini sağlamaya çalışan Çelebi Mehmet 1408 yılında şehri yeniden Osmanlı Devleti yönetimi altına almıştır (Yasak, 1997, s.17).

Sivas, önemli yollar kavşağında bulunması nedeniyle bazı Osmanlı padişahları doğu seferlerine giderken Sivas'tan geçmişlerdir. Kanuni Sultan Süleyman 1533 ve 1548 yıllarında İran Seferine, IV. Murat 1634 yılında Revan Seferine çıkarken Sivas'ta konaklamışlardır. IV. Murat bu sırada ülke yönetiminden kaynaklanan sıkıntıların yansımalarını Sivas'ta görerek yönetim ve güvenlik açısından tedbirlerin alınmasını sağlamıştır (Yasak, 1997, s.18).

Sivas Osmanlı İmparatorluğunda bir eyalet merkezi konumuna getirilmiş; Amasya, Çorum, Tokat kısmi olarak, Malatya ve Kayseri illeri ise tamamıyla Sivas'a bağlı birer sancak olmuştur (Erdem, 2007, s.55).

Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminden itibaren içine düştüğü sıkıntılar ülke genelinde olduğu gibi Sivas'ta da gelişmeleri engellemiş olsa da zaman zaman yetenekli

valilerin çalışmaları Sivas'a güzel şeyler kazandırılmıştır (Yasak, 1997, s.18). Bu valilerden Halil Rıfat Paşa "Gidemediğin yer senin değildir" sözü ile yol yapımına önem vererek, Sivas-Samsun, Sivas-Tokat, Sivas-Malatya yollarını yaptırmıştır (Biol, 1999, s.55-57).

Osmanlı idaresi, şehri eyalet merkezi (Paşa Sancağı) yapmasının yanı sıra, valiler vasıtasıyla sistemli bir imar faaliyetini de başlatmıştır (Demirel, 1947, s.2). Sivas Kale Camii, Jandarma Binası, Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi, Hükümet Konağı, Taşhan, Tarihi Meydan Hamamı, Behrampaşa Hanı, Meydan Camii, Tarihi Kurşunlu Hamamı, Ziya Bey Kütüphanesi Osmanlı Devleti döneminden kalma Sivas'taki başlıca eserlerdir.

2.1.9. Kurtuluş Savaşı Döneminde Sivas ve Sivas Kongresi

Osmanlı İmparatorluğu'nun fiilen sonunu getiren Mondros Mütarekesi sonrasında Anadolu İtilaf devletleri tarafından işgale maruz kalmıştır. Bu dönemde Sivas'ın işgal altında olmaması Sivas'ın kurtuluş mücadelesinde önemli bir merkez haline gelmesini sağlamıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak başlattığı Milli Mücadele Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi ve Sivas Kongresi'nde alınan kararlarla tüm yurdun kurtuluşunu sağlamıştır. Sivas Kongresi, Milli Mücadele hareketinin bir dönüm noktası ve Türk milli birliğini sağlamada dayanak noktası olmuştur (Kasalak, 1992, s.211). 4-12 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi sonunda seçilen Heyet-i Temsiliye üyeleri, Anadolu'nun ilk gayri resmi hükümeti olarak milli mücadele hareketini örgütlemiş, millet iradesinin her türlü baskı ve mandacılığın üstünde olduğunu buradan dünyaya ilan etmişlerdir (Kuzucu, 2006, s.116).

22 Haziran 1919'da yayımlanan Amasya Genelgesi'nde yer alan "Anadolu'nun her yönden en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongrenin toplanması" maddesi Sivas'ın Kurtuluş Savaşı'ndaki önemini vurgulamaktadır (Erdem, 2007, s.56). Mustafa Kemal Paşa Sivas'ta yapılacak olan kongre için 29 Ağustos 1919'da Erzurum'dan Sivas'a hareket etmiş ve 2 Eylül 1919'da Sivas'a ulaşmıştır (Selvi, 2002, s.956).

Milli Mücadele'nin önemli bir durağı olan Sivas Kongresi İstanbul Hükümeti tarafından engellenmeye çalışılmıştır. İstanbul Hükümeti, Sivas Kongresi'ni dağıtmak, Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarını tutuklatmak için Harput Valisi Ali Galip'i görevlendirmiştir (Eroğlu, 1977, s.103). Ali Galip'in Sivas Kongre'sini engelleme

çabaları Mustafa Kemal ve arkadaşlarının aldığı tedbirler sayesinde boşa çıkmıştır (Öztürk, 2009, s.155).

Sivas Kongre'si 4 Eylül 1919 Perşembe günü saat 14.00'de Mustafa Kemal'in Mondros Ateşkes Antlaşması ve Anadolu topraklarında uygulanışı, ülke içinde bulunan Ermeni ve Rum azınlıkların faaliyetlerini ve Erzurum Kongresi'nden bu yana geçen süreci anlatan konuşması ile başlamıştır (Öztürk, 2009, s.155).

Kongrede, Erzurum Kongresi'nde vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını sağlamak adına alınan kararlar kabul edilerek daha da genişletilmiştir. 11 Eylül 1919'da alınan kararlar itibariyle kongrede, Misak-ı Milli vurgulanarak milli bir mücadelenin ortaya çıkmasına ortam hazırlanmıştır (Yel, 2018, s.20). Milli birlik ve beraberliğe vurgu yapılarak manda ve himaye kesin bir kararla reddedilmiş, milli egemenliğin üstün kılınması gerektiği belirtilmiştir. Erzurum Kongresi'nde seçilen 9 kişilik Temsil Heyeti'ne 6 kişi daha seçilerek Temsil Heyeti güçlendirilmiştir. Ali Fuat Paşa'nın, Batı Cephesi komutanlığına atanmasıyla burada ilk kez yürütme yetkisi kullanılmıştır (www.ait.hacettepe.edu.tr). Milli Mücadele'nin tek elden yürütülmesinin faydalı olacağı düşüncesiyle Sivas Kongresi'nde, Anadolu ve Rumeli'deki cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir (Özcan, 2013, s.80).

Alınan bu kararların yanı sıra kongreden iki gün sonra,13 Eylül 1919'da Milli Mücadele'nin yayın organı olan İrade-i Milliye gazetesi yayınlanmaya başlanmıştır (www.ait.hacettepe.edu.tr). Kongreden iki ay sonra Vatanperver Sivaslı kadınlar, Sivas Valisi Reşit Paşa'nın talimatıyla Reşit Paşa'nın eşi Melek Hanım başkanlığında Anadolu Kadınları Müdafaa-i Hukuk-u Vatan Cemiyeti kurarak Milli Mücadele'ye destek vermişlerdir (Sarıçoban, 2017, s.1337).

2.2. Sivas İlinin Coğrafi Özellikleri

Sivas ili yüzölçümü, coğrafi konumu, yer altı kaynakları, doğal ve kültürel zenginlikleri, jeolojik yapısı gibi unsurlar bakımından Türkiye'nin önemli illeri arasındadır. Sivas ili, 28,619 km²'lik yüzölçümüyle Türkiye'nin yüzölçümü (780.000 km²) içerisinde sahip olduğu %3,67'lik bir payla toprak bakımından ikinci büyük ilidir (Ayaz, 2013, s.65).

2.2.1. Sivas İlinin Coğrafi Konumu

Anadolu'nun iç kesiminde yer alan Sivas ilinin Yukarı Kızılırmak, Yeşilirmak ve Fırat havzalarında arazileri vardır. Matematik konumu itibariyle 35°- 50' ve 38°-14' Doğu boylamları ile 38°-32' ve 40°-16' Kuzey enlemleri arasında bulunan Sivas ili kuzeyde Tokat, Ordu ve Giresun, güneyde Kahramanmaraş, güney-doğuda Malatya, güney-batıda Kayseri, doğuda Erzincan, batıda ise Yozgat, illeri ile komşudur (Ergün ve Buldur, 2016, s.307).

2.2.2. Sivas ilinin İklimi ve Bitki Örtüsü

Sivas ilinin büyük bir kesiminde karasal iklim egemendir. Kışlar sert ve soğuk geçer. Bol kar yağışının görüldüğü il genelinde, yılın 3-4 ayında kar yerde kalır. Yazları sıcak ve kurak geçerken ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde genellikle yağış görülür. Karasal iklimin etkisiyle doğal bitki örtüsü steptir. Sivas ilinin kuzeyinde yer alan dağların yüksek kesimlerinde orman alanları mevcuttur. Bu orman alanları soğuğa dayanıklı sarıçam, meşe ve ardıç ağaçlarından oluşur (Koç ve Sağdıç, 2010, s.299).

2.2.3. Sivas İlinin Yeryüzü Şekilleri

Sivas ili platoları, dağları, derin vadileri ve doğuya gittikçe artan yüksekliğiyle oldukça engebeli bir araziye sahiptir (Mahiroğulları, 2003, s.6-7). İlde Kuzey Anadolu sıradağlarının uzantısı olan Köse Dağları, Torosların kuzey kollarından Tecer Dağları ve İncebel Dağları, Akdağlar, Yama Dağı, Uzunyayla ve Meraküm platoları, ayrıca Kızılırmak, Kelkit, Çaltı vadileri önemli coğrafi oluşumlardır. Önemli akarsuları Kızılırmak, Kelkit Çayı, Tozanlı Çayı, Çaltı Çayı ve Tohma Çayı'dır (www.sivas.tarimorman.gov.tr)

2.2.3.1. Dağlar

Sivas ili, gerek il sınırları içerisinde yer alan gerekse komşu illerle doğal bir sınır çizgisi niteliğinde olan önemli dağlara sahiptir.

Kösedag: En yüksek noktası 2812 m. olan Kösedag, Suşehri ilçe merkezinin güneyinde, kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanır. Kösedag'da, Tekkayası Tepe (2264 m), Naldöken Tepe (2598 m), Büyükevlioğlu Tepe (2757 m) gibi zirveler bulunur (Yürüdür ve Başbüyük, 2002, s.88).

Kızıldağ: 3025 metre yüksekliğe sahip olan Kızıldağ, Kızılırmak havzası ile Yeşilirmak havzasının arasında konumlanarak bu iki havzanın sınırını oluşturur. Kalıcı kar sınırının 2655 metre olduğu Kızıldağ'da buzullaşmanın etkisiyle 9 adet sirk bulunur (Çılğın ve Bayrakdar, 2017, s.103-106).

Gürlevik Dağı: Sivas'ın 50 km güneydoğusunda yer alan Gürlevik Dağı (2668 m) doğu-batı yönünde yaklaşık 12 km uzanır. Dağın genişliği batıda 2 km'yi bulurken doğuda 500 m'ye kadar düşmektedir. Büyük bölümü aşınmaya dayanıklı, sert kireçtaşından oluşan Gürlevik Dağı çok sarp bir topografyaya sahiptir (İnan ve İnan, 1990, s.51).

Yıldız Dağı: Yıldızeli ilçe merkezinin yaklaşık 5 kilometre kadar kuzeyinde yer alan Yıldız Dağı, 2537 m. yüksekliğe sahiptir (Bacque-Grammont, Tarihsiz, s.11). Yıldız Dağı'nın batı eteklerindeki ormanlar, güneyinde ise Yıldız Gölet'i yer almaktadır (Asan, Yalçın ve Şimşek, 2018, s.336).

Tecer Dağları: Sivas'ın 40 km güneyinde ve Ulaş'ın doğusunda kalan dağlık bölge Tecer Dağları olarak adlandırılmaktadır. Doğu-batı yönünde uzanmakta olan bu dağların en yüksek noktası 2270 metredir (Kurtman, 1963, s.21).

Akdağlar: Sivas'ın Tokat ve Yozgat illeriyle olan sınırını oluşturan Akdağlar Yıldızeli Çayı ile Kızılırmak Vadisi arasındaki bölgeyi tümüyle kaplamaktadır. Kızılırmak Vadisinin Sivas İl sınırları içerisinde kalan kesiminin batısından başlayıp kuzeydoğu yönünde uzanır (Sivas Valiliği, 1998).

İncebel Dağları: İncebel Dağları Gemerek Şarkışla arasında çöküntü oluşunu doldurarak kuzeydoğu yönünde uzanmakta ve Gemerek bölgesinde Tecer Dağlarından ayrılmaktadır (Sivas Valiliği, 1998). Kızılırmak nehrinin kolları tarafından bölünen İncebel Dağları Kızılırmak vadisinin güneyine düşmektedir (Ökse, 2005, s.17).

Yama Dağı: Sivas ve Malatya arasında konumlanan Yama Dağı'nın zirvesi 2722 metredir. Volkanik kökenli bir dağ olan Yama Dağı, Anadolu ve Arap levhalarının çarpışması sonrasında Arap levhasının Anadolu levhasının altına dalarak zayıf direnç gösteren alanlarda yüzeye çıkmasıyla oluşmuştur (Sunkar, Tonbul ve Özdemir, 2008, 143-150).

2.2.3.2. Platolar

Sivas ilindeki en önemli platolar Meraküm ve Uzunyayla platolarıdır.

Meraküm Platosu: Sivas ilinin kuzeyinde yer alan ve yüksekliği 1600-1700 metre olan plato, yatay yapılı tabakalar üzerinde oluşmuştur ve platoda yoğun olarak hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır (Ergün, 2008, s.14).

Uzunyayla Platosu: Zamantı Çayı Yukarı Havzası'nı ve Kangal Havzası'nı içine alan Uzunyayla Platosu yatay bir yayılma göstermiştir (Sunkar, 2008, s.641). Ziraatın ve hayvancılığın hâkim olduğu platoda yer alan başlıca yerleşim merkezleri Pınarbaşı ve Kangal'dır (Güngördü, 2006, s.202).

2.2.3.3. Ovalar

Sivas ilinin başlıca ovaları Şarkışla-Gemerek, Yıldızeli (Bedehdun), Suşehri ve Divriği Palanga ovalarıdır.

Şarkışla-Gemerek Ovası: Sivas havzasının batı uzantısında yer alan ova, Gemerek önlerinden başlayarak kuzeydoğu yönünde yaklaşık 50 km uzanmaktadır. Gemerek, Şarkışla ve Hanlı çevrelerinde düz bir ova görünümündedir. Genişliği bazı kesimlerde 1-2 km'yi bulan Şarkışla-Gemerek Ovası önemli bir tarım alanıdır (Karadeniz, 2014, s.291).

Yıldızeli (Bedehdun) Ovası: Yıldızeli ilçesinden başlayan ve batıda Akdağ eteklerine kadar uzanan ova 921 metre yüksekliğe sahip olup 36 km²'lik bir alana yayılmıştır (Ergün, 2008, s.14)

Suşehri Ovası: Kuzey Anadolu Fayı'na bağlı meydana gelen depresyonlardan biri olan Suşehri Ovası'nın deniz seviyesinden yüksekliği 850-1000 metre arasında değişmekte olup yüzölçümü 125 km² kadardır. Ovayı kuzeyde Giresun Dağları'nın güney kolları sınırlandırırken güneyde ise Kızıldağ (3025 m) ve Köseadağ (2812 m) tarafından çevrelenmektedir (Başbüyük, 2001, s.80).

Divriği Palanga Ovası: Divriği ilçe merkezinin kuzeyinde yer alan ovanın yüzölçümü 28 km² olup Yama Dağı'ndan doğan Nih Çayı'nın suları ile kısmen sulanmaktadır (Mahiroğulları, 2003, s.9).

2.2.4. Akarsular

Sivas İli'nde Kızılırmak, Yeşilirmak ve Fırat havzalarına ait akarsular akış göstermektedir.

Kızılırmak Havzası Akarsuları: İmranlı ilçesinin kuzeydoğusunda bulunan Kızıldağ'dan doğan Kızılırmak, Türkiye'nin en uzun ırmağıdır. Kızılırmak, Kuzey Anadolu Dağları'ndan Dumanlı Dağları ile Toros Dağlarının devamı olan Tecer Dağlarını birbirinden ayırır (Koç ve Sağdıç, 2010, s.298). “Çok sayıda yan kolları olan nehrin başlıca kolları doğudan batıya doğru Çay Deresi, Yukarı Boğaz ve Konak Deresi, Acısu Irmağı, Acısu Çayı, Tavşanlı Deresi, Mısmıl Irmak, Fadlım Irmağı, Tecer Irmağı, Yıldız Irmağı, Çallı Deresi, Değirmenözü Deresi ve Çubuksu'dur” (Ergün, 2016, s.37).

Yeşilirmak Havzası Akarsuları: Yeşilirmak Havzası'nın il sınırları içerisinde kalan bölgesi engebeli bir yapıya sahip olduğu için akarsularından yeterince faydalanılmamaktadır ve bu havzanın en önemli akarsuları Kelkit Çayı ile Tozanlı Çayı'dır (Yasak ve Kaleli, 1986, s.27).

Kelkit Çayı: Yeşilirmak'ın en uzun kolu olan Kelkit Çayı, Sivas'ın 225 km kuzeydoğusunda yer alan Gümüşhane ilinin Çimen Dağları'ndan doğmaktadır. Kelkit Çayı üzerinde Kılıçkaya Barajı ve Çamlıca Barajı bulunmaktadır. Toplam uzunluğu 320 km olan Kelkit Çayı Sivas ili sınırlarına Gölova ilçesinden girmektedir. Suşehri ve Koyulhisar ilçelerinden geçerek Tokat il sınırlarında yer alan Niksar Ovası'na ulaştıktan sonra Erbaa Ovası'nı sulayarak geçer. Erbaa-Taşova sınırında yer alan Boğazkesen mevkinde Yeşilirmak'a katılarak Samsun il sınırına girdikten sonra Çarbamba'dan Karadeniz'e dökülür (Karaca, Birdal ve Türk, 2016).

Tozanlı Çayı: Köseadağ'ın batı yamaçlarından kaynağını alan Tozanlı Çayı, Sivas'ın Doğanşar ilçesinin kuzeybatısında yer alan Asmalı ve Tekeli Dağları'ndan akan derelerle birleşerek Yeşilirmak'a katılır (Koç ve Sağdıç, 2010, s.298).

Fırat Havzası Akarsuları: Ülkemizdeki en büyük akarsu olan Fırat Havzası'nın Sivas ili sınırlarındaki en önemli kolları Tohma Çayı ve Çaltı Çayı'dır. Sivas İlinin Divriği, Kangal ve Gürün ilçelerindeki akarsular bu grup içinde yer almaktadır (Ergün, 2008, s.15-16).

Tohma Çayı: Fırat Nehri'nin kollarından biri olan Tohma Çayı, Tahtalı Dağları'nın Sivas ili sınırlarında yer alan kuzeydoğu yönündeki uzantısından kaynağını alır. Yılanlı, Çatalpınar, Karanlık, Davul, Toptaş ve Gökpınar derelerinden beslenen Tohma Çayı,

Gürün ilçesinde Kuzeybatı- güneydoğu yönünde akarak Sivas ili sınırlarından Malatya ili sınırlarına geçer ve Fırat Nehri'ne karışır (Ergün, 2016, s.41).

Çaltı Çayı: Sivas'ın güneyinde bulunan dağlardan doğan Çaltı Çayı Divriği'nin Cürek bölgesinde derin bir vadiden akarak Fırat nehrinin Karasu koluna dökülür (Yasak ve Kaleli, 1986, s.28).

2.2.5. Göller

Sivas ilinin başlıca gölleri Tödürge Gölü, Hafik Gölü, Lota Gölü ve Gökpınar Gölü'dür.

Tödürge Gölü: Karstik bir göl olan Tödürge Gölü 3.300.000 metrekare ile Sivas ilinin en büyük gölüdür. Zara yakınında Cencin ovasının doğusundadır. Gölün derinliği ortalama 20 m, en derin yeri 45 m, rakımı ise 1294 m'dir (Çelik ve Akpulat, 2009, s.39).

Hafik Gölü: Denizden yüksekliği 1295 metre olan Hafik Gölü, Sivas il merkezine 37 km, Hafik ilçe merkezine ise 3 km mesafededir (Akpınar ve Akbulut, 2007, s.4) Tarım arazileri ile çevrili su toplama alanında herhangi bir yerleşim yoktur. Gölün ortalama derinliği 3 m, yüzölçümü 750.000 m² ve hacmi yaklaşık 2.250.000 m³'tür (Kılınç, 1998, s.35).

Lota Gölleri: Hafik ilçesinin 3 km doğusunda üç ayrı göl halinde bulunmakta olup ilkbahar yağışlarıyla tek bir göl halini almaktadır (Yasak ve Kaleli, 1986, s.29). Karstik çöküntü sonucunda oluşmuş olan Lota Göllerinin denizden yüksekliği 1280 m ile 1295 m arasında değişmekte olup derinlikleri ise 10-18 m arasındadır (Akpulat, 2018, s.33).

Gökpınar Gölü: Gürün ilçesinin 10 km güneyinde yer alan ve suyunun berraklığı, mavinin bütün tonlarıyla görünüşü, içerisinde yaşayan alabalıkların dışarıdan seyredilebilmesi gibi doğal güzellikleriyle dikkat çeken Gökpınar Gölü yaklaşık olarak 15 metre derinliğe sahiptir (Ergün, 2008, s.17).

Ayrıca bu göllerin dışında 4 Eylül Barajı, Kılıçkaya Barajı gibi barajların yanı sıra il genelinde çok sayıda baraj ve gölet bulunmaktadır.

2.2.6. Nüfus Özellikleri

1927 yılında yapılan nüfus sayımına göre 329.741 olan il nüfusu 1935 yılında yapılan nüfus sayımına kadar %25,69'luk bir artış göstererek 432.996'ya ulaşmıştır. Bu artış oranı aynı zamanda 2018 yılına kadar görülen en yüksek nüfus artış hızı olmakla beraber %21,10 olan Türkiye nüfus artış oranından daha fazladır. Tablo 2.2.6.1 incelendiğinde 1950 yılı sayımında %19,97'lik bir artış oranıyla nüfusun 542.004 olduğu görülmektedir. 1960 yılında ise yine %25,11'lik gibi yüksek bir nüfus artış hızıyla il nüfusu 669.992'ye ulaşmıştır. Bu nüfus sayımından 5 yıl sonra yapılan 1965 yılı nüfus sayımında ise il nüfusu 705.186 'ya ulaşmıştır. Buna göre 1950'den 1965'e kadar geçen 15 yıl içerisinde il nüfusunda 163.186 gibi yüksek bir artışın olduğu görülmektedir. 1965 yılından 1985 yılına kadar sürekli nüfus artışı gerçekleşmekle beraber bu zaman diliminde nüfus artış hızının yüksek olmadığı görülmektedir. 1985 yılında 772.209 olan il nüfusu bu tarihten itibaren gerilemeye başlamıştır. 1990 yılı nüfus sayımında nüfus artış hızının sıfırın altına düştüğü görülmektedir. Bu tarihte %0-1,23 olan nüfus artış hızı neticesinde nüfus 4.728 kişi gerileyerek 767.481 olmuştur. 2000 yılında ise % -1,63 olan artış hızı ile il nüfusu 755.091' e gerilemiştir (Ergün, 2016, s.102)

2000-2019 yılları incelendiğinde 2000 yılından 2010 yılına kadar geçen 10 yılda nüfus 112.867 kişi azalarak 755.091'den 642.224'e gerilemiştir. 2010 yılında 2019 yılına kadar olan süreçte ise nüfus miktarında ciddi bir değişim olmamıştır (Tablo 2.2.6.1).

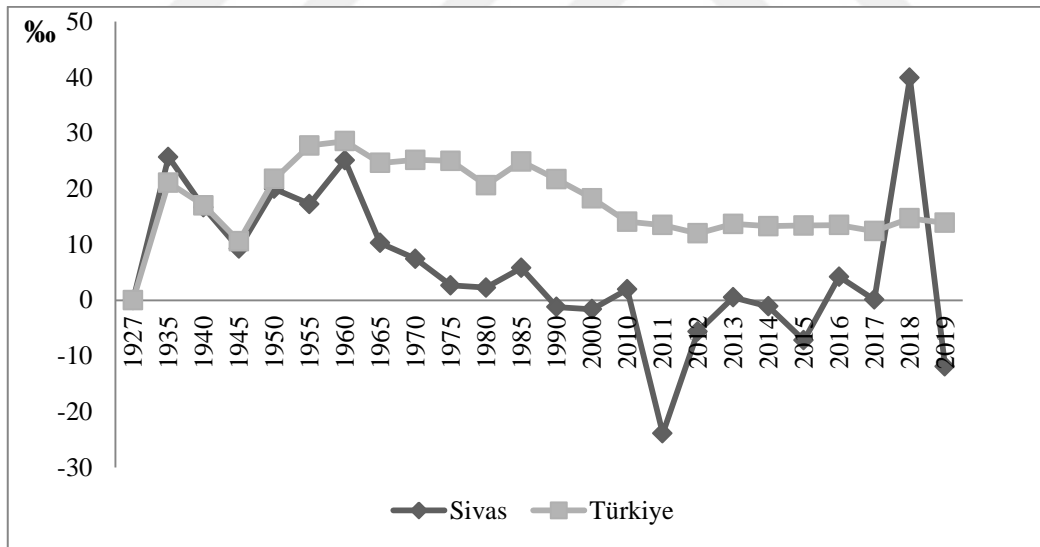
Tablo 2.2.6.1. Sivas İli'nin sayım yıllarına göre nüfusun gelişimi (1927-2019).

YILLAR	SİVAS		Artış Hızı (%0)	
	Nüfus	Artan Nüfus Miktarı	Sivas	Türkiye
1927 ¹	329.741	-----	-	-
1935 ¹	432.996	103.255	25,69	21,10
1940 ¹	468.243	35.247	16,65	17,03
1945 ¹	490.493	22.250	9,28	10,59
1950 ¹	542.004	51.511	19,97	21,75
1955 ¹	590.869	48.865	17,26	27,75
1960 ¹	669.922	79.053	25,11	28,53
1965 ¹	705.186	35.264	10,26	24,63

1970 ¹	731.921	26.735	7,44	25,19
1975 ¹	741.713	9.792	2,66	25,01
1980 ¹	750.144	8.431	2,26	20,65
1985 ¹	772.209	22.065	5,80	24,88
1990 ¹	767.481	-4.728	-1,23	21,71
2000 ¹	755.091	-12.390	-1,63	18,28
2010 ²	642.224	3.760	1,95	14,1
2011 ²	627.056	-15.168	-23,9	13,5
2012 ²	623.535	-3.521	-5,6	12,0
2013 ²	623.824	289	0,5	13,7
2014 ²	623.116	-708	-1,1	13,3
2015 ²	618.617	-4.499	-7,2	13,4
2016 ²	621.224	2.607	4,2	13,5
2017 ²	621.301	77	0,1	12,4
2018 ²	646.608	25.307	39,9	14,7
2019 ²	638.956	-7652	-11,9	13,9

Kaynak: 1: DİE (TÜİK), 2002'den aktaran Ergün, 2016, s.102

2: www.tuik.gov.tr

Şekil 2.2.6.1. Sivas İli'nin Sayım Yıllarına Göre Nüfusun Gelişimi (1927-2019).

Şekil 2.2.6.2'de görüldüğü gibi Sivas ilinin ve Türkiye'nin 1927-2019 yılları arasındaki nüfus artış hızı incelendiğinde genel itibariyle Sivas ilinin nüfus artış hızı Türkiye'nin nüfus artış hızının altında seyretmiştir. İstisnai olarak 1935 ve 2018 yıllarında Sivas ilinin nüfus artış hızının Türkiye'nin nüfus artış hızından yüksek olduğu görülmektedir. 1990 yılına gelindiğinde nüfus artış hızının eksi değerler aldığı

görülmektedir. Bu durum 2000 yılı nüfus sayımında da kendini göstermektedir. 2011 yılında ise %-23,9 gibi bir artış hızı ile 1927'den itibaren en düşük nüfus artış hızı gerçekleşmiştir.

2.2.5. Ekonomik Özellikler

Sivas, Selçuklular döneminde önemli bir merkez konumunda olması itibarıyla ekonomik bakımdan iyi bir refah seviyesine erişmiş olsa da sonraki dönemlerde bu seviyeyi koruyamamış tarım ve hayvancılıkla tipik bir tarım toplumu profili sergilemiştir. Sivas, Sanayi Devrimi'yle birlikte ortaya çıkan "fabrika" kavramı ile XIX. yüzyılın sonlarına doğru Vali Halil Rıfat Paşa'nın günümüzde de Paşa Fabrikası olarak bilinen mevkide kurmuş olduğu un fabrikası ile tanışmıştır. (Mahiroğulları, 2003, s.90).

Cumhuriyet dönemi sonrasında kamu yatırımlarıyla kalkınma hamleleri başlatılmıştır. Günümüzde sanayileşme alanında önemli gelişmeler kaydedilmişse de henüz istenilen seviyeye ulaşamadığı için tarım ve hayvancılık Sivas ilinin ekonomisinde önemli bir paya sahiptir (Mahiroğulları, 2003, s.90). Fakat önemli bir ekonomik sektör olan sanayi sektörünün gelişmemiş olması ilin ekonomik olarak büyümesi yavaşlatmıştır (Doğan, 2007, s.42).

2.2.7.1. Tarım ve Hayvancılık

Sivas ilinde ekonomik faaliyetlerin başında tarım sektörü gelmekte olup sanayileşme ve hizmet sektörü gelişme aşamasındadır (Akbulut, 2007, s.98). Sivas'ta sanayinin gelişmiş olmamasına ve fiziki coğrafya şartlarına bağlı olarak tarım ve hayvancılık ön plana çıkmakta, ova ve akarsu vadi tabanlarında tarım faaliyetleri, engebeli ve dağlık arazilerde ise hayvancılık faaliyetleri yapılırken bazı kırsal alanlarda da tarım ve hayvancılık birlikte yapılmaktadır (Ergün, 2016, s.126-127).

Sivas için her ne kadar tarım önemli bir ekonomik faaliyet olsa da Sivas arazisinde engebeli ve yüksek platolar hâkim olduğundan (Mahiroğulları, 2003, s.90) Sivas ilinin mevcut arazisi içerisinde tarım yapılmaya müsait alanlar toplam il arazisinin %41'ini oluşturmaktadır. Tarımsal üretimin ana unsuru olan bitkisel ürünlerde tahıl üretimi il ekonomisinin önemli kalemlerindedir (www. sivas.tarimorman.gov.tr). Sivas ili, iklim ve bitki örtüsü ile sahip olduğu %27'lik mera alanı sayesinde hayvancılık için önemli bir sahadır. İlde özellikle küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık yaygındır (www. sivas.tarimorman.gov.tr).

2.2.7.2. Yeraltı Kaynakları

Türkiye ölçeğinde bakıldığında Sivas'ta Cumhuriyet dönemiyle birlikte yoğun bir şekilde madencilik faaliyetlerine yönelme olmuş ve bu faaliyetler sonucunda Sivas bölgesinde demir, krom, bakır, demir, kurşun-çinko, selestit, mermer, kireç taşı, jips, linyit ve sıcak su esaslı farklı hammaddeler ekonomik faaliyetlerde kendine yer bulmuştur (Şendeniz, 2002, s.105).

Sivas bölgesinde yer altı kaynaklarına bağlı yapılan üretimlerde metal madenlerinden, enerji madenlerinden ve endüstriyel minarelerden yararlanılmakta olup demir ve krom metal madenlerde; linyit kömürü enerji madenlerinde; traverten, kaolen, mermer ve alçı taşı ise endüstriyel madenlerde ön plana çıkmaktadır (www.oran.org.tr).

Demir: Demir-çelik sanayinin hammaddesi olmasından dolayı demir, Türkiye için stratejik bir öneme sahiptir (Doğanay ve Şahin, 1998, s.177). Ülkemizde demir cevheri oluşumuna ve demir yataklarının genel dağılımına bakıldığında Divriği havzasının önemli bir demir yatağı olduğu (Altan, 2018, s.100) ve demir-çelik sanayisinin hammadde ihtiyacını karşılayarak ülke ekonomisine katkı sağladığı görülmektedir (Yaşar, 2009, s.46).

Linyit: Sivas ili zengin linyit potansiyeline sahiptir. Kangal Termik santralının linyit ihtiyacı ildeki linyit yataklarından sağlanması il sanayisinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Kangal, Divriği, Gemerek, Gürün ve Suşehri ilçelerinde linyit yatak ve zuhurları bulunmaktadır. İl genelinde en yüksek linyit rezervi Kalburçayırı, Etyemez ve Hamal sahalarında bulunmaktadır (www.mta.gov.tr).

Krom: Sivas ili; Divriği, Hafik, Kangal, Ulaş ve Zara bölgelerinde sahip olduğu krom rezervleri ile önemli bir krom yatağıdır (www.mta.gov.tr).

Mermer: Madencilikte Sivas için önemli bir yere sahip olan mermer yatakları Sıcak Çermik, Şarkışla'nın Orta Köy Çermiği, Yıldızeli'nin Nevruz, Sızır yörelerinde yarı saydam olarak işletilmektedir (Yasak ve Kaleli, 1986, s.39).

Kurşun-Çinko: Sivas ilinin Koyulhisar ve İmranlı ilçeleri kurşun ve çinko madeni için önemli rezerv sahalarıdır (www.mta.gov.tr).

Tuz ve Tuzlalar: Divriği-Hamo, Hafik-Tuzhisar, İmranlı-Göleris, Şarkışla-Piliç, Zara-Çakrı, Cedit, Hargün, Merkez-Fadlum tuzlalarında tuz üretimi yapılmaktadır (Mahiroğulları, 2003, s.99).

Bu madenlerin dışında Divriği/Karşıcık, Hafik/Celalı-Aktaş, Kangal/Kurtağıl, Zara/Beypinar yörelerinde asbest, Zara'nın Köseadağ civarında bulunan Kumoğlu bölgesinde kaolin, Ulaş civarında Akkaya, Bostankaya ve Budaklı, Alişanağılı ve Nasır Köyü'nde, Hafik Pirhüseyin Köyü'nde selestit, Hafik'in Örencik ve Zara'nın Tuzlagözü Köyü yakınlarında alçı yapımında kullanılan talk yatakları bulunmaktadır (Mahiroğulları, 2003, s.99).

2.2.7.3.Turizm

Turizm sektörü, günümüzde ekonomik gelişme ve kalkınmada önemli bir yere sahiptir (Hrubcovaa vd., 2015, s.480). Bu gelişme ve kalkınmada turizmin payı sahip olunan turizm potansiyeline bağlıdır. 4000 yıllık tarihi geçmişiyle kültürel zenginliklere sahip olan Sivas bir açık hava müzesi örneğiyle kültür turizmine, doğal güzellikleriyle doğa turizmine, mevcut kaplıcalarıyla sağlık turizmine, türbeleriyle inanç turizmine, elverişli kış şartlarıyla kış turizmine olanak sağlayan unsurlara sahiptir (Ergün, 2008, s.39). Sivas ili sahip olduğu alternatif turizm olanakları ile turistlere ev sahipliği yapmaktadır (Asan vd., 2018, s.642).

Sivas, ilk çağlardan beri Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmasından dolayı bu medeniyetlerden kalan tarihi yapılarla, doğal güzellikleriyle ve kültürel dokusuyla turizm potansiyeli yüksek olan bir ildir. Tarih, doğa, sağlık ve inanç turizmi Sivas ekonomisine ciddi katkılar sağlamaktadır (Mahiroğulları, 2003, s.88). Özellikle Türkiye'nin toplam turizm talebinin yaklaşık %20-25 oranında kültür ve doğa turizminin karşıladığı düşünüldüğünde kültürel ve doğa temelli turizm unsurlarına sahip olan Sivas ilinin bu noktada daha fazla turist çekmesi beklenmektedir (Alaeddinoğlu, 2008, s.306).

Sivas'ın sahip olduğu turizm potansiyeli Türkiye ölçeğinde ele alındığında çok iyi değerlendirildiği söylenememektedir. Sivas ilinin içinde bulunduğu TR72 Bölgesi, turizm potansiyeli olan bir bölge olmasına rağmen turizm sektörü daha çok deniz turizmine bağlı olan Türkiye'de ön plana çıkamamıştır. Sivas ilini de içine alan TR72 bölgesi, sağlık ve termal turizmi, dağ ve kış turizmi, hava sporları turizmi, doğa turizmi, kültür turizmi gibi turizm çeşitlerinde potansiyel mevcuttur (Balıkçı ve Çınar-Öz, 2018, s.80).

Sivas'ta tarih turizmi açısından büyük çoğunluğu Selçuklu medeniyetine (Danişmentliler, Mengücekliler, Anadolu Selçuklu Devleti, Eretna ve Kadı Burhanettin

Devletleri) ait olan tarihi yapıların yanı sıra Osmanlı dönemine ait eserler ve yapılaş itibarıyla Osmanlı eseri olmasına rağmen Cumhuriyet döneminin bir sembolü olan Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi gibi eserler önem taşımaktadır. Özellikle Sivas merkezde yer alan Tarihi Kent Meydanında farklı dönemlere ait eserler bir arada bulunmaktadır. Ayrıca Sivas Ulu Camii, Divriği Ulu Camii, Kale Camii, Meydan Camii, Meydan Hamamı, Kurşunlu Hamamı, Eğri Köprü, Taşhan, Hükümet Konağı, Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi, İnönü Müzesi ve tarihi konaklar tarih turizmi açısından önem taşımaktadır.

Gemerek'teki Sızır Şelalesi, Gürün'deki Gökpınar Gölü ve Şuğul Vadisi, Zara'daki Tödürge Gölü, Hafik'teki Hafik (Koçhisar) Gölü, Koyulhisar'daki Eğriçimen Yaylası gibi doğal güzellikler Sivas'ta doğa turizmi açısından önde gelen yerlerdir.

Sivas'ta bulunan kaplıcalar sağlık turizmi açısından önem taşımaktadır. Özellikle doktor balıklarıyla uluslararası alanda tanınan Kangal Balıklı Kaplıca egzema ve sedef hastalıklarının tedavisinde, Sıcak Çermik ve Soğuk Çermik ise romatizma hastalıklarının tedavisinde turistlerin dikkatini çekmektedir (Gürdal, 2001).

Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalarla Yıldız Dağı kış turizmine kazandırılarak turizme katkı sağlanmıştır.

2.3. Sivas ilinin Kültürel Özellikleri

Sivas ilinin kültürel özellikleri incelendiğinde gelenek ve göreneklerinin, yöresel yemeklerinin, el sanatlarının, kıyafetlerinin, âşıklık geleneğinin, Sivas türkülerinin, Sivas halaylarının, tarihi mekânlarının, yetişmiş önemli şahsiyetlerinin Sivas kültürünü oluşturan temel unsurlar olduğu görülmektedir.

2.3.1. Gelenek ve Görenekler

Kültürel unsurların şekillenmesinde rol oynayan gelenek ve görenekler bireylerin mensup oldukları toplumla olan sosyal ilişkilerini düzenlemelerinden dolayı sosyal bütünleşmeyi sağlayan önemli unsurlardır (Chartofoli ve Fokides, 2019, s.82). Kaynağını ait olduğu toplumun dilinden, dini inanışlarından, sanatından, mitolojisinden, dünya görüşünden alan gelenek ve görenekler zaman içinde uğradığı birtakım değişikliklerle beraber nesilden nesile aktarılarak günümüze ulaşır (Dikici, 2001, s.253; Adekola ve Egbo, 2016, s.121). Yerel olarak Sivas ilinin gelenek ve göreneklerine bakıldığında doğum adetleri, sünnet adetleri, evlenme ve düğün adetleri, ölüm ve yas

adetleri, Sultan Navruz (Nevruz), Eğrilce (Hıdırellez), Sıçancık gibi yılın belli dönemlerinde kutlanan günler dikkat çekmektedir (Mahiroğulları, 2003, s.36).

2.3.1.1. Doğum Adetleri

Doğum adetleri Sivas kültürü içerisinde önemli bir yere sahiptir. Çocuğun doğması ailede büyük bir mutluluk ve neşe kaynağı olarak değerlendirilir. Çocuğun doğumundan sonra doğum yapan kadın, komşu ve akrabalar tarafından hediyeler getirilerek ziyaret edilir. Doğum yapan kadının annesi tarafından beşik takımı yapılır. Çocuğun doğumundan sonra en dikkat edilen husus isim verilmesidir. Çocuğun ismi aile büyüğü tarafından kulağına ezan okunarak konur ve kulağına ezan okunmadan çocuğun emzirilmemesine özen gösterilir (Yasak ve Kaleli, 1986, s.89).

İsim konulurken bazı unsurlar göz önünde bulundurulur. Örneğin ailenin daha önce doğan çocukları kısa sürede ölmüşse çocuğun yaşaması için “Yaşar”, “Duran”, “Dursun” ; ailenin önceki çocukları hastalıktan ölmüşse çocuğun sağlam ve sağlıklı olması için “Kaya”, “Demir”, çocuk doğmadan önce babası ölmüşse “Yadigar”, çocuk dini anlamda mübarek sayılan gün ya da aylarda doğarsa “Bayram, Recep, Şaban, Ramazan, Kadir”; eğer ailenin önceden erkek çocuğu olmuyorsa ve Sivas’ta kabirleri bulunan Abdul Vahab-i Gazi ve Ahmet Turan Gazi gibi zatların türbelerinin ziyaretinden sonra olmuşsa Abdulvahap ve Ahmet Turan gibi isimler konulur (Örnek, 1966, s.67).

2.3.1.2. Evlilik ve Düğün Adetleri

Sivas yöresinde halk tarafından “Beşik-Eşik-Keşik” (Doğum, Evlenme, Ölüm) şeklinde tabir edilen hayatın en önemli üç döneminden ikincisi olan evlenme, doğanın mevsimsel döngüsündeki ilkbahara yani yeniden canlanma ve berekete benzetilmiştir (Karaca, 2016, s.106). Bu nedenle evlenme süreci düğün öncesinden başlayarak düğünün bitimine kadar gelenekselleşmiş birtakım kendine özgü aşamalarla yerine getirilmektedir (Yasak ve Kaleli, 1986, s.89). Bu aşamalar sırasıyla kıza bakma, dünür olma, söz/ kahve içme, el öpme/şerbet içme, nişan, düğün, çeyiz asma, çeyiz yazma, gelin hamamı, kına gecesi, güvey hamamı, gelin indirme şeklindedir (Mahiroğulları, 2003, s.39-44).

2.3.1.3. Ölüm ve Yas Adetleri

Doğanın işleyişinde tüm canlıların kaçınılmaz ortak sonu olarak bilinen ölüm olayının sonrasında uygulanan yas ritüelleri, Anadolu coğrafyasında ağırlıklı olarak

İslam inancı ve İslam inancına ters düşmeyecek geleneksel Türk kültürünün etkisiyle şekillenmiştir (Ersoy, 2002, s.88). Yas, insanların eş, dost, akraba gibi kendisine yakın hissettiği kişileri kaybetmesi sonucunda elem duygusu içinde ağıtlar yakarak ağlaması ve bulunduğu topluma özgü geleneksel uygulamaları yerine getirmesidir. (Hacıgökmen, 2013, s.394).

Kültürün inanç boyutunda yer alan ve ölüm sonrasını kapsayan yas adetleri Türkiye'nin hemen her yöresinde yaygın olarak görüldüğü gibi Sivas ilinde de korunarak sürdürülmektedir. Ölüm ve yas adetlerinin çıkış noktasında cenazesi olan aileyi avutma, acılarını paylaşma ve cenazede yapılması gerekenlerin yerine getirilmesi amacı vardır (Üçer, 2002, s.509). Bu sebeple akraba ve komşular cenaze törenine katılırlar ve cenazenin defnedilmesinden sonra ölen kişinin evinin yakınındaki evlerden biri erkekler için "cenaze evi" olarak açılır. Üç ya da dört gün boyunca cenazeye gelen erkekler açılan bu cenaze evinde taziye verirken ölen kişinin evi kadınlar için ayrılır. Taziye için gelenler Kur'an okunmasının ardından ölen kişinin yakınlarına sabır ve başsağlığı diler. Yas süreci içinde cenaze evinde yemek pişirilmez ve yemekler komşular tarafından temin edilir. Eğer yas sırasında mahallede düğün kurulacaksa büyük hassasiyet gösterilerek yas evinin büyüklerinden müsaade alınır. Ölen kişi için kırkıncı gün Yasin okutulur (Mahiroğulları, 2003, s.45).

2.3.2. Sivas Mutfağı

Her yörenin kendine has mutfağı olduğu gibi tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapması sebebiyle Sivas ilinin de kendine özgü lezzetlerini barındıran zengin bir mutfak kültürü vardır. Yöresel mutfak kavramı, bir yörenin kültürünü yansıtan, o yöreye has ürünlerden elde edilen, o yörenin pişirme teknikleriyle hazırlanan ve yöre halkı tarafından ayrıcalık gösterilen yemekleri ve içecekleri kapsayan bir kavramdır (Şimşek, Türkmendağ ve Türkmendağ, 2017, s.738-744).

Bir yörenin yemek kültürünün şekillenmesinde o yörenin iklimi, bitki örtüsü, toplumsal yapısı, tarihsel izleri, geçim kaynakları gibi faktörler etkilidir. Tarım ve hayvancılığın öneli bir geçim kaynağı olması Sivas ilinin yemek kültürünü et, tahıl ve hamur işi ve yemekler çerçevesinde şekillendirmiştir (Zengin ve Işkın, 2017, s.412). Özellikle yörenin en önemli yiyeceği olan ve yaygın olarak kullanılan madımak bitkisi Sivas ile özdeşleşmiş durumdadır. Madımak çorbası, madımak mıhlası, madımlı börek gibi farklı yemekler madımakla yapılan yemeklerdendir (Şimşek vd., 2017, s.738).

Sivas mutfağında özellikle yaşlılar tarafından ‘yürek yağmuru’ diye nitelendirilen çorbalar önemli bir yer tutar. Kışın peskutan çorbası yazın ise pancar çorbası en çok tercih edilen çorbalardır (Pürlü, 2013, s.7). Bunların yanı sıra mercimekli herle çorbası, sübera çorbası, katıklı çorba, kesme çorba, börülce çorbası, tarhana Sivas mutfağındaki çorbalardır. Sivas köftesi, sebzeli et yemeği, içli köfte, sulu köfte, pehli öne çıkan yemeklerdir. Tatlılardan un helvası ve hurma; hamur işlerinden hingel, su böreği, bişi, katmer, fırın çöreği; turşulardan pezik turşusu; pidelerden etli pide ve çökelikli pide, Sivas’ın meşhur yemekleridir (Mahiroğulları, 2018, s.359-371).

2.3.3. Yöresel Kıyafetleri

Sivas ilinin, günlük yaşamda kullanılmamakla beraber festivaller, kutlamalar vb. özel günlerde tercih edilen kendini özgü bir giyim kuşam tarzı vardır. Sivas’ın yöresel kıyafetleri hakkında sivas.ktb.gov.tr’den edinilen bilgiye göre;

(...)yörede erkek kıyafeti genel olarak başta fes olmak üzere; ince ak ipekten, ketenden yakası düz omuzdan düğmeli işlik ve üzerine kolsuz yelek giyilir. Bele şal bağlanır. Pantolon tipindeki zıvga ise kalın kumaşandır. Aksesuar olarak; gümüşten yapılan köstek, muska ve saat kullanılır. Ayağa çarık ve yemeni giyilir. Merkez ilçe dışında kadın giyiminin geleneksel özellikleri yer yer hala korunmaktadır. Sivas’ın bazı ilçe ve köylerinde kadın kıyafetleri farklılıklar gösterir. Genelde giyilenler sırayla; köynek, iç saya, dış saya, şalvar, elbise olarak bindallı, üç etek, dövme giyilir. Üzerine köynek, iç saya, dış saya, şalvar, elbise olarak bindallı, üç etek, dövme giyilir. Üzerine salta cepken, önlük, bele kuşak veya gümüş kemer, başa Bartın yazması, pullu, fes, Hindi adlı ince örtü örtülür. Aksesuar olarak; zevkat tepesi, sıra altını, hutlama, humaylı, şerit altını veya gümüş takılır.

2.3.4. Sivas Halayları

Geleneksel Türk kültüründe önemli bir yeri olan Türk Halk Oyunları, Türk toplumunda nesilden nesile aktarılarak, toplumun geçmişinden izler taşıyan, ait oldukları coğrafyada yaşayan toplumun tüm özelliklerini yansıtan kültürel bir unsurdur (Uzunkaya, 2005, s.1). Anadolu’da 3-12 kişilik gruplarla, genellikle davul ve zurna eşliğinde belirli bir düzen içinde oynanan halk oyunlarına halay ismi verilmektedir (Karadağ, 2019, s.21). Sivas, Orta Anadolu’da halayın yaygın olarak oynandığı bir bölgedir (Kaya, 1991, s.11).

Sivas halayları; geçmişten günümüze taşıdığı izlerle ve toplumsal dayanışmanın bir simgesi olması ile Sivas kültürünün önemli bir unsurudur (Önder, 2001, s.89). Başlıca Sivas halayları; Abdurrahman, Ahçık, Ağırlama, Hanım Esme, Hoş Bilezik, Kabak, Kızık, Madımak, Sarıkız, Sivas Halayı, Temir Ağa ve Yıkılğan’dır (Kaya, 1991, s.18-23).

2.3.5. Sivas Halk Müziği

Sivas halk müziği, Sivas kültürünü oluşturan önemli unsurlardan biridir. Pürlü'ye göre (2013),

Halk müziği alanında oldukça zengin olan Sivas yöresine ait çok sayıda türkü ve deyişler bulunmaktadır. Bugün TRT repertuarında yer alan yaklaşık 4500 türkünün 700 adedi Sivas yöresine aittir. Sivas bu gün yaklaşık 100 adet halayı, semahları ve sayısı 1000'e ulaşmış halk şairi ve âşıklarıyla Anadolu'nun en önemli kültür merkezlerinden biridir. Uzun havaları, kırık havaları, mayaları ve deyişleri ile Sivas türküleri önemli birer markadır (s.7).

Sivas halk müziğinin de temelini oluşturan âşıklık geleneği, usta-çırak ilişkisi ile nesilden nesile aktarılmıştır (Heziyeva, 2010, s.85). "XVI. yüzyıldan günümüze kadar geçen dört yüz yıllık bir zaman dilimi içerisinde, bağrından nice âşık çıkartan Sivas, Âşık Edebiyatının hâlâ canlı olarak yaşatıldığı yörelerden biridir." (Kaya, 2008, s 12). Âşık Veysel Şatıroğlu, Pir sultan Abdal Muzaffer Sarısözen, Âşık Ruhsati, Âşık Talibi Coşkun, Sefil Selimi, Âşık Feryadi, Zaralı Halil Söyler gibi önemli şahsiyetler bu alanda başta gelen kişilerdir.

2.3.6. Geleneksel El Sanatlar

Türkler Orta Asya'dan Anadolu'ya geldiklerinde Türk estetiğini, Türklükle özdeşleşmiş sembolleri yansıtan sanat eserleri meydana getirmişlerdir (Özen, 2008, s.13). Anadolu'nun merkezinde yer alan Sivas, tarihi geçmişiyle günümüzün motiflerinin sentezlendiği birçok el sanatının ustalıkla sergilendiği bir şehirdir (Birinci ve Camcı, 2016, s.496). Sivas'ta da dokumacılık (halı ve kilim), çorapçılık, kunduracılık, ağızlıkçılık, tarakçılık, bakırcılık, kapı süslemeciliği gibi el sanatları ile geçmiş ve gelecek arasında kültürel bir köprü kurulmuştur. Başlangıç itibariyle Selçuklular dönemine dayanan ve Osmanlılar döneminde en parlak dönemini yaşayan Sivas el sanatları günümüzde eski canlılığını ve zenginliğini kaybetmiştir (Özen, 2008, s.13).

2.4. İlgili Araştırmalar

Alan yazını incelendiğinde araştırma konusuna yönelik yapılan çalışmaların genellikle sosyal bilgiler dersinde yerel tarih öğretiminin kullanılmasına yönelik olduğu görülmüştür. Yerel coğrafya ilgili çalışmaların daha sınırlı olduğu görülmektedir.

Tugay (2004), "Tarih Eğitiminde Yerel Tarih Araştırmalarının Yeri: Fethiye Örneği" adlı yüksek lisans tez çalışmasında zengin bir kültürel ve tarihi dokuya sahip olan Fethiye örneği üzerinden yerel tarih araştırmaları ekseninde ele alınmıştır.

Çalışmada alanyazın taraması yapılarak Başbakanlık Osmanlı Arşiv Belgeleri, salnameler, şerhiye sicilleri ve yerel gazeteler incelenmiştir.

Işık (2008) tarafından yerel tarih unsurlarının tarih öğretimindeki önemini ve öğrencilerin akademik başarılarına etkisini belirlemek amacıyla yapılan “İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih İle İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi” adlı çalışmada yerel tarih ve yerel tarih öğretimi hakkında bilgi verilerek yerel tarih öğretiminin faydası ve nasıl uygulanabileceği ortaya konulmak istenmiştir. Ön test, son test, deney ve kontrol gruplu yöntem kullanılarak yapılan araştırmanın çalışma grubu Erzurum ili Pasinler ilçesinde bulunan Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulunda öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna yerel tarih öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra derslerde yerel tarih öğretiminin kullanılması ile öğrenciler derse karşı olumlu tutum geliştirmişler ve öğrencilerin akademik başarıları arttırdığı saptanmıştır. Araştırmada bu sonucun ortaya çıkması yerel tarih yönteminin geleneksel yöntemine göre daha fazla duyu organına hitap etmesine ve öğrenci merkezli olmasına bağlanmıştır.

Örten (2008) Milli Eğitim Bakanlığı Müfredat Programları’nda yerel tarih konularının işlenebilirliğinin tespiti ve Tokat ilinde bulunan yerel tarih unsurlarının kullanılmasından yola çıkarak yerel tarih konularının sosyal bilgiler müfredatı ile ilişkilendirilmesi amacıyla ortaya koyduğu “Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Üniteleri İle İlişkilendirilmesine Yönelik Bir Çalışma (Tokat Örneği) adlı yüksek lisans tez çalışmasında sosyal bilgiler dersinin amaçları, yerel tarihin ne olduğu ve gelişimi, yerel tarih kaynakları ve yerel tarih öğretiminin faydaları ile ilköğretim sosyal bilgiler ders programı ve müfredatında yer alan yerel tarihe ilişkin kazanımlar incelenmiştir. Çalışmada alan yazın taraması ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve 10 sosyal bilgiler öğretmeniyle görüşülmüştür. Çalışma sonucunda yerel tarih öğretiminin sağlayabileceği yararlar ile sosyal bilgiler dersinde hedeflenen kazanımların benzerlikler göstermesinden yola çıkarak yerel tarih konularının öğretimi ile sosyal bilgiler müfredatının ilişkilendirilebileceği, Tokat ili örneğinde ortaya koyulmuştur.

Gökkaya ve Yeşilbursa (2009), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi” adlı çalışmada 6.sınıf sosyal bilgiler dersinde

“Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu” ünitesinin işlenişinde geleneksel yöntem kullanılarak yapılan öğretim ile tarihi yerler kullanılarak yapılan öğretim arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını saptamayı amaçlamışlardır. Çalışma 2004-2005 eğitim öğretim yılında ve Bursa ili İnegöl ilçesinde yürütülmüştür. Çalışmada ön test, son test, kalıcılık testi, karşılaştırmalı deneysel yöntem kullanılmıştır. Çalışma sonucunda derslerin tarihi yerlere alan gezisi düzenlenerek işlendiği deney grubunun akademik başarı ve kalıcılık açısından sınıf ortamında geleneksel yöntemle işlendiği kontrol grubuna göre daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Dinç, Erdil ve Keçe (2011) tarafından yapılan “Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi” adlı çalışmada Uşak Üniversitesi’nde lisans eğitimi gören öğrencilerin Uşak kentinde bulunan tarihi-kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma grubu 2011-2012 eğitim öğretim yılında Uşak Üniversitesi’nde dokuz farklı fakültede lisans eğitimi alan 3. sınıf düzeyinde 560 öğrenciden oluşmaktadır. Nicel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada veriler Keçe ve Dinç (2010) tarafından geliştirilen anket formunun araştırmaya göre revize edilmiş şekliyle toplanmış ve SPSS programı ile betimsel analizi yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgularda öğrencilerin Uşak’ta bulunan tarihi ve kültürel eserlere yönelik ilgi düzeylerinin yüksek olmasına rağmen bu eserlere dair bilgi ve farkındalıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada tarihi ve kültürel eserlere yönelik ilgi düzeyinin cinsiyete göre, bilgi ve farkındalık düzeyinin ise öğrenim görülen bölüme göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Sidekli ve Karaca (2013) tarafından yapılan “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel, Kültürel Miras Öğelerinin Kullanımına İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri” adlı çalışmada öğretmen adaylarının ilköğretim sosyal bilgiler öğretiminde yerel ve kültürel miras öğelerinin kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemek ve bu görüşlerin nasıl farklılaştığını saptamak amaçlanmıştır. Karma yöntem modeline uygun yürütülen çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan tutum ölçeği ve açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılarak veriler elde edilmiştir. Çalışma grubunu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’ndeki öğrenim gören sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adayları oluşmaktadır. Katılımcılar, elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler öğretiminde yerel ve kültürel miras öğelerinin önemli bir yere sahip olması nedeniyle öğretmen adayları tarafından bu öğelerin kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmen adayları

kültürel öğelerin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının faydalarını; kültürel miras öğelerimizin gelecek nesillere aktarılması, öğrencilerin aktif ve kalıcı öğrenmelerini desteklemesi, dersin daha eğlenceli ve öğrencilerin ilgilerini çekmesini sağlaması şeklinde açıklamışlardır.

Akkuş ve Meydan, (2013) tarafından yapılan “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi ve Coğrafi Mekân Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, tarihi ve coğrafi mekânlara yapılan gözlem gezilerinin öneminin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çalışma grubu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 26 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu ile iki defa arazi gezisi yapılmış ve bu arazi gezileri sırasında Silifke ve Tarsus'ta bulunan tarihi ve coğrafi mekânlara gözlem gezileri düzenlenmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada arazi çalışması dikkate alınarak hazırlanan ve 3 sorudan oluşan açık uçlu soru formu kullanılarak katılımcılardan görüşler alınmıştır. Elde edilen verilerin betimsel analizi yapılarak bulgulara ve sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin arazi çalışması ve gezi gözlem etkinlikleri sayesinde yaşanan bölgenin tarihi, coğrafi ve sosyal özellikleri hakkında bilgi sahibi oldukları, tarihe ve coğrafyaya karşı olumlu bakış açısı geliştirdikleri buradan yola çıkarak bu tür etkinliklerin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttıracakları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma neticesinde arazi çalışmaları, tarihi mekân gezileri ve müze gezilerinin yapılandırmacı eğitim anlayışı açısından önem arz etmesine rağmen yoğun prosedürler, iş yükünün fazla olması ve sorumluluk gerektirmesi gibi kısıtlamalardan dolayı yeteri kadar gerçekleştirilemediği ortaya koyulmuştur.

Ablak, Dikmenli ve Çetin (2014) tarafından Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının Kırşehir ilinde bulunan tarihî ve kültürel turizm değerleri hakkındaki farkındalıkları farklı değişkenler açısından belirlemeyi amaçladıkları “Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir'in Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıkları” adlı çalışma sonucunda çalışma grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının farkındalıkları sınıf öğretmeni adaylarına göre yüksek çıkmıştır. Bu yüksek çıkması sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya derslerini daha fazla görmüş olmalarına ve turizme yönelik

derslerinin daha fazla olması ile açıklanmıştır. Ayrıca 4.sınıf öğrencilerinin farkındalıkları da diğer sınıf düzeylerine göre yüksek çıkmıştır.

Huang ve Pan (2014) tarafından yapılan The Local Geography Education In Guangzhou High School adlı çalışmada ortaöğretim coğrafya eğitiminin önemli bir parçası olan yerel coğrafya eğitiminin pedogolojik olarak ortaöğretim okullarında etkililiğini ele alınmıştır. Bu çalışma, Guangzhou'da 36 ortaöğretim okulu üzerinde yapılan bir araştırma ile bu aşamada yerel coğrafya pedagojik durumunun ana hatlarını çizmektedir; anket verilerinin öğretmen ve öğrenci anketlerinde istatistiksel analizinde SPSS yazılımı kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre uygulamalı öğretimin ihmal edilmesi bilimsel araştırma becerilerinin geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle yerel coğrafya öğretiminde uygulamalı etkinliklere önem verilmesi gerekmektedir. Öğretmenler yerel coğrafya öğretiminde farklı pedagojik yöntemler kullanabilir ve pedagojik yöntemler, öğrencilerin pratik yeteneklerini geliştirmek için pratikte vurgu yaparak, teori ve pratiğin birleşimine odaklanılmalıdır. Bunun yanı sıra yerel coğrafya uygulamaları öğretmenlerin öğretme ve bilimsel araştırma yeteneklerini geliştirmekte ve uygulamaların sürekli araştırılmasıyla mesleki kalitelerinin gelişimini desteklemektedir.

Madden (2016) Place-based Education: Educator Perspectives on a Critical Pedagogy adlı çalışmada insanların mekânlar ile nasıl bir bağ kurduklarını ve 21. yüzyılda önem arz eden yer temelli eğitimin önemini araştırmıştır. Nitel araştırma yöntemine uygun olarak yürütülen çalışmada anketler, röportajlar ve odak grupları yoluyla veriler elde edilmiştir. Çalışma elde edilen bulgulara göre yeryüzüyle ve insanlarla bağ kurmaları genç öğrencilerin hem yerel hem de küresel ölçekte bir yere ait sevgi, sorumluluk ve aidiyet duygusu geliştirebileceklerini göstermektedir.

Mustak (2017) tarafından yapılan “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarihi Kültürel Miras Eğitime İlişkin Görüşleri (Denizli Şehri Örneği)” adlı yüksek lisans tez çalışmasında nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. 2016-2017 eğitim öğretim yılında Denizli ilinde hizmet veren 12 ortaokulda gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubu 20 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmada veriler 7 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılarak toplanmış ve içerik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin tarihi kültürel miras konularına karşı ilgisiz olmadıkları fakat programda yerel tarih öğretimine önem verilmesine rağmen 5, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde yoğun olmadığı belirtilmiştir.

Öğrencilerde tarihi kültürel miras öğelerinin öğretiminde kalıcılığı arttırmak amacıyla en çok gezi-gözlem tekniğine başvurulduğu ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca tarihi kültürel miras eğitimi verilirken en çok karşılaşılan sorunun görsel materyal eksikliği olduğu belirtilmiştir.

Kırıkçı ve Yılmaz (2017) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihi çevre eğitimi hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçladıkları “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihi Çevre Eğitime Yönelik Görüşleri” adlı çalışmada nitel araştırma yöntemine uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 2011-2011 eğitim-öğretim yılında Bulut Üniversitesi (rumuz) Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören sekiz öğrencinin görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcılardan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenerek bulgulara ve sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonucuna göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihi çevre duyarlılıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak katılımcılar Türkiye’de İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programının ve lisans öğrenimleri sürecinde almış oldukları eğitimin tarihi çevre duyarlılığı eğitimi bakımından yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Öztaşçı (2017) tarafından yapılan “Yerel Tarih Öğretim Yöntemini Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulamaya Koymak: Bir Eylem Araştırması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde yerel tarih yönteminin nasıl gerçekleştirilebileceğini, bu yöntemin öğrencilerin gelişimlerine katkısının neler olduğunu ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların neler olduğunu ortaya koyma amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen bu araştırma eylem araştırması ile ele alınmıştır. Çalışma grubu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında özel bir ortaokulda 6. sınıfta öğrenim gören 22 öğrenci, öğrenci velileri ve katılımcı öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veriler ön algı-son algı açık uçlu anketi, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, öğrenci proje ödevleri, öğrenci proje değerlendirme açık uçlu anketi ve veli açık uçlu anketi kullanılarak elde edilmiş, içerik analizi ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Bu araştırma nitel bir çalışma olup, yeni bir yaklaşımı uygulamak amacıyla gerçekleştirildiği için eylem araştırması olarak modellenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında özel bir ortaokulun 6. sınıfında eğitim görmekte olan 22 öğrenci, bu öğrencilerin velileri ve çalışmaya uygulayıcı öğretmen olarak katılan araştırmacı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin tarih ve yerel tarih kavramına ilişkin değişiklikler meydana gelmiştir. Ayrıca

öğrencilerin yerel tarih proje süresince çeşitli zorluklar yaşadıkları, bununla beraber yerel tarih öğretiminin öğrencilerde akademik, kişisel, sosyal gelişimlerini desteklediği çalışma grubunda yer alan katılımcıların görüşleriyle ortaya çıkmıştır.

Öner ve Memişoğlu'nun (2018), yerel coğrafya öğretimine, uygulamalarına ve bu uygulamaların gerçekleştirilebilirliğine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüş ve önerilerini tespit etmek amacıyla yapmış olduğu “Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan 8 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu ile 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kayseri ve Bolu illerinde görev yapan 101 sosyal bilgiler öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Katılımcılardan elde edilen veriler nitel araştırma analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği ile çözümlenerek bulgulara ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerde yerel coğrafya etkinliklerini kullanmanın öğrencilere yararlar sağlayacağı noktasında görüş belirttikleri ve bu konuda ön bilgilerinin yeterli olduğu ortaya koyulmuştur. Araştırmadan çıkarılan bir diğer sonuç ise sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretimi etkinliklerinin gerçekleştirilmesini; bürokratik engeller ve yasal prosedürler, maddi imkânsızlıklar, ders saatinin yetersizliği, ulaşım sıkıntısı, gezi-gözlem çalışmalarında öğrencilerin idare ve kontrollerinin zor olması, ders araç ve gereçlerinin yetersizliği ve sosyal bilgiler öğretim programının yoğun olması gibi nedenlerin kısıtlıyor olmasıdır.

Yuvacı (2018), Sivas İli örneği üzerinden sosyal bilgiler derslerinde yerel tarih konularını uygulamanın önemini belirtmek amacıyla yapmış olduğu “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yerel Tarih İle İlgili Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar-Sivas İli Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde yerel tarih konularını uygulama durumlarını ve karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışma grubu 124 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmuş, 28 sorudan oluşan yerel tarih anketi aracılığıyla veriler toplanmıştır. Çalışmada yerel tarih konularının öğrencilere aidiyet duygusu kazandırması, dersi daha zevkli hale getirmesi, konuları somutlaştırması, öğrencilerin duyuşsal hazır bulunuşluklarını arttırması gibi faydaları göz önünde bulundurularak yerel tarih konularına sosyal bilgiler derslerinde yer verilmesinin önemli olduğu ve bu konuların derslerde uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmadan katılımcı öğretmenlerin ankette yer alan yerel tarihin önemini ortaya koyan ifadeler katılımin yüksek olmasına rağmen derste uygulanması

noktasındaki ifadeler katılımin az olmasından hareketle yerel tarihin derslerde uygulaması için öğretmenlerin teşvik ve yönlendirmeye ihtiyaçlarının olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Ulutaş (2018), sosyal bilgiler öğretiminde yerel tarih tekniği uygulamasının öğrenci başarısına ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumuna etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bağımsız Değişken Olarak Yerel Tarih Tekniği” adlı yüksek lisans tez araştırmasında nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test, eşleştirilmiş kontrol gruplu desen kullanmıştır. Araştırmacı, iki okuldan 100 deney grubu ve 100 kontrol grubu olmak üzere toplam 200 5. sınıf öğrencisine “Akademik Başarı Testi” ile “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulamıştır. Araştırma sonucunda yerel tarih kaynaklarına dayalı video, film, belgesel, fotoğraf, resim vb. çoklu duyuya hitap eden unsurlarla düzenlenen etkinliklerle derslerin işlendiği deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi ve tutumlarında kontrol grubuna göre anlamlı farklılıkların olduğu ortaya koyulmuştur. Ancak sosyal bilgiler dersinde yerel tarih konularına uygun ünitelerin ders saatinin yetersiz olması ile özellikle gezi tekniğinin uygulanabilmesi noktasında izin ve idari boyutta karşılaşılan güçlüklerin yerel tarih tekniğinin kullanılmasını kısıtladığı ortaya koyulmuştur.

Yalçın (2019) “Erzurum’da Tarihi Eserlere Yönelik İlgi ve Farkındalığa İlişkin Bir Yerel Tarih Çalışması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında bireylerin Erzurum ilindeki tarihi eserlere yönelik ilgilerini ve farkındalıklarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışma nitel bir araştırma olduğu için yarı yapılandırılmış görüşme formunun 2018 ve 2019 yıllarında Erzurum ili merkez ilçelerinde bulunan rastgele seçilmiş 90 kişiye uygulanması ile veri toplanmış ve elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmada Katılımcıların Erzurum’da bulunan tarihi eserlere yönelik ilgilerinin yüksek olmasına rağmen farkındalıklarının düşük olduğu ortaya koyulmuş ve bu noktada bireylerin tarihi eserlere ilgi ve farkındalık kazanabilmeleri açısından yerel tarih öğretiminin katkı sağlayacağına vurgu yapılmıştır.

Mert (2019) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü ve Yerel Tarih Uygulamalarının Öğrencilerin Kavramsal Başarılarına ve Farkındalık Oluşturmasına Etkisi” adlı çalışmasında sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yerel tarih uygulamalarının öğrencilerin kavramsal başarılarında ve farkındalık oluşturmada etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim

yılında Rize ili Çayeli ilçesindeki bir devlet okulunda öğrenim gören 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Karma yöntem yaklaşımına göre yürütülen çalışmada nicel veriler “kavramsal başarı testi”, nitel veriler ise “görüşme formu” ve “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen nicel verilere göre çalışma kapsamında uygulanan etkinliklerin öğrencilerin kavramsal başarılarını arttırdığı tespit edilirken nitel veriler ışığında öğrencilerin sözlü ve yerel tarih etkinlikleri hakkında genel manada olumlu ifadelerle yer verdikleri görülmüştür. Ulaşılan bu sonuçlardan hareketle araştırmacı sosyal bilgiler derslerinde sözlü ve yerel tarih uygulamalarına yer verilmesi önerisinde bulunmuştur.

Dere ve Uysal (2019) “Bastığın Toprakları tanımak: Lise Öğrencilerinin Yerel Tarih Projesi” adlı çalışmada lise öğrencilerinin yaşadıkları yerin tarihini araştırdıkları yerel tarih projesi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Eylem araştırması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilmiş Mersin’ in Mut ilçesindeki bir lisede öğrenim gören 24 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada veriler, odak grup görüşmeleri ile yapılandırılmamış gözlemlerden yararlanılarak elde edilmiş içerik analizi yöntemiyle değerlendirilerek yorumlanmıştır. Araştırmada öğrenciler aktif olarak sürecin içinde bulunmaları Mut’un sahip olduğu köklü tarihi öğrenerek içinde yaşadıkları yere daha fazla değer vermelerini sağlamıştır. Ayrıca çalışmada öğrencilerin tarih dersine ilgilerinin arttığı ve olumlu bir tutum geliştirdikleri belirlenmiştir. Bundan yola çıkarak yerel tarih öğretiminin kullanılmasında sözlü tarih yönteminden yararlanmanın öğretimin etkisini ve kalitesini arttırmasının yanı sıra tarihsel düşünme becerisinin kazandırılmasına katkı sağladığı ortaya koyulmuştur.

Bilgin-Özbek (2019), “Milli Mücadele’de Bolu Örneğinden Sosyal Bilgiler Derslerinde Yerel Tarihin Yeri ve Önemi” adlı çalışmasını Bolu İli’nin tarihi zenginlerinin öğrencilere aktarılmasının önemine değinmek ve yerel tarih öğretimine örnek olmasını amaçlamıştır. Araştırmada çalışma grubunu Sosyo-ekonomik durumları farklılık gösteren okullardan seçilen 100 öğrenci ve 20 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Açık uçlu sorular öğretmenlere ve öğrencilere yöneltilerek veriler toplanmış ve bu veriler incelenerek analiz edilmiştir. Çalışmada öğretmen ve öğrencilerin Bolu’nun yerel tarihi hakkındaki bilgilerinin yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin Bolu İli’nin yerel tarihi hakkındaki ve yerel tarih öğretimine dair bilgilerinin yeterli olmamasının derslerde Bolu İli’ne ait yerel unsurların kullanımını

sınırlamıştır. Ancak öğrencilerin yakın çevrelerinin yerel tarihine ilgi duymalarından yola çıkarak derslerde bu yerel öğelere yer verilmesinin öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttıracığı ileri sürülmüştür.

3.BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin toplaması ve analizi ele alınmıştır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma öğretmen görüşleri doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikler hakkındaki farkındalıklarını ve bu farkındalıklarını sosyal bilgiler dersine nasıl aktardıklarını ortaya koymak amacıyla nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına uygun yürütülmüştür.

Durum çalışması “karmaşık istatistiksel analizlerle bulguların elde edildiği deneysel çalışmalar yerine bir kişi, olay veya kurumu derinlemesine ve boylamsal inceleyen özgün çalışmalardır.” (Paker, 2015, s.119). Bir duruma ya da durumlara ilişkin derinlemesine bir anlayış sunması durum çalışmasını diğer araştırma desenlerinden ayıran en temel özelliğidir (Creswell, 2013/2016, s.98). Bu özelliğiyle durum çalışması, bir durumun bütüncül olarak ele alınmasını sağlamaktadır (Brown, 2008, s.9). Yin (2003) ise durum çalışmasını deneysel yollarla araştırılması zor olan karmaşık durumların nedensel ilişkiler ortaya koyularak açıklanmasını sağlayan bir araştırma deseni olarak tanımlamaktadır.

Yıldırım ve Şimşek (2013)’e göre durum çalışmasında esas olan derinlemesine analizin gerçekleştirilebilmesi için aşağıda verilen aşamaların izlenilmesi gerekmektedir. Bu aşamalar;

- Araştırma sorularının geliştirilmesi
- Araştırmanın alt problemlerinin geliştirilmesi
- Analiz biriminin saptanması
- Çalışılacak durumların belirlenmesi
- Araştırmaya katılacak bireylerin seçimi
- Verilerin toplanması ve toplanan verilerin alt problemlerle ilişkilendirilmesi
- Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması
- Durum çalışmasının raporlaştırılması

şeklindedir (s.317).

3.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Sivas ilinde bulunan devlet okullarında görev yapan 65 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubu zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine olanak vermesi yönüyle olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında fayda sağlayan amaçlı örnekleme yöntemlerinden (Patton, 2014, s.46). kolay ulaşılabilir durum örnekleme (convenience sampling) yöntemine göre belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinin seçilmesinde zaman, maliyet, ulaşılabilirlik gibi faktörler açısından daha elverişli olması (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.141) göz önünde bulundurulmuştur.

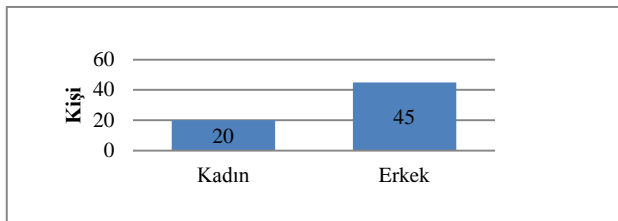
Araştırmada katılımcılarla yüz yüze iletişim kurularak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma grubunda yer alan 65 katılımcının demografik özellikleri cinsiyet, yaş, mezun oldukları fakülte, bölüm ya da anabilim dalı, lisansüstü eğitim durumları, meslekteki kıdem yılları, Sivas ilinde görev yapma süreleri ve görev yaptıkları yerleşim birimleri incelenmiştir.

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde 65 katılımcıdan 20'sinin (% 33,77) kadın, 45'inin (% 69,23) erkek olduğu ve bu durumda erkek katılımcıların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir (Tablo 3.2.1, Şekil 3.2.1).

Tablo 3.2.1. Katılımcı öğretmenlerin cinsiyete göre durumları

Cinsiyet	f	%
Kadın	20	30,77
Erkek	45	69,23
Toplam	65	100

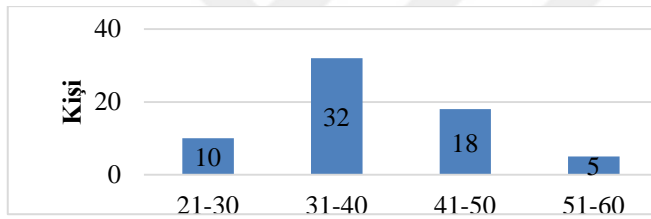
Şekil 3.2.1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımları (kişi)

Katılımcıların yaş durumuna bakıldığında 65 katılımcıdan 10'u (% 15,40) 21-30, 32'si (% 49,22) 31-40, 12 'si (% 27,68) 41-50, 4'ü (% 7,70) 51-60 yaş aralığında yer almaktadır. Buna göre araştırmada yer alan katılımcıların yarıya yakını (%49,22) 31-40 yaş grubunda yer almaktadır (Tablo 3.2.2, Şekil 3.2.2).

Tablo 3.3.2. Katılımcıların yaş gruplarına göre durumları

Yaş Aralığı	f	%
21-30	10	15,40
31-40	32	49,22
41-50	18	27,68
51-60	5	7,70
Toplam	65	100

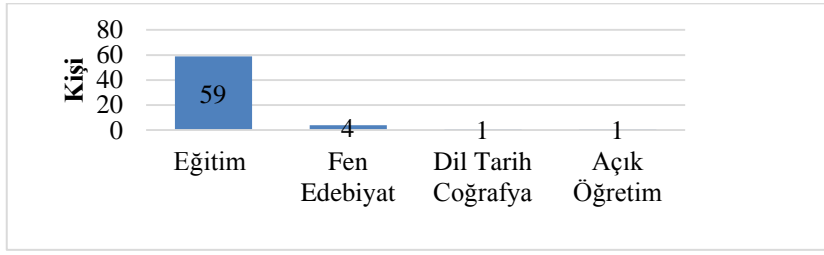

Şekil 3.2.2. Katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımları (kişi)

Katılımcıların mezun oldukları fakülteye göre dağılımları incelendiğinde 65 katılımcıdan 59'unun (% 90,77) eğitim fakültesi, 4'ünün (% 6,15) fen edebiyat fakültesi ve yine 1'inin (% 1,54) dil tarih coğrafya fakültesi, 1'inin (% 1,54) açık öğretim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Bu verilere göre katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim fakültesi mezunudur (Tablo 3.2.3, Şekil 3.2.3).

Tablo 3.2.3. Katılımcıların mezun oldukları fakültele göre durumları

Fakülte	f	%
Eğitim Fakültesi	59	90,77
Fen Edebiyat Fakültesi	4	6,15
Dil Tarih Coğrafya Fakültesi	1	1,54
Açık Öğretim Fakültesi	1	1,54
Toplam	65	100

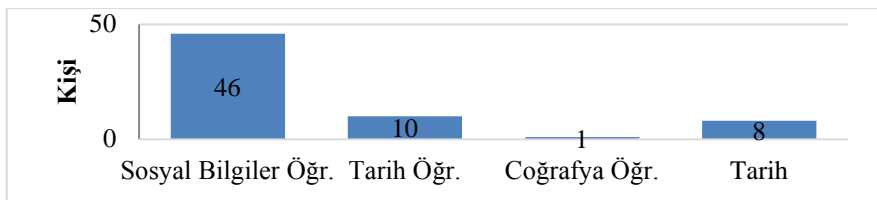

Şekil 3.2.3. Katılımcıların mezun oldukları fakültelere göre dağılımı (kişi)

Katılımcıların mezun oldukları bölüm ya da anabilim dalına göre dağılımları incelendiğinde 65 katılımcıdan 46'sının (% 70,76) sosyal bilgiler öğretmenliği, 10'unun (% 15,40) tarih öğretmenliği, 8'inin (%12,30) tarih bölümü, 1'inin (% 1,54) coğrafya öğretmenliği mezunu olduğu ve buna göre katılımcıların büyük çoğunluğunun sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluştuğu görülmektedir (Tablo 3.2.4, Şekil 3.2.4).

Tablo 3.2.4. Katılımcıların mezun oldukları bölüm ya da anabilim dallarına göre durumları

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	46	70,76
Tarih Öğretmenliği	10	15,40
Tarih	8	12,30
Coğrafya Öğretmenliği	1	1,54
Toplam	65	100

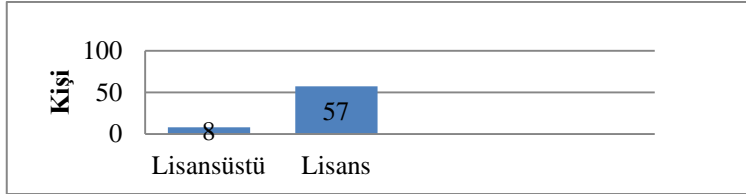

Şekil 3.2.4. Katılımcıların mezun oldukları bölüme göre dağılımı (kişi)

Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde 57 katılımcının lisansüstü eğitimi yokken 8 katılımcının lisansüstü eğitimi vardır. Lisansüstü eğitimi olmayan katılımcıların tamamı lisans mezunudur (Tablo 3.2.5, Şekil 3.2.5).

Tablo 3.2.5. Katılımcıların lisansüstü eğitim durumlarına göre dağılımı

Eğitim Durumu	f	%
Lisansüstü	8	12,30
Lisans	57	87,70
Toplam	65	100

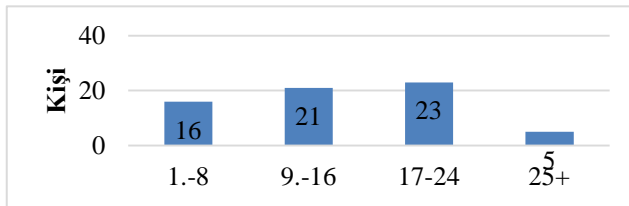

Şekil 3.2.5. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı (kişi)

Katılımcıların meslekteki kıdem yıllarına bakıldığında 16 katılımcı 1-8 yıl, 21 katılımcı 9-16 yıl, 23 katılımcı 17-24 yıl arasında değişen kıdemlere sahipken 5 katılımcının kıdem yılı 25 yıl ve üzerindedir (Tablo 3.2.6, Şekil 3.2.6).

Tablo 3.2.6. Katılımcıların meslekteki kıdem yılı durumları

Kıdem Yılı Aralığı	f	%
1-8	16	24,62
9-16	21	32,30
17-24	23	35,38
25+	5	7,70
Toplam	50	100

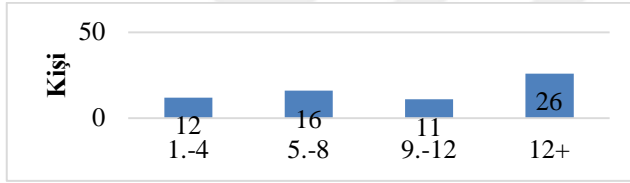

Şekil 3.2.6. Katılımcıların meslekteki kıdem yılına göre dağılımı (kişi)

Katılımcıların Sivas ilinde görev yapma süreleri incelendiğinde 65 katılımcıdan 12'sinin (% 18,46) 1-4 yıl, 16'sının (% 24,61) 5-8 yıl, 11'inin (%16,93) 9-12 yıl, 26'sının (% 40) 12 yıl ve üzeri Sivas ilinde görev yaptıkları görülmektedir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%40) 12 yıl ve üzeri süredir Sivas ilinde görev yapanların çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 3.2.7, Şekil 3.2.7).

Tablo 3.2.7. Katılımcıların Sivas ilinde görev yapma süreleri

Görev yapma süresi (yıl)	f	%
1-4	12	18,46
5-8	16	24,61
9-12	11	16,93
12+	26	40
Toplam	65	100

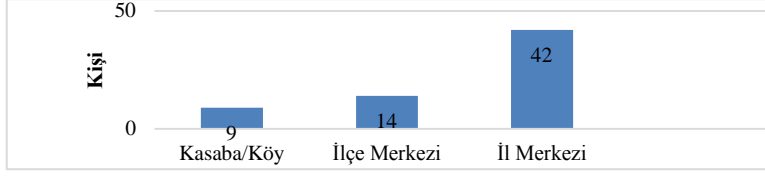

Şekil 3.2.7. Katılımcıların Sivas ilinde görev yapma sürelerine göre dağılımı (kişi)

Katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimine göre dağılımları incelendiğinde 65 katılımcıdan 9'unun (% 13,85) kasaba/köy, 14'ünün (24,54) ilçe merkezi, 42'sinin (% 64,51) il merkezinde görev yaptığı ve buna göre il merkezinde görev yapan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 3.2.8, Şekil 3.2.8).

Tablo 3.2.8. Katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre durumları

Yerleşim Birimi	f	%
Kasaba/Köy	9	13,85
İlçe Merkezi	14	24,54
İl Merkezi	42	64,61
Toplam	65	100

Şekil 3.2.8. Katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre dağılımları (kişi)

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda, her birinde a ve b olmak üzere iki madde bulunan 15 soru yer almaktadır. Soruların hazırlanmasında halen yürürlükte olan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda (2018) yer alan kazanımlar dikkate alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan 15 sorunun 11'i doğrudan kazanımlardan 4 'ü ise çalışmanın amacına uygun kazanımlardan yola çıkılarak hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu Ek-2'de verilmiştir.

Görüşme sorularının güvenilirlik ve geçerliliğini sağlamak adına uygulamaya başlanmadan önce 5 sosyal bilgiler öğretmeniyle pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamadan sonra görüşme formunda yer alan 21 sorudan 6'sı diğer sorularla benzerlik göstermesi ve araştırmanın amacına hizmet etmemesi nedeniyle görüşme formundan çıkartılarak soru sayısı 15'e düşürülmüştür. Sosyal bilgiler eğitimi alanında görev yapan 3 öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak görüşme formuna son hali verilmiştir. Sivas ili genelinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleriyle görüşme yapabilmek için Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılarla görüşmelere başlanmıştır.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikler hakkındaki farkındalıklarını ve sosyal bilgiler dersine hangi yöntem, teknik ya da materyalleri kullanarak aktardıklarını belirlemek amacıyla veriler yüz yüze yapılan görüşmeler yoluyla toplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya başlamadan önce Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izin ile okullara gidilerek katılımcı öğretmenlere yapılan araştırma hakkında bilgi verilmiş ve katılımcılar gönüllük esasına uygun olarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Görüşmeler,

2019 yılı Kasım-Aralık aylarında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan derinlemesine ve sağlıklı veri alabilmek amacıyla görüşmeler aceleye getirilmeden katılımcıların boş ders saati, seminer dönemi, hafta sonları, okul çıkışı gibi müsait oldukları zamanlarda yüz yüze yapılmıştır. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar ses kayıt cihazıyla veya not alınarak kayıt altına alınmıştır. Daha sonra bu kayıtlar yazıya aktarılarak transkriptler elde edilmiştir. Katılımcılara ait ses kayıtları ve görüşme formları etik ilkeler göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından muhafaza edilmektedir.

Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Silverman'a (2001) göre bir nitel veri analizi türü olan içerik analizinde tündengelemci yaklaşım esas alınarak ilk adımda kategoriler oluşturulur. Daha sonra oluşturulan bu kategorilere araştırma sonucunda elde edilen verilerden resim, kelime ya da cümleler irdelenerek önceden oluşturulmuş kategorilere uygun bir şekilde yerleştirilir (Akt. Özdemir, 2010, s.335). Bu noktadan hareketle, çalışmada elde edilen bulgular 'Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar', 'İkinci İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar', 'Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar' olmak üzere üç kategoride ele alınmıştır.

Verilerin analizinde kullanılan bir diğer analiz türü ise betimsel analizdir. Betimsel analiz, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulduğu bir analiz yöntemidir. Bu amaç doğrultusunda elde edilen veriler açık bir biçimde sistematik olarak betimlenir, yorumlanır ve neden sonuç ilişkileri ortaya konarak birtakım sonuçlara ulaşılır. Betimsel analiz; betimsel araştırma için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.256). Betimsel analizde aynı soruya farklı katılımcılardan alınan görüşler, bu katılımcıların düşüncelerini tam anlamıyla yansıtabilmesi açısından müdahale edilmeden olduğu gibi aktarılır (Akbulut, 2016, s.5). Çalışmada, katılımcılardan elde edilen veriler sistematik bir şekilde betimlenmiş, betimlenen bu verilerden bulgular tanımlanmıştır. Bulgular katılımcıların görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenerek yorumlanmıştır ve sonuçlara ulaşılmıştır.

4.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilerden ulaşılan bulgular ve yorumlar ele alınmıştır. Katılımcılar aynı soruya yönelik birden fazla örnek verdikleri için frekans ve yüzdeler katılımcılardan alınan cevap sayılarına göre verilmiştir.

4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Birinci alt problemde Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas iline ait tarihi özelliklere dair farkındalıkları ve derse aktarımları veri toplama aracında yer alan 1, 2, 3, 4 ve 5. sorular ile ortaya koyulmuştur. Her soru katılımcılardan alınan farkındalık ve derse aktarıma yönelik cevaplarını gösteren 2 adet tablodan yola çıkarak yorumlanmıştır.

1. Sosyal bilgiler 5. sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanında yer alan “**Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.**” kazanımını işlerken;

1.a. **Derste bu uygarlıklara ait somut kalıntılara Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?** sorusuna katılımcıların verdikleri örnekler Tablo 4.1.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1.1: 1. Sorunun a maddesine ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Cevaplar	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdeleri (%)
Kuşaklı-Sarissa Kenti	Antik K ₁ , K ₂ , K ₄ , K ₇ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₄ ,	37	39,36
Sivas Müzesindeki Eserler (Kil tabletler, mühür ve heykeller)	Arkeoloji K ₃ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₆ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₄₃ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₀ , K ₆₃ , K ₆₅	26	27,65
Kayalıpınar Antik Kenti	K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₉ , K ₆₂ ,	11	11,72
İkiz Boğa Ryhton Heykeli	K ₂ , K ₉ , K ₁₂ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₃₀ ,	6	6,39
Kral Yolu	K ₃₁ , K ₃₄ ,	2	2,12
Maltepe Höyüğü	K ₄₀ ,	1	1,06
Gürün Kaya Mağaraları	K ₅₉ ,	1	1,06
Kapsam Dışı Cevaplar	K ₁₉ (Divriği Ulu Camii); K ₂₀ , K ₂₈ (Etnografya Müzesi); K ₂₄ (İpek Yolu),	4	4,25
Cevap yok	K ₅ , K ₁₃ , K ₁₈ , K ₂₇ , K ₄₅ , K ₅₀	6	6,39
Toplam		94	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Sivas Hitit Medeniyetine ait önemli izler taşımaktadır. Sarissa Antik kenti, Kayalıpınar (Samuha) Antik Kenti, Maltepe Höyüğü ve birçok önemli eserle o döneme ışık tutulmaktadır.

Bu kapsamda “Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.” kazanımını işlerken “Derste bu uygarlıklara ait somut kalıntılara Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna Tablo 4.1.1’de de görüldüğü üzere 65 katılımcının 59’undan 88 cevap alınmıştır. Katılımcıların bir Anadolu uygarlığı olan Hititlere ait Sivas ilinde bulunan eserlere çok sayıda örnek vermesi Hitit dönemine ait farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir

Alınan cevapların 37’si (%39,36) Kuşaklı-Sarissa Antik Kenti, 26 ‘sı (%27,65) Sivas Arkeoloji Müzesindeki eserler (kil tabletler, mühür ve heykeller), 11’i (%11,72) Kayalıpınar Antik Kenti, 6’sı (%6,39) İkiz Boğa Ryhton Heykeli, 2’si (%2,12) Kral Yolu, 1’i (%1,06) Maltepe Höyük, 1’i (%1,06) Gürün Kaya Mağaraları, 4’ü (%4,25) kapsam dışı örnekler şeklindedir. Buna göre kazanıma uygun 84 cevap alınmış olup, bu sayı verilen toplam cevapların %89,36’sını oluşturmaktadır. Katılımcı farkındalığının en yüksek olduğu örnek ise Kuşaklı-Sarissa Antik Kenti (% 39,36)’dır. İlgili soruya yönelik bazı katılımcılar Divriği Ulu Camii, Etnoğrafya Müzesi ve İpek Yolu gibi kapsam dışı örnekler vermişlerdir. Bu kapsam dışı örnekler verilen cevapların % 4,25’ini oluşturmaktadır. Ayrıca 6 katılımcıdan da cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların % 6,39’unu oluşturmaktadır. Buradan hareketle katılımcılardan bazılarının Sivas ilinde bulunan Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıklarına ait eserler ile Anadolu’da yaşayan farklı uygarlıklara ait eserleri tarihsel anlamda karıştırdıkları ya da bu eserlerin farkında olmadıkları görülmektedir.

K₄₉ Hititlere ait Sivas ilinde bulunan bazı yerleşim yerlerinin geçmişe ışık tutan kültürel bir miras olduğunu: “Anadolu, üzerinde birçok medeniyete ait izler taşımaktadır. Sivas Kızılırmak’tan dolayı tercih edilen bir bölge olmuştur. Hititler buraya yerleşerek Sarissa, Kayalıpınar gibi önemli izler taşıyan kalıntılarla geçmişe aydınlatan önemli miraslar bırakmışlardır.” sözleriyle dile getirmiştir.

K₃₁ Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının dönemin şartları düşünüldüğünde Sivas ekonomisine katkıda bulunduğunu ifade etmiş ve bu noktada ki görüşlerini: “Bu kazanımı işlerken Hititlere ait Sarissa Antik Kenti ve Asurlularla Lidyalıların yaptıkları

Kral Yolu'nun ilimiz topraklarından geçmesi ve o günkü şartlarda Sivas ekonomisine olumlu katkılarına vurguluyorum.” şeklinde ifade etmiştir. K₄₀ Hititlerden kalma eserlerin bir kanıt niteliği taşıdığına dikkat çekerek: “*Maltepe Höyüğü Sivas ilinin ilk çağlardan beri önemli bir yerleşim olduğuna Hititlere ait izler taşımasıyla kanıt niteliğinde oluyor.*”derken K₄₂: “*Yıldızeli Kayalıklar bölgesinde bulunan ve kazı çalışmaları devam eden Hititlere ait bir merkezin günümüze kadar ulaşması önemlidir.*” ifadeleriyle bu konudaki görüşlerini dile getirmiştir.

1.b. Bu uygarlıklara ait Sivas ilindeki somut kalıntıları ne şekilde örnek olarak derste kullanıyorsunuz? sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar Tablo 4.1.2’de verilmiştir.

Tablo 4.1.2: 1.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdeleri (%)
Görsel	K ₁ , K ₄ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₂₀ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₀ , K ₆₅	27	27
Gezi	K ₁ , K ₂ , K ₅ , K ₆ , K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₄ , K ₆₅	23	23
Düz Anlatım	K ₁ , K ₄ , K ₁₄ , K ₂₃ , K ₂₉ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₈ , K ₅₂ , K ₆₃ ,	10	10
Video	K ₇ , K ₁₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₄₆ , K ₄₉ ,	8	8
Sanal Gezi	K ₂ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₂₁ , K ₂₆ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₃₈ ,	8	8
Harita	K ₃ , K ₁₀ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₁	5	5
Sunu	K ₃ , K ₁₄ , K ₁₇ , K ₃₄ , K ₅₉ ,	5	5
Araştırma Ödevi	K ₈ , K ₂₉ , K ₄₉ ,	3	3
Proje	K ₁₄ , K ₆₅ ,	2	2
Soru-cevap	K ₁₀	1	1
Kil Tablet Yaptırma	K ₁₅	1	1
Cevap yok	K ₁₃ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₄ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₆₂ ,	7	7
Toplam		100	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.2’de görüldüğü gibi 65 katılımcının 58’inden 93 cevap alınmıştır. Katılımcıların 7’sinden ise bu soruya cevap alınamamıştır. Alınan cevapların 27’si (%27) görsel, 23’ü (%23) gezi, 10’u (%10) düz anlatım, 8’i (%8) video, 8’i (%8) sanal müze gezisi, 5’i (%5) harita sunu, 3’ü (%3) araştırma ödevi, 2’si (%2) proje ödevi, 1’i (%1) soru- cevap tekniği, 1’i (%1) kil tabletler yaptırma şeklindedir. 7 katılımcıdan ise bu soruya yönelik cevap alınamamış bu da verilen cevapların %7’sini oluşturmaktadır. Buna göre ilgili kazanımı aktarmada en fazla görseller (%27) ve gezi gözlem yöntemi (%23) kullanılmaktadır. İlgili kazanıma ilişkin katılımcıların Sivas ilinde bulunan örnekleri derslerine aktarmada görselleri ve gezi-gözlemi daha çok tercih etmelerinde

görsel unsurların ve gezi-gözlem yönteminin, geçmiş dönemlere ait soyut bilgileri somutlaştırması etkili olmuştur. Örneğin gezi tekniğinden faydalandığını dile getiren K₂₆: “Öğrencilerimi Arkeoloji Müzesine geziye götürüyorum. Müzede Sivas ve çevresinde yaşayan uygarlıkların kalıntılarını inceliyoruz. Özellikle Hititler dönemine ait kalıntıları göstererek daha kolay bir anlatım gerçekleştiriyoruz.” diyerek gezi yapmanın bilgilerin kalıcılığını sağladığını belirtmiştir. K₁₄ ise ders saatinin az olması ve ulaşım sıkıntısının gezi yapma imkânını kısıtladığını dile getirmiştir.

2. Sosyal bilgiler 6. sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanında yer alan “**Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecini XI. ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.**” kazanımını işlerken;

2.a.Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplara Tablo 4.1.3’de yer verilmiştir.

Tablo 4.1.3: 2.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Divriği Ulu Camii Ve Darüşşifası	K ₁ , K ₂ , K ₅ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₃ ,	38	17,11
Danişmentli Beyliği	K ₂ ,K ₄ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₅ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ ,	24	10,81
Mengüceklî Beyliği	K ₂ , K ₃ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₄₂ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₂ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₆₁ ,	23	10,36
Çifte Minareli Medrese	K ₂ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₃ ,	23	10,36
Anadolu Selçuklu Devleti	K ₂ , K ₆ , K ₇ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₇ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₄₂ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ ,	22	9,90
Gök Medrese	K ₂ , K ₇ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₃ ,	19	8,55
Şifaiye Medresesi	K ₆ , K ₇ , K ₁₀ , K ₁₂ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₉ ,	19	8,55
Buruciye Medresesi	K ₆ , K ₁₀ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉ ,	19	8,55
Ulu Camii	K ₃ , K ₁₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀ , K ₆₃ ,	12	5,40
Eğri Köprü	K ₁₂ , K ₄₉ , K ₆₀ ,	3	1,35
Köprü, Medrese, Çeşme, Camii Vb.	K ₅ , K ₃₆ , K ₆₀ ,	3	1,35
Yerleşim Yerlerinin Adının Değişmesi	K ₁ , K ₁₀	2	0,90
Divriği Kale (Hisar) Camii	K ₄₇	1	0,45

Kapsam Dışı Örnekler	K ₃ , K ₅₉ (Kadı Burhanettin Devleti), K ₄₁ , K ₆₀ (Güdük Minare), K ₄₃ (Güdük Minare, Ahi Emir Türbesi), K ₄₆ , K ₆₀ , (Kadı Burhanettin Türbesi), K ₅₉ (Eretna Devleti), K ₆₄ (Pasinler Savaşı), K ₆₀ , K ₆₅ (Kösedag Savaşı)	11	4,95
Cevap Yok	K ₃₁ , K ₄₃ , K ₅₈ ,	3	1,35
Toplam		222	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

“Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecini XI. ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.” kazanımına yönelik, “Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri veririrsiniz?” sorusuna Tablo 4.1.3’de görüldüğü gibi 65 katılımcının 63’ünden 219 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 38’i (%17,11) Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, 24’ü (%10,81) Danişmentli Beyliği, 23’ü (%10,36) Mengüceklî Beyliği, 23’ü (%10,36) Çifte Minareli Medrese, 22’si (%9,90) Anadolu Selçuklu Devleti, 19’u (%8,55) Şifaiye Medresesi, 19’u (%8,55) Gök Medrese, 19’u (%8,55) Buruciye Medresesi, 12’si (%5,40) Ulu Camii, 3’ü (%1,35) Eğri Köprü, 3’ü (%1,35) köprü, medrese, çeşme, camii gibi yapıların bulunması, 2’si (%0,90) yerleşim yerlerinin adlarının değişmesi, 1’i (%0,45) Divriği Kale (Hisar) Camii, 11’i (%4,95) kapsam dışı örnekler şeklindedir. Alınan cevapların 208’i (%93,7) kazanıma uygun örneklerden oluşmaktadır. Katılımcıların bir kısmının sadece Sivas’ta hüküm süren beylik ve devletleri, bir kısmının sadece o dönemden kalma eserleri, bir kısmının ise hem o dönemde hüküm süren beylik ve devletleri hem de o dönemden kalma eserleri bir arada örnek verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan alınan cevaplardan %17,11 oranla Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, %10,81 oranla Danişmentli Beyliği, %10,36 oranla Mengüceklî Beyliği ve Çifte Minareli Medrese cevapları katılımcı farkındalığının yüksek olduğu eserlerdir. Alınan cevaplardan Ahi Emir Türbesi, Güdük Minare ve Kadı Burhanettin Devleti, Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecinde örnek olarak verilebilmelerine karşın XIII. yüzyıldan sonrasına dair örnekler oldukları için kazanım dışı cevaplar olarak değerlendirilmiştir. Bu durum bazı katılımcıların Eretna ve Kadı Burhanettin Beyliklerinin Sivas’ta hüküm sürdükleri tarihler hakkında yanlış ya da eksik bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. 3 katılımcıdan ise cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %1,35’ini oluşturmaktadır.

Katılımcılar Sivas ilinin Anadolu’nun Türk yurdu olması sürecinde önemli bir yere sahip olduğunu dile getirmişlerdir. K₅ ve K₃₀ Sivas ilinin tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yaptığını belirtirken K₁₇, K₂₀, K₂₁ ve K₃₂ Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması noktasında Sivas ilinin önemli bir rol üstlendiğini

belirtmişlerdir. K₁₇ bu konuda: “Sivas Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecinde birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bir tarih şehridir.” demiştir. K₂₀: “Sivas Anadolu’nun Türkleşmesi açısından önemli bir merkezdir” derken K₂₁ ise görüşlerini: “Sivas’ın Anadolu’nun Türk yurdu olmasında sahiplendiği siyasal rolleri ve ticaret yolları üzerinde üstlendiği rolü ve konumunu anlatıyorum.” şeklinde açıklamıştır. K₁₀ ise bir yerin yurt edilebilmesine farklı bir açıdan yaklaşarak: “Bir yerin sadece fetihle yurt edilemeyeceğini, o yerin gerçekten fethedilmesi için ilim, kültür ve imar çalışmalarının yapılması gerekir” ifadesini kullanmıştır. K₂₃: “Özellikle şehir Selçuklu döneminde bayındır hale getirilmiş böylece önemli bir ilim, kültür ve ticaret merkezi olmuştur.” ifadesiyle görüşlerini dile getirmiştir.

Katılımcılardan bazıları ise Anadolu’nun Türk yurdu olması sürecinde Sivas ilinin önemini coğrafi ve jeopolitik konumuna bağlamışlardır. O dönemde ortaya konan mimari yapıların kalıcılığı sağlamak için olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda K₅₀: “Sivas o dönemin en büyük şehirlerinden biri ve jeopolitik konumuyla önemli olduğu için bu eserler yaptırılmıştır.” demiştir.

Katılımcılardan K₂₂, K₂₃ ve K₃₀ Sivas’ın XI. ve XIII. yüzyıllar kapsamında özellikle Anadolu Selçuklu Devleti döneminde önemli bir ilim ve kültür merkezi olduğu aktarmışlardır. Örneğin K₂₂ bu durumu: “Sivas’ın bu Selçuklu döneminde bugünkü üniversite seviyesinde üç medresesi olduğunu anlatırım.” cümlesiyle ifade etmiştir.

2.b. Sivas ilinin bu konuda önemini öğrencilerinize nasıl açıklarsınız? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.1.4’de verilmiştir.

Tablo 4.1.4: 2.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₅	40	43,47
Görsel	K ₁ , K ₂ , K ₈ , K ₉ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₇ , K ₃₂ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₆	15	16,30
Gezi	K ₁ , K ₂ , K ₇ , K ₁₉ , K ₂₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₄₉	10	10,86
Araştırma Ödevi	K ₃ , K ₆ , K ₁₅ , K ₄₇ , K ₄₉	5	5,43
Video	K ₁ , K ₆ , K ₄₉ , K ₅₀	4	4,35
Sunu	K ₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₅₀	4	4,35
Proje Ödevi	K ₁₁ , K ₁₂	2	2,18
Sanal Gezi	K ₁₀ , K ₁₅	2	2,18
Soru-Cevap	K ₁₈	1	1,09

Eba	K ₃	1	1,09
Grup Çalışması	K ₆	1	1,09
Öğrenci Anlatımlarını Yer Verme	K ₁₆	1	1,09
Harita	K ₁₈	1	1,09
Cevap Yok	K ₂₈ , K ₃₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₆₄	5	5,43
Toplam		92	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.4 incelendiğinde “Türklerin Anadolu’yu yurt edinme sürecini XI. ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.” kazanımına ilişkin “Sivas ilinin bu konuda önemini öğrencilerinize nasıl açıklarsınız?” sorusuna 65 katılımcıdan 60’ından 87 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 40’ı (% 43,47) düz anlatım, 15’i (%16,30) görsel, 10’u (%10,86) gezi, 5’i (%5,43) araştırma ödevi, 4’ü (%4,35) video, 4’ü (%4,35) sunu, 2’si (%2,18) proje ödevi, 2’si (%2,18) sanal müze gezisi, 1’i (%1,09) soru-cevap tekniği, 1’i (%1,09) EBA, 1’i (%1,09) grup çalışması, 1’i (%1,09) öğrenci görüşlerine yer vererek, 1’i (%1,08) harita kullanma şeklindedir. 5 katılımcıdan ise bu soruya cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %5,43’ünü oluşturmaktadır. Buna göre en çok düz anlatım yönteminin tercih edildiği görülürken diğer yöntem, teknik ya da materyallerin birbirilerine yakın oranlarda kullanıldığı görülmektedir. K₅ ve K₆ Sivas ilinde bulunan bir okula “Danışman” adının verilmesini Danışmentliler Beyliği’nin Sivas ili tarihinde önemli bir yeri olduğunu anlatırken örnek olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. K₁₁ ise Mengücekli Beyliği tarafından yaptırılan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası’nın önemini: “*Divriği Ulu Camii ve Darüşşifasından bahsederim. Bu eser 1985 yılında UNESCO tarafından Dünya miras listesine alınmıştır derim. Divriği Ulu Camii Anadolu’daki ilk külliye idi, diye öğretirim.*” şeklinde öğrencilerine açıkladığını ifade etmiştir.

4.3. Sosyal bilgiler 7. sınıf Etkin Vatandaşlık öğrenme alanında yer alan “Atatürk’ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.” kazanımını işlerken;

3.a. Atatürk’ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklarken Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi katılımcılar 8 farklı örnek vermişlerdir.

Tablo 4.1.5:3.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Sivas Kongresi	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₄ , K ₆₅	60	52,18
İrade-İ Gazetesi	Milliye K ₁ , K ₇ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₉ , K ₂₆ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₄ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₂ , K ₆₃ ,	21	18,26
And. Kad. M.H.C	K ₁ , K ₉ , K ₂₆ , K ₃₉ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₃ ,	9	7,83
“Cumhuriyet’in Temellerini Burada Attık” sözü	K ₇ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₄₆ , K ₅₁ , K ₅₇ ,	9	7,83
Delegelerin Belirlenmesi	Seçimle K ₆ , K ₁₂ , K ₁₆ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₃ ,	6	5,22
Temsil Heyeti	K ₇ , K ₄₇ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₅	5	4,35
M.Kemal Paşa'nın Seçimle Olması	Paşa'nın Başkan K ₁₀ , K ₄₉ , K ₅₅ ,	3	2,60
Milli Kalkınma Partisi	K ₃₀	1	0,86
Cevap Yok	K ₃₃	1	0,86
Toplam		115	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi ilgili soruya 65 katılımcının 64’ünden 114 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 60’ı (%52,18) Sivas Kongresi, 21’i (%18,26) İrade-i Milliye Gazetesi, 9’u (%7,83) Anadolu Kadınları Müdafa-i Hukuk Cemiyetinin kurulması, 9’u (%7,83) “Cumhuriyet’in temellerini burada attık ” sözü, 6’sı (%5,22) kongreye gelen delegelerin seçimle belirlenmesi, 5’i (%4,35) Temsil Heyeti, 3’ü (%2,60) kongre başkanlığına Mustafa Kemal Paşa’nın seçimle gelmesi, 1’i (%0,86) Nuri Demirağ tarafından Milli Kalkınma Partisi’nin kurulması şeklindedir. Ayrıca 1 katılımcıdan kazanıma ilişkin cevap alınmamış olup bu da verilen cevapların %0,86’sını oluşturmaktadır. Katılımcıların neredeyse tamamından cevap alınmış olması ilgili kazanımda katılımcı farkındalığının yüksek olduğunu göstermektedir. Kongre Binası’nın il merkezinde bulunması Sivas Kongresi (%52,17) cevabının verilen cevaplar içerisinde en yüksek paya sahip olmasında etkili olmuştur.

K₁₃, Sivas Kongresi’nin Türk demokrasinin gelişimindeki önemini: “*Büyük Önder Atatürk’ün "Burada bir milletin kurtuluşunu hazırlayan kararlar verildi" ifadesiyle önemini vurguladığı Sivas Kongresi'nde alınan kararlar usul ve esas olarak demokratik ve millî devletin habercisidir. Kongre ile Türk Milleti kendi kaderine yön vermiş, vatanın bölünmez bütünlüğü zihinlere kesin bir şekilde yazılmıştır. Bu süreç*

zarfında, 108 gün Mustafa Kemal Atatürk'ü ağırlayarak Kurtuluş savaşına yön veren Sivas, "Cumhuriyet Kenti" unvanını da hak ederek, tarihte önemli bir yere sahip olmuştur." şeklinde açıklarken K₄₇ ise: "Sivas Kongresi ile Kurtuluş Savaşı'nın temelleri atılmış yani aslında yeni kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin kalbi oluşturulmuştur. Demokrasi adına bütün illerden gelen delegelerle cemiyetler bir çatı altında birleştirilmiştir." sözleriyle bu konudaki görüşünü dile getirmiştir.

3.b.Sivas ilinin bu konuda önemini dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız? sorusuna düz anlatım, gezi, görsel, video başta olmak üzere farklı yöntem, teknik ya da materyaller kullanarak derse aktardıklarına belirtmişlerdir (Tablo 4.1.6).

Tablo 4.1.6: 3.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₂₀ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₅	28	32,94
Gezi	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₅ , K ₂₈ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₂ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₅₉ ,	26	30,58
Görsel	K ₁ , K ₄ , K ₈ , K ₃₅ , K ₄₈ , K ₆₀ ,	6	7,06
Video	K ₇ , K ₁₈ , K ₃₀ , K ₄₈ , K ₄₉ ,	5	5,88
Sunu	K ₇ , K ₁₄ , K ₁₇ ,	3	3,52
Soru-Cevap	K ₂ , K ₁₃ , K ₁₄ ,	3	3,52
Drama	K ₁₈ , K ₄₈ ,	2	2,36
Araştırma Ödevi	K ₄₇ , K ₅₀	2	2,36
Sanal Müze Gezisi	K ₁₅ , K ₄₂	2	2,36
Proje	K ₁₄ ,	1	1,18
Eba	K ₃₀	1	1,18
Alıştırma Etkinlikleri	K ₁₄	1	1,18
Cevap Yok	K ₁₉ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₄₃ , K ₆₄ ,	5	5,88
Toplam		85	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.6'da görüldüğü gibi ilgili soruya 65 katılımcının 60'ından 80 cevap alınmıştır. Bu cevapların 28'i düz anlatım (%32,94), 26'sı (%30,58) gezi, 6'sı (%7,06) görsel, 5'i (%5,88) video, 3'ü (%3,52) sunu, 3'ü (%3,52) soru- cevap tekniği, 2'si (%2,36) drama, 2'si (%2,36) araştırma ödevi, 2'si (%2,36) sanal müze gezisi, 1'i (%1,18) proje, 1'i (%1,18) EBA, 1'i (%1,18) alıştırma etkinlikleri şeklindedir. 5 katılımcıdan ise cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %5,88'ini oluşturmaktadır. Katılımcıların Sivas ilinin önemini derse aktarmada düz anlatım

(%32,94) ve gezi (%30,58) yöntemlerini daha çok tercih ettikleri tespit edilmiştir. Düz anlatımın tercih edilmesinde konu gereği düz anlatıma daha çok ihtiyaç duyulması, gezi ve gözlemin kullanılmasında ise özellikle merkezde görev yapan öğretmenlerin yakınlık açısından gezi imkânına sahip olmaları ve derslerini Kongre Binası'nda işlemeyi tercih etmeleri etkili olmuştur.

Katılımcılardan;

K₁₄: “Sivas’ın girişinde bulunan ‘Cumhuriyet’in temellerini burada attık’ sözüne vurgu yapıyorum.”

K₁₈: “Cumhuriyetin temellerini burada attık” sözünü vurguluyorum ve millet iradesinin ortaya çıkmasında Sivas kongresinin önemli olduğundan bahsediyorum”

K₂₀: “Sivas’ın cumhuriyetin ilanına giden yolda önemli bir yeri olduğunu, Sivas kongresinde seçimle alınan kararların demokratik bir anlayış içinde gerçekleştiğini belirtirim.”

K₂₃: “Kurtuluş Savaşı’yla ilgili net kararların burada alındığına, manda ve himayenin kesin olarak reddedildiğine ve kurtuluş savaşının halka mal edildiğini anlatırım.”

K₂₅: “Sivas Kongresi’nin milli irade üzerindeki önemini vurgularım.”

K₂₇: “Sivas Kongresi’yle Anadolu insanının kamuoyu oluşturma çabasını anlatırım.”

K₂₉: “Cumhuriyet’in temellerinin atıldığı şehir olması nedeniyle Sivas’ın çok önemli olduğunu anlatıyoruz.”

K₄₈: “Kongreler dönemi Türk demokrasinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Sivas Kongresi’ni bu konuda ayrıntılı olarak işliyoruz.” ifadeleriyle Sivas ilinin bu konudaki önemini öğrencilerine aktardıklarını ifade etmişlerdir.

4. Sivas ilinin Osmanlı Devleti tarihindeki yeri ve önemini Sivas ilinde bulunan Osmanlı Devleti’ne ait eserlerle anlatmak istediğinizde;

4.a.Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılar genellikle Sivas il merkezinde bulunan camii, han, hamam, konak müze gibi mimari yapıları örnek verdikleri tespit edilmiştir (Tablo 4.1.7).

Tablo 4.1.7:4.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Kale Camii	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₄ , K ₆₅	45	21,96
Hükümet Konağı	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₂₀ , K ₂₂ , K ₃₀ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₀	28	13,66
Meydan Camii	K ₃ , K ₁₀ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₄ , K ₄₃ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₀ , K ₆₂ , K ₆₅	21	10,24
Jandarma Binası	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₁₀ , K ₂₂ , K ₃₀ , K ₃₅ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₅	19	9,27
Kongre Binası	K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₂₀ , K ₃₃ , K ₃₈ , K ₄₅ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₅	11	5,37
Behram Paşa Hanı	K ₁₀ , K ₃₀ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₅₅ , K ₅₆	11	5,37
Taşhan	K ₁₉ , K ₂₀ , K ₃₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₉	10	4,87
Meydan Hamamı	K ₂ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₁ , K ₆₄	7	3,42
Kurşunlu Hamamı	K ₂₂ , K ₂₇ , K ₃₀ , K ₄₁ , K ₅₉ , K ₆₄	6	2,93
Ali Baba Camii	K ₁ , K ₁₁ , K ₄₇	3	1,47
Zincirli Minare Camii	K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₄	3	1,47
Mehmet Ali Bey Hamamı	K ₃₀ , K ₅₉ , K ₆₀	3	1,47
Susamışlar Konağı	K ₃₀ , K ₆₀ , K ₆₄	3	1,47
Sait Paşa Camii	K ₃₅ , K ₄₇ , K ₆₁	3	1,47
Ziya Bey Kütüphanesi	K ₃₀ , K ₄₁	2	0,97
Abdi Ağa Konağı	K ₃₀ , K ₆₂	2	0,97
İnönü Konağı	K ₆₀ , K ₆₂	2	0,97
Halil Rıfat Paşa Köprüsü	K ₁ , K ₄₉	2	0,97
Paşa Camii	K ₃ , K ₄₇	2	0,97
Subaşı Hanı	K ₂₀	1	0,48
Osman Ağa Konağı	K ₆₂	1	0,48
Kangal Ağa Konağı	K ₆₂	1	0,48
Kemankeş Camii	K ₁₀	1	0,48
Arkeoloji Müzesi Binası	K ₃₄	1	0,48
Kazanım Dışı Örnek	K ₁ , K ₃₄ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₅₃ , K ₅₉ (Eğri Köprü), K ₂₄ (Dört Büyük Medrese), K ₆₁ (Ulu Camii)	10	4,88
Cevap yok	K ₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₅ , K ₃₂ , K ₅₂ , K ₆₃	7	3,42
Toplam		205	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi ilgili soruya 65 katılımcının 58’inden 198 cevap alınmıştır. Bu cevaplardan 188’i (%91,70) ilgili soruya uygun örnekler olarak değerlendirilmiştir. Toplam cevapların %4,88’ini oluşturan “Eğri Köprü”, “Sivas’ta bulunan Dört Büyük Medrese” ve Ulu Camii örnekleri Anadolu Selçuklu Devleti

dönemine ait olduğu için kapsam dışı örnek olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca 7 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %3,42'sini oluşturmaktadır. Katılımcılardan alınan örneklere bakıldığında Kale Camii'nin (%21,96) Sivas ilinde bulunan Osmanlı Devleti'ne ait eserlerden katılımcı farkındalığının en yüksek eser olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra Hükümet Konağı (%13,66), Meydan Camii (%10,24), Jandarma Binası (%9,27) da Tablo 4.1.7 'de verilen diğer cevaplara göre katılımcı farkındalığının yüksek olduğu örneklerdir. Ayrıca katılımcılardan, Kongre Binası, Behram Paşa Hanı Kemankeş Camii, Halil Rıfat Paşa Köprüsü, Paşa Camii, Sait Paşa Camii, Arkeoloji Müzesi Binası, Abdi Ağa Konağı, Susamışlar Konağı, Ziya Bey Kütüphanesi, Mehmet Ali Bey Hamamı, Kurşunlu Hamamı, Meydan Hamamı, Ali Baba Camii, Taşhan, Zincirli Minare Camii, Subaşı Hanı örnekleri alınmış olup bu örneklere yönelik katılımcı farkındalığının düşük olduğu görülmüştür. Buna göre Sivas Kale Camii, Hükümet Konağı, Jandarma Binası ve Meydan Camii örneklerine yönelik katılımcı farkındalıkları yüksek iken han, hamam, camii, konak gibi Osmanlı eserlerine yönelik katılımcı farkındalıklarının düşük olduğu görülmektedir.

K₁₈, K₃₂, K₃₅ ve K₅₀ Sivas ilinde Osmanlı eserlerinin yaygın olmadığını Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait eserlerin daha yaygın olduğunu belirtmişlerdir. K₃₅: “*Osmanlı Devleti'nin Sivas'ta fazla eseri olmamasının nedeni Balkanlarda Türk İslam kültürünü yaymak amacıyla daha çok buralarda eserler bırakılmasıdır.*” görüşünün aksine K₂₆: “*Osmanlı Devleti'nin sanatsal ve kültürel faaliyetlerinin ülkemizde daha çok batı bölgelerde görüyoruz.*” şeklinde bu konudaki görüşünü dile getirmiştir.

K₁₈: “*Sivas Osmanlı'dan ziyade Selçuklu izleri taşımaktadır.*”, K₂₀: “*Sivas şehrinin Selçuklu dönemine nazaran Osmanlı döneminde öneminin azaldığını, ilim merkezi özelliğinin yerini ticaretin aldığını belirtirim*”, K₅₀: “*Sivas pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Fakat ağırlıklı olarak Sivas'ta Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait eserleri görmekteyiz. Derslerimizde her ne kadar yakın çevremizden örnekler versek de müfredat bu konuda çok esnek değil.*” diyerek Sivas ilinin aslında Anadolu Selçuklu Devleti'yle özdeşleştiğini belirtmişlerdir.

Bazı katılımcılar ise Sivas'ın Osmanlı Devleti döneminde önemli bir yönetim merkezi dikkat çekmişlerdir. K₅, K₉, K₂₉ ve K₄₀ Sivas'ın Osmanlı Devleti döneminde önemli bir yeri olduğunu değinerek bir eyalet merkezi olduğunu ifade etmişlerdir. K₄₀ bu bağlamda düşüncelerini: “*Sivas ili Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra önemeli bir*

yerleşim merkezi olmuştur ve aynı zamanda bir eyalet merkezi olmuştur.” şeklinde açıklamıştır.

4.b. Sivas ilinin bu konuda önemini dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.1.8’de verilmiştir.

Tablo 4.1.8: 4.sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₁ , K ₂ , K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₈ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₅	31	36,05
Gezi	K ₃ , K ₄ , K ₈ , K ₁₉ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀	16	18,61
Görsel	K ₄ , K ₆ , K ₁₅ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₄₇ , K ₆₀	8	9,31
Araştırma Ödevi	K ₃ , K ₂₁ , K ₂₈ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₉	6	6,97
Sunu	K ₃ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₂₁	5	5,82
Sanal Gezi	K ₁₅ , K ₃₉	2	2,32
Video	K ₁₄ , K ₃₀	2	2,32
Sergi	K ₃₉ , K ₄₁	2	2,32
Maket hazırlama	K ₄₂	1	1,16
EBA	K ₁₆	1	1,16
Cevap Yok	K ₇ , K ₁₈ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₉ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₆₄	12	13,96
Toplam		86	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.8’de görüldüğü ilgili soruya 65 katılımcının 53’ünden 74 cevap alınmıştır. Alınan cevaplardan 31’i (%36,05) düz anlatım, 16’sı (%18,61) gezi, 8’i (%9,31) görsel, 6’sı (%6,97) araştırma ödevi, 2’si (%2,32) sanal müze gezisi, 2’si (%2,32) video, 5’i (%5,82) sunu, 2’si (%2,32) sergi, 1’i (%1,16) maket hazırlama, 1’i (%1,16) EBA şeklindedir. Ayrıca 12 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %13,96’sını oluşturmaktadır. Verilen cevaplardan anlaşılacağı üzere katılımcıların en çok düz anlatımı ve geziyi en az ise EBA ve maket hazırlamayı tercih ettikleri görülmektedir. Katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen cevaplara göre özellikle Sivas il merkezinde görev yapan katılımcıların gezi tekniğinden faydalandıkları saptanmıştır.

5. Sivas ilinin Anadolu Selçuklu Devleti tarihindeki yeri ve önemini Sivas ilinde bulunan Anadolu Selçuklu Devleti ait eserlerle anlatmak istediğinizde;

5.a. Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri veririrsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.1.9’da verilmiştir.

Tablo 4.1.9: 5.sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Gökmedrese	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₅ , K ₇ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	45	20,55
Çifte Minareli Medrese	K ₂ , K ₃ , K ₇ , K ₈ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	41	18,72
Buruciye Medresesi	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₃₁ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₄ , K ₆₅	40	18,26
Şifaiye Medresesi	K ₁ , K ₅ , K ₆ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₂ , K ₆₄ , K ₆₅	31	14,15
Ulu Camii	K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₄ , K ₆₅	25	11,42
Medreseler, Hanlar, Kümbetler	K ₂₄ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₄₇ , K ₅₉ ,	5	2,28
Tarihi Kent Meydanı	K ₄ , K ₂₀ , K ₂₅ , K ₄₈ ,	4	1,83
Eğri Köprü	K ₁₅ , K ₃₀ , K ₄₉ , K ₆₀	4	1,83
Kesik Köprü	K ₃₀ ,	1	0,45
Kapsam Dışı Örnek	K ₈ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₄ , K ₅₄ (Güdük Minare); K ₉ , K ₁₁ , K ₁₉ , K ₂₂ (Meydan Camii) ; K ₃₀ (Divriği Kalesi); K ₁₃ , K ₁₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₃ , K ₃₄ , K ₄₇ , K ₅₈ , (Divriği Ulu Camii), K ₆₄ (Behram Paşa Hanı)	19	8,68
Cevap Yok	K ₁₂ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₆₃ ,	4	1,83
Toplam		219	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

“Sivas ilinin Anadolu Selçuklu Devleti tarihindeki yeri ve önemini Sivas ilinde bulunan Anadolu Selçuklu Devleti ait eserlerle anlatmak istediğinizde; Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna Tablo 4.1.9’da görüldüğü gibi 65 katılımcının 61’inden 215 cevap alınmıştır. Bu cevaplardan 196’sı (89,49) ilgili soruya uygun cevaplar olarak değerlendirilmiştir. İlgili soruya uygun olarak alınan 196 cevabın 45’i (%20,55) Gök Medrese, 41’i (%18,75) Çifte Minareli Medrese, 40’ı (%18,26) Buruciye Medresesi, 31’i (%14,15) Şifaiye Medresesi, 25’i (%11,42) Ulu Camii, 5’i (%2,28) medreseler, hanlar, hamamlar, kümbetler, 4’ü (%1,83) Tarihi Kent Meydanı, 4’ü (%1,83) Eğri Köprü, 1’i Kesik Köprü (%0,45) şeklindedir. Buna göre Anadolu Selçuklu Devleti’ne ait Sivas ilindeki tarihi eserlerden katılımcı farkındalığının en yüksek olduğu tarihi eserin Gök Medrese (%20,55) olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların %50’sinden fazla örnek verdiği Çifte

Minareli Medrese, Buruciye Medresesi, Şifaiye Medresesi de farkındalığı yüksek olan eserler olarak değerlendirilmiştir.

İlgili soruya GÜdük Minare, Meydan Camii, Divriği Ulu Camii ve Divriği Kalesi gibi kapsam dışı örnekler alınmıştır. Kapsam dışı örnekler verilen cevapların %8,68'ini oluşturmaktadır. Katılımcıların GÜdük Minare, Divriği Ulu Camii ve Divriği Kalesi gibi kapsam dışı cevaplar vermeleri bu katılımcıların konuya dair yanlış ya da eksik bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Ayrıca 4 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %1,83'ünü oluşturmaktadır.

Katılımcılardan K₂₄: *“Bu eserler sayesinde tarihimizle iç içe yaşıyoruz.”* diyerek eserlerin önemine dikkat çekerken K₅₀: *“Bu yapıları Türklerin Anadolu’daki imzası olarak değerlendirebiliriz. Bu coğrafyanın bizim olduğuna dair bir tapu niteliğindedir.”* sözleriyle görüşleri dile getirmiştir.

K₁ medreselerin önemine dair: *“Medreseleri bugünkü üniversitelere benzetirsek o dönemde Sivas’ta dört üniversite bulunuyordu”* şeklindeki görüşünü dile getirirken K₉: *“Özellikle Şifahiye Medresesinde verilen eğitimin kalitesinin Avrupa’daki eğitimden daha iyi olduğunu anlatıyorum.”* ifadesini kullanmıştır.

5.b. Bu eserlerin önemini dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.1.10’da verilmiştir.

Tablo 4.1.10: 5. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarımı	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₁ , K ₃ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₅ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₄ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	33	30,84
Gezi	K ₂ , K ₃ , K ₅ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₃₂ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₄	22	20,56
Görsel	K ₈ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₄₁ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₈ , K ₆₀ ,	12	11,21
Araştırma Ödevi	K ₆ , K ₈ , K ₁₆ , K ₃₂ , K ₄₉ , K ₅₅ , K ₅₉ ,	7	6,54
Video	K ₁₄ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₄₇ ,	6	5,60
Proje	K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ ,	4	3,78
Sanal gezi	K ₃₉ , K ₄₁ , K ₅₀	3	2,80
Sunu	K ₁₇ , K ₄₉ , K ₆₀ ,	3	2,80
Soru-Cevap	K ₂ , K ₆ , K ₁₄ ,	3	2,80
Alıştırma etkinlikleri	K ₆ , K ₁₆ , K ₅₉ ,	3	2,80
EBA	K ₃₀ , K ₆ , K ₁₆ ,	3	2,80
Cevap Yok	K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₅ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₆	8	7,47
Toplam		107	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.1.10'a göre "Sivas ilinin Anadolu Selçuklu Devleti tarihindeki yeri ve önemini Sivas ilinde bulunan eserlerle anlatmak istediğinizde; bunu öğrencilerinize nasıl aktarırsınız?" sorusuna 65 katılımcının 57'sinden 99 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 33'ü (%30,84) düz anlatım, 22'si (%20,56) gezi, 12'si (%11,21) görsel, 7'si (%6,54) araştırma ödevi, 6'sı (%5,60) video, 4'ü (%3,78) proje, 3'ü (%2,80) sanal müze gezisi, 3'ü (%2,80) sunu, 3'ü (%2,80) soru-cevap, 3'ü (%2,80) alıştırmalar etkinlikleri, 3'ü (%2,80) EBA şeklindedir. Buna göre katılımcıların Sivas ilinde bulunan Anadolu Selçuklu Devleti dönemine ait eserlerin önemini derslerine aktarmada en çok % 30,84 oranla düz anlatımdan ve % 20,56 oranla gezilerden, en az ise % 2,80'er oranla sanal müze gezisi, alıştırmalar etkinlikleri, soru-cevap, EBA ve proje ödevlerinden yararlandıkları görülmektedir.

Özellikle Sivas Merkez'de görev yapan katılımcıların gezi imkânına köy ve ilçelerde görev yapan katılımcılara göre daha fazla sahip olduklarına katılımcı görüşlerinden yola çıkarak ulaşılmıştır.

Ayrıca 8 katılımcıdan ilgili soruya cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %7,47'sini oluşturmaktadır.

Katılımcılardan;

K₁₀: "Takvime yolculuk adlı bir proje kapsamında Sivas'ta bulunan tarihi eserlere gezi düzenledik. Bu gezide Şifahiyeye Medresesinin içinde bulunan İzzettin Keykavus'un türbesi öğrencilerin dikkatini çekti. Sivas'ın Selçuklular için önemli bir merkez olduğuna bir Selçuklu sultanın burada türbesinin olması bir kanıt niteliğinde oldu."

K₁₈: "Anadolu Selçuklu Devleti'ni işlerken çift başlı kartal motifinin Sivas Valiliği'nin sembolü olarak da kullanıldığını vurguluyorum."

K₃₁: "Hem Selçukluların hem de Osmanlıların sadece at üzerinde gezip savaş yapan bir topluluk olmadığı, kültür ve medeniyet adına çalışmalar yaptıkları vurgulanır."

K₃₅: "Selçukluların eğitime, tıp bilimine, astronomiye önem verdiğini belirtirim."

şeklindeki ifadeleriyle Sivas ilinin Anadolu Selçuklu Devleti tarihindeki önemini öğrencilerine aktardıklarını belirtmişlerdir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İkinci alt problemde Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas iline ait coğrafi özelliklere dair farkındalıkları ve bunu derse aktarım biçimleri veri toplama aracında yer alan 6, 7, 8, 9, 10 ve 11. sorular ile ortaya koyulmuştur.

Her soru katılımcılardan alınan farkındalık ve derse aktarıma yönelik cevapları gösteren 2 adet tablodan yola çıkarak yorumlanmıştır.

6. “Derslerinizde Sivas ilinde bulunan ve turizm değeri olan unsurlara;

6.a. Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.2.1’de görüldüğü gibi turizm değeri taşıyan tarihi, coğrafi ve kültürel unsurlar olmak üzere üç kategoride ele alınmıştır.

Tablo 4.2.1: 6. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

	Verilen Cevaplar	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdəsi (%)
Turizm değeri taşıyan tarihi unsurlar	Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₆ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂	24	6,87
	Çifte Minareli Medrese	K ₇ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₉ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₄₀ , K ₄₆ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₅	13	3,72
	Gökmedrese	K ₆ , K ₇ , K ₁₉ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₄₆ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₅	12	3,43
	Tarihi Kent Meydanı	K ₁ , K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₂₀ , K ₂₉ , K ₃₃ , K ₄₃ , K ₄₈ , K ₄₉	11	3,15
	Şifaiye Medresesi	K ₆ , K ₇ , K ₁₀ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₄₆ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀	10	2,86
	Buruciye Medresesi	K ₇ , K ₁₀ , K ₁₆ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₅	9	2,57
	Kongre Binası	K ₂ , K ₇ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₇ , K ₃₀ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₆₁	9	2,57
	Ulu Camii	K ₄ , K ₈ , K ₁₀ , K ₃₁ , K ₄₆ , K ₅₀ , K ₅₇ , K ₆₀	8	2,29
	Taşhan	K ₄ , K ₈ , K ₅₅ , K ₆₀	4	1,14
	Kale Camii	K ₂ , K ₄ , K ₆	3	0,85
	Meydan Camii	K ₈ , K ₃₁ , K ₆₀	3	0,85
	Meydan Hamamı	K ₂ , K ₃₁ , K ₅₅	3	0,85
	Behram Paşa Hanı	K ₄ , K ₈ , K ₆₀	3	0,85
	Kuşaklı-Sarissa Antik Kenti	K ₁ , K ₁₄ , K ₁₅	3	0,85
	Konaklar, hanlar, hamamlar, medreseler vb.	K ₅₃ , K ₅₆ , K ₆₀	3	0,85
	Arkeoloji Müzesi	K ₁₇ , K ₄₈	2	0,57
	Kurşunlu Hamamı	K ₂ , K ₈	2	0,57
	Sivas Kalesi	K ₆₀ , K ₆₁	2	0,57
	Subaşı hanı	K ₄₀	1	0,28
	Sivas Kalesi	K ₃₀	1	0,28
Güçük Minare	K ₈	1	0,28	
Abdulvahabi Gazi Türbesi	K ₁	1	0,28	
Yıldız Köprüsü	K ₁	1	0,28	
Toplam		129	36,97	
Turizm değeri taşıyan coğrafi	Kangal Balıklı Kaplıca	K ₁ , K ₃ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ ,	41	11,74

unsurlar	K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₃ , K ₆₄ , K ₆₅		
Gökpinar Gölü	K ₁ , K ₂ , K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₂ , K ₆₄ , K ₆₅	34	9,74
Sıcak ve Soğuk Çermik	K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₁₁ , K ₂₀ , K ₂₆ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₃ , K ₆₅	28	8,02
Yıldız Dağı Kayak Merk.	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₆₂ , K ₆₃ ,	27	7,73
Sızır Şelalesi	K ₁ , K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₈ , K ₅₃ , K ₆₀ , K ₆₂ ,	20	5,73
Şuğul Vadisi	K ₄ , K ₈ , K ₁₄ , K ₂₆ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₅ , K ₄₂ , K ₅₉ , K ₆₂	10	2,86
Tödürge gölü	K ₁ , K ₉ , K ₁₉ , K ₂₈ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₄ , K ₅₉ , K ₆₂	9	2,57
Eğriçimen Yaylası	K ₁ , K ₉ , K ₂₀ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₅₄ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀	9	2,57
Hafik Gölü	K ₆ , K ₉ , K ₁₉ , K ₂₈ , K ₃₉ , K ₄₄	6	1,71
Emirhan Kayalıkları	K ₂₆ , K ₂₇	2	0,57
Paşa fabrikası	K ₃₂ ,	1	0,28
Kızılırmak	K ₂₂	1	0,28
Tecer Dağı	K ₂₂	1	0,28
Eğri bucak Kayalıkları	K ₂₇	1	0,28
Toplam		190	54,47
Konaklar	K ₉ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₃₆ , K ₄₉	6	1,71
Kangal Köpeği	K ₁ , K ₃ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₄₉ ,	5	1,43
El sanatları (Bıçakçılık, tarak, dokumacılık vb.)	K ₁ , K ₂ , K ₆ , K ₁₃	4	1,14
Yemekler(madımak, Sivas köftesi)	K ₃ , K ₆ , K ₁₆ , K ₁₇	4	1,14
Åşık Veysel Şatıroğlu	K ₁₆ , K ₁₇	2	0,57
Halk Oyunları	K ₁₆ , K ₁₇	2	0,57
Nuri Demirağ Müzesi	K ₁₆	1	0,28
Åşıklık geleneği	K ₆	1	0,28
Zara Balı	K ₁	1	0,28
Tarihi ve Doğal Güzellikler	K ₂₅ ,	1	0,28
Toplam		27	7,74
Cevap yok	K ₂₄ , K ₃₄ , K ₅₂ ,	3	0,85
Toplam		349	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.1’de görüldüğü gibi Sivas ilinde bulunan ve turizm değeri taşıyan unsurlara 65 katılımcının 62’sinden 346 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 190’ı (%54,47) coğrafi, 129’u (%36,97) tarihi ve 27’si (%7,74) kültürel kategorilerde belirtilen unsurlardan oluşmaktadır. Buna göre katılımcıların özellikle turizm değeri taşıyan coğrafi unsurlar (%54,47) hakkında farkındalıklarının tarihi ve kültürel unsurlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcılardan turizm değeri taşıyan coğrafi unsurlara yönelik alınan 190 cevabın 41'i (% 11,74) Kangal Balıklı Kaplıca örneği olmuştur. Buna göre turizm değeri taşıyan coğrafi unsurlardan Kangal Balıklı Kaplıca'nın katılımcı farkındalığı en yüksek örnek olduğu anlaşılmaktadır. Turizm değeri taşıyan tarihi unsurlara yönelik alınan 129 cevabın 24'ü (%6,87) Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası örneğidir. Buna göre Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'nın turizm değeri taşıyan tarihi unsurlardan katılımcı farkındalığı en yüksek eser olduğu görülmektedir. Turizm değeri taşıyan kültürel özelliklere yönelik alınan 27 cevabın 6'sı (%1,71) konaklar örneğidir. Buna göre de konaklar örneğinin turizm değeri taşıyan kültürel unsurlardan katılımcı farkındalığı en yüksek örnek olduğu görülmektedir.

6.b.Eğer Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.2.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2.2:6. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Görsel	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₄₂ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₇ , K ₆₀ , K ₆₄ , K ₆₅	31	22,97
Gezi	K ₁ , K ₅ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₉ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₅ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₉ , K ₅₂ , K ₅₅ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₅ ,	24	17,77
Düz Anlatım	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₇ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₂₀ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₃₁ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₃ , K ₄₈ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₈ , K ₆₂ , K ₆₃ ,	20	14,81
Video	K ₁ , K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₄₂ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₇ , K ₆₄ , K ₆₅	18	13,33
Öğrenci Görüşlerine Başvurma	K ₁₁ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₄₉ , K ₅₅	10	7,42
Sunu	K ₁₂ , K ₁₄ , K ₂₁ , K ₂₅ , K ₆₄ , K ₆₅ ,	6	4,44
Soru-Cevap	K ₇ , K ₁₀ , K ₃₂ , K ₄₀ , K ₅₆ ,	5	3,71
Proje	K ₃ , K ₆ , K ₁₃ , K ₆₀	4	2,96
Araştırma Ödevi	K ₆ , K ₈ , K ₁₃ , K ₅₉ ,	4	2,96
EBA Ve Eğitim Sitelerindeki Etkinliklerle	K ₄ , K ₃₀ , K ₅₀	3	2,22
Sanal Gezi	K ₃₉ , K ₄₁	2	1,48
Grup Çalışması	K ₆ , K ₅₉ ,	2	1,48
Alıştırma Etkinlikleri	K ₁₃ , K ₁₅ ,	2	1,48
Cevap Yok	K ₁₂ , K ₃₄ , K ₅₁ , K ₅₄	4	2,96
Toplam		135	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.2 incelendiğinde “Eğer Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna 65 katılımcının 61'inden 131(% 97,04)

cevap alınmıştır. Alınan cevapların 31'i (%22,97) görsel, 24'ü (%17,77) gezi, 20'si (14,81) düz anlatım, 18'i (%13,33) video, 10'u (%7,42) öğrenci görüşlerine başvurma, 6'sı (%4,44) sunu, 4'ü (%2,96) proje, 4'ü (% 2,96) araştırma ödevi, 3'ü (%2,22) EBA ve eğitim sitelerindeki etkinlikler, 2'si (% 1,48) sanal gezi, 2'si (%1,48) alıştırtma etkinlikleri ve 2'si (%1,48) grup çalışması şeklindedir. Katılımcılar tarafından en çok görseller (%22,97) ve gezi (%17,77), en az ise grup çalışması (% 1,48), alıştırtma etkinlikleri (%1,48), sanal gezi (%1,48) kullanılan yöntem, teknik ya da materyaller olmuştur. Ayrıca 4 katılımcıdan ilgili soruya cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %2,96'sını oluşturmaktadır.

Katılımcıların yakın çevrelerindeki turizm değeri taşıyan unsurları derslerine aktarmada en çok görsel kullanmayı tercih etmelerinin sebepleri arasında somutlaştırma amacı ile köy ve ilçelerde görev yapan katılımcıların gezi imkânlarının kısıtlı olması yer almaktadır.

Gezi yapmayı tercih eden katılımcılardan Sivas Merkez ilçede görev yapan öğretmenlerin özellikle Tarihi Kent Meydanı'nı örnek verdikleri görülmüştür. Köylerde ve ilçelerde görev yapan öğretmenler doğal güzelliklerin farklı ilçelerde bulunmasından dolayı gezi yapmanın zor olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda Kangal ilçesinde görev yapan K₃₉: *"İlçelere gezi düzenleyemediğimiz için sanal gezilerle bu yerleri öğrencilere gösteriyorum."* demiştir.

Ayrıca katılımcılar ders işlerken öğrencilerin gezip gördükleri yerler ve yakın çevrelerinde bulunan unsurlar hakkındaki görüşlerine başvurduklarına da belirtmişlerdir. Özellikle bu noktada K₇: *"Öğrencilerin hazır bulunuşlukları derse yansıyor"* diyerek bu konudaki tespitini paylaşmıştır.

K₂₆ ise turizm değeri taşıyan doğal unsurların Sivas ilinin ekonomisine katkıda bulunduğunu: *"Sivas'ın sahip olduğu doğal güzelliklerin Sivas açısından bir değer olduğunu, tanıtımına ve ekonomisine katkısından bahsedirim."* şeklinde ifade etmiştir. K₂₀ ise: *"Sivas'ın tabiat ve sağlık turizmi açısından önemli bir şehir olduğunu belirtiyorum"* ifadesini kullanmıştır.

7. Sosyal bilgiler 5. sınıf İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan "Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar." kazanımına yönelik;

7.a. Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.2.3'de verilmiştir

Tablo 4.2.3: 7. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Yıldız Dağı	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₅ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃	36	14,45
Kızılırmak	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₃	35	14,05
Tecer Dağı	K ₂ , K ₄ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂	27	10,84
Şuğul Vadisi	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₆₂ ,	25	11,24
Sızır Şelalesi	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₃₉ , K ₄₄ ,	20	8,03
Kelkit Çayı	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₆₀ ,	19	7,63
Tödürge Gölü	K ₁ , K ₈ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₃₀ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₆₁ , K ₆₂ ,	14	5,62
Hafik Gölü	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₈ , K ₁₁ , K ₂₇ , K ₃₀ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₅₅ , K ₆₁ , K ₆₂ ,	13	5,22
Uzunyayla Platosu	K ₁₅ , K ₃₀ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ ,	11	4,41
Gökpınar Gölü	K ₈ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₃₀ , K ₃₉ , K ₄₄ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₅ , K ₆₁ ,	10	4,01
Kızıldağ	K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₉ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₆₀ ,	9	3,61
Kösedag	K ₂ , K ₇ , K ₁₀ , K ₃₀ , K ₅₁ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ ,	8	3,21
Eğriçimen Yaylası	K ₃₆ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₅₉ , K ₆₀ ,	5	2,00
Meraküm Platosu	K ₇ , K ₃₀ , K ₅₅ , K ₅₉ ,	4	1,60
Kara Tonus Dağı (Altınyayla)	K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ ,	3	1,20
Çamlıbel Dağları	K ₅₀ , K ₆₀ ,	2	0,80
Yama Dağları	K ₄₃ , K ₄₉ ,	2	0,80
Yağdonduran Geçidi	K ₄₅ , K ₄₉ ,	2	0,80
Yıldız Irmağı	K ₈ , K ₂₇ ,	2	0,80
Kulmaç Dağları	K ₄₃ ,	1	0,40
Akdağlar	K ₆ ,	1	0,40
Lota Gölü	K ₄₃ ,	1	0,40
Ulaş Gölü	K ₄₃ ,	1	0,40
4 Eylül Barajı	K ₁ ,	1	0,40
Kılıçkaya Barajı	K ₂ ,	1	0,40
Emirhan Kayalıkları	K ₂₇ ,	1	0,40
Altınyayala Ovası	K ₄₃ ,	1	0,40
Suşehri Ovası	K ₄₃ ,	1	0,40
Cevap Yok	K ₅ , K ₁₃ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₂₈ , K ₃₁ , K ₃₄ , K ₄₀ , K ₅₂ , K ₆₄ , K ₆₅ ,	10	4,01
Toplam		249	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.3’de görüldüğü gibi “Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar.’kazanımına yönelik; Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının

55'inden 239 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 36'sını (%14,45) oluşturan Yıldız Dağı, 35'ini (%14,05) oluşturan Kızılırmak, 25'ini (%11,24) oluşturan Şuğul Vadisi, 27'sini (%10,84) oluşturan Tecer Dağı, 20'sini (%8,03) oluşturan Sızır Şelalesi, 19'unu (%7,63) oluşturan Kelkit Çayı katılımcı farkındalığı yüksek olan örneklerdir. Bu örneklerin yanı sıra az sayıda cevap verilen ve katılımcı farkındalığının düşük olduğu Çamlıbel Dağları, Kösedag, Kızıldağ, Yama Dağları, Kulmaç Dağları, Akdağlar, Suşehri Ovası, Yağdonduran Geçidi, Hafik Gölü, Tödürge Gölü, Lota Gölü, Ulaş Gölü, Gökpınar Gölü, Eğriçimen Yaylası, Yıldız Irmağı, Uzunyayla Platosu, Meraküm Platosu, 4 Eylül Barajı, Kılıçkaya Barajı, Emirhan Kayalıkları, Altınyayla Ovası, Kara Tonus Dağı cevapları da katılımcılardan alınan diğer örneklerdir. Yıldız Dağı'nın son yıllardaki turizm faaliyetlerinden dolayı ve Kızılırmak'ın ise Sivas ilinden geçen ve en çok bilinen akarsu olmasından dolayı derste bu örneklerin fazla kullanıldıkları söylenebilir.

10 katılımcıdan ise cevap alınmamış olup bu da verilen cevapların %4,01'ini oluşturmaktadır.

Katılımcıların Sivas ilinde bulunan yeryüzü şekillerine derslerinde örnek verirken yakından uzağa ilkesine göre hareket ettikleri katılımcılardan alınan cevaplardan anlaşılmaktadır. Örneğin Suşehri ilçesinde görev yapan katılımcı Kösedag'ı ve Kılıçkaya Barajı'nı örnek verdiğini ifade ederken, Altınyayla ilçesinde görev yapan katılımcılar ilçede bulunan Kara Tonus Dağı'nı ve Altınyayla ile Sivas şehir merkezi arasındaki bağlantıyı sağlayan karayolu yakınında bulunan Tecer Dağı'nı, Kangal ilçesinde görev yapan katılımcılar ilçeye yakın olan Kulmaç Dağları'nı, Yama Dağları'nı ve Yağdonduran Geçidi'ni, Yıldızeli ilçesinde ve köylerinde görev yapan katılımcılar Yıldız Dağı'nı, Yıldız Irmağı'nı, Çamlıbel Dağları'nı öncelikli olarak örnek verdiklerini ve böylelikle öğrencilerin yeryüzü şekillerini daha iyi kavradıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda örneğin katılımcılardan K₁: *“Özellikle dağ ve ırmak kavramlarını öğrenciler yakın çevrelerinde bulunan Yıldız Dağı ve Yıldız Irmağı sayesinde bildikleri için kolay kavrayabiliyorlar”*, K₂: *“Dağı anlatırken okul bahçesinden görülen Kösedag'ı örnek veriyorum.”*, K₁₄: *“Bu bölgede bulunan Kara Tonus Dağı'nı derslerde örnek veriyorum.”*, K₁₈: *“Yıldız Dağı'ı yakın olduğu için kullandığım örnektir.”*, K₄₇: *“Sivas'ın genellikle dağlık ve engebeli yeryüzü şekillerine sahip olmasından dolayı bu kazanımı işlerken yakın çevrelerinden de örnekler verebiliyoruz. Özellikle yakınımızda bulunan Yıldız Dağı örneği ve çok bilenen Kızılırmak örneği sıkça kullandığımız örneklerdendir.”* ifadelerini kullanmışlardır.

7.b. Bu kazanıma yönelik dersinizi hangi etkinliklerle işlersiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar tablo 4.2.4’de verilmiştir.

Tablo 4.2.4: 7. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Görsel	K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₈ , K ₃₂ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₅ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₅ ,	17	15,18
Düz Anlatım	K ₂ , K ₃ , K ₆ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₂₂ , K ₄₁ , K ₄₆ , K ₄₉ , K ₅₈ , K ₆₃ ,	13	11,61
Fiziki Harita	K ₁ , K ₃ , K ₅ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₄₀ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₆₀ ,	13	11,61
Kabartma Haritası	K ₁ , K ₃ , K ₁₀ , K ₁₈ , K ₂₆ , K ₂₉ , K ₄₂ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₆₀ ,	12	10,71
Ders İçi Etkinlikleri (materyal tasarlama ve alıştırmalar)	K ₁ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₆₄ ,	10	8,93
Gezi	K ₂ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₂₇ , K ₃₅ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₅₇ , K ₅₉ ,	9	8,04
Soru-cevap	K ₆ , K ₂₃ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₅ , K ₆₅ ,	6	5,36
Yakın çevreden örneklerle	K ₂ , K ₁₀ , K ₁₅ , K ₉ , K ₂₉ , K ₄₇ ,	6	5,36
Maket /Model Çalışması	K ₁₅ , K ₃₆ , K ₄₂ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀	6	5,36
Video	K ₁₄ , K ₁₇ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₅₄ ,	5	4,46
Araştırma Ödevi	K ₃ , K ₁₃ , K ₄₉ , K ₅₉ ,	4	3,57
Sunu	K ₁₄ , K ₁₆	2	1,78
Sanal gezi	K ₃₉ ,	1	0,89
Proje	K ₂₆ ,	1	0,89
Beyin Fırtınası	K ₆	1	0,89
Cevap yok	K ₁₂ , K ₃₁ , K ₃₄ , K ₃₈ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₆₂ ,	6	5,36
Toplam		112	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.4’de görüldüğü gibi “ Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar.” kazanımına yönelik; dersinizi hangi etkinliklerle işlersiniz?” sorusuna 65 katılımcının 59’undan 106 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 17’si görseller (%15,18), 13’ü fiziki haritalar (%11,65), 13’ü düz anlatım (%11,61), 12’si kabartma haritalar (%10,71), 9’u gezi (%8,04), 10’u ders içi etkinlikler (%8,93), 6’sı model/maket çalışmalar (%5,36), 6’sı öğrenci görüşlerinden yararlanma (%5,36), 5’i video (%4,46), 6’sı soru-cevap tekniği (%5,36), 4’ü araştırma ödevleri (%3,57), 2’si sunu (%1,78), 1’i proje ödevi (%0,89), 1’i sanal gezi (%0,89), ve 1’i (%0,89) beyin fırtınası şeklindedir. Ayrıca 6 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %5,36’sını oluşturmaktadır.

Verilen cevaplardan hareketle katılımcıların en çok görsel unsurları tercih ettiklerine ulaşılmıştır. Özellikle fiziki ve kabartma haritaların ilgili kazanımı aktarmada kullanılacak en uygun materyaller oldukları için katılımcılar tarafından tercih edildikleri görülmektedir. Katılımcılar özellikle yakın çevrelerinde bulunan yeryüzü şekillerini öğrencilerinin bizzat bilmelerinden bu konuda hazır bulunuşluklarının olduğunu ve derste öğrencilerinin görüşlerine yer verdiklerini belirtmişlerdir.

8. Sosyal bilgiler 5. sınıf İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan “Yaşadığı yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verir.” kazanımı doğrultusunda;

8.a. Derslerinizde Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan örneklere aşağıda yer verilmiştir (Tablo 4.2.5).

Tablo 4.2.5: 8. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Karasal iklime bağlı olarak nüfus yoğunluğunun az olması	K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₂₀ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₃ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₄ , K ₆₅	31	28,44
Yeryüzü şekillerinin engebeli olmasından dolayı nüfusun az olması	K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₆ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₄ , K ₆₅	29	26,61
Ekonomik koşulların gelişmemiş olmasına (sanayileşmenin az olmasına, iş imkanlarının yetersizliği, tarım arazilerinin verimsiz olması, vb.) bağlı nüfus yoğunluğunun az olması	K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₄ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₁ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₃ , K ₄₉ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	24	22,02
Doğal koşullardan dolayı tarımın ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olmasına bağlı olarak kırsal yerleşmenin fazla olması	K ₁₀ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₃₃	4	3,67
Tarım arazilerinin verimsiz olmasına bağlı olarak nüfusun kırsal yerleşimden daha çok kentsel yerleşime yönelmesi	K ₁₄ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₄₉	4	3,67
Coğrafi konumun (su kaynaklarına yakınlık, geçiş güzergâhlarına yakınlık) nüfusa etkisi	K ₃₇ , K ₄₁ , K ₄₄	3	2,75
Karasal iklime bağlı olarak kırsal yerleşmelerde toprak ve kerpiç mesken tipi görülmesi	K ₂₉ , K ₄₉	2	1,83
Cevap yok	K ₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₉ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₃₉ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₆₀	12	11,00
Toplam		109	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiğiinden frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.5’de görüldüğü gibi “Yaşadığı yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verir.” kazanımı doğrultusunda; “Derslerinizde Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 53’ünden 97 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 24’ü (%22,02) ekonomik koşulların gelişmemiş olmasına bağlı olarak nüfus yoğunluğunun az olması, 31’i (%28,44) karasal iklime bağlı nüfus yoğunluğunun az olması, 29’u (%26,61) yeryüzü şekillerinin engebeli olmasından dolayı nüfusun az olması, 4’ü (%3,67) doğal koşullardan dolayı tarımın ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olmasına bağlı olarak kırsal yerleşmenin fazla olması, 4’ü (%3,67) tarım arazilerinin verimsiz olmasına bağlı nüfusun kırsal yerleşimden daha çok kentsel yerleşime yönelmesi, 3’ü (% 2,75) coğrafi konumun (su kaynaklarına yakınlık, geçiş güzergâhlarına yakınlık) nüfusa etkisi ve 2’si (%1,83) karasal iklime bağlı olarak kırsal yerleşmelerde toprak ve kerpiç mesken tipi görülmesi şeklindedir. Bu verilerden yola çıkarak katılımcıların Sivas ilinde görülen karasal iklim, yeryüzü şekilleri, ekonominin tarım ve hayvancılığa dayanması gibi doğal ve beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşmeye etkisi noktasında katılımcı farkındalığının yüksek olduğu (%89) görülmektedir. Katılımcı görüşlerinden hareketle Sivas ilinde yaşanan karasal iklimin, ekonomik koşulların yetersizliğinin ve yeryüzü şekillerinin engebeli olmasının nüfus ve yerleşmeyi olumsuz etkilediği tespit edilmiş ve alınan bu cevaplar katılımcı farkındalığının yüksek olduğunu göstermiştir.

İlgili kazanıma yönelik 12 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %11’ini oluşturmaktadır.

Katılımcılar genel olarak Sivas ilinde karasal iklim şartlarının etkili olması, yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olması, iş imkânlarının yetersiz olması, ekonomisinin tarım ve hayvancılığa dayalı olması gibi nedenlerden dolayı ilin göç verdiğini ve buna bağlı olarak nüfus yoğunluğunun az olduğunu ifade etmişlerdir.

K₈ görüşlerini: “İklim şartlarının sert olması, yeryüzü şekillerinin engebeli ve tarım arazisinin az olması, iş imkânlarının yetersizliği göçün yaşanmasına bu da nüfusun azalmasına sebep oluyor.” şeklinde dile getirmiştir. K₁₈ bu konuda: “Sivas’ta iklim ve çevre şartlarından dolayı tarım ve hayvancılık yapıldığı ve ekonomik olarak yetersiz olduğundan batıya ve büyükşehirlere yapılan göçler sonucunda nüfusu gelişmiyor.” demiştir. K₂₉ ise: “yaşanılan coğrafya ve iklim şartları insanların yaşam

şekillerini etkilemektedir. Örneğin Sivas ilinde özellikle kırsalda evlerin kerpiçten yapılmasını buna örnek olarak gösterebiliriz. Ayrıca iklimin olumsuz şartları nüfusun az olmasında da etkili oluyor” şeklindeki ifadeleri iklim ve yeryüzü şekillerinin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkisine vurgu yapmıştır.

Ayrıca bazı katılımcılar yerleşim birimlerinin konumunun da nüfusa etki ettiğine dair örnekler vermişlerdir. Örneğin, K₃₇: “Sivas ilinin ilçeleri arasında karşılaştırma yaparak bir yerin bulunduğu konumun nüfusa etkisine “Şarkışla ilçesi merkezi konumda olmasından dolayı geliştiği için göç alırken Koyulhisar ilçesi göç vermektedir” sözleriyle vurgu yapmıştır. K₄₄ ise su kaynaklarına yakınlığın yerleşmeye etkisini: “Yerleşim Kızılırmak etrafında toplanmıştır.” ifadesini kullanarak açıklamıştır.

8.b. Bu örnekleri dersinize nasıl aktarırsınız? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.2.6’da verilmiştir.

Tablo 4.2.6: 8. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₈ , K ₁₁ , K ₁₈ , K ₂₀ , K ₂₄ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₈ , K ₄₃ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₄	21	23,86
Gezi-Gözlem	K ₂₆ , K ₅₅ ,	2	2,27
Video	K ₉ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₄₉ ,	4	4,55
Görsel	K ₄ , K ₆ , K ₉ , K ₁₆ , K ₃₅ , K ₆₀ ,	6	6,82
Harita, Grafik, Tüik Verileri	K ₃ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₄₂ , K ₄₉ ,	9	10,23
Aile Büyüklüğüyle Röportaj	K ₃ , K ₁₄ ,	2	2,27
Öğrencilerin Çevrelerinden Kendi Yaşantılarından Örneklerle	Yakın ve K ₁₀ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₃₁ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₆ , K ₅₇ ,	13	14,78
Tartışma Yöntemi	K ₅ , K ₆ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₅₀	5	5,68
Alıştırma Etkinlikleri	K ₁₃ ,	1	1,13
Soru-Cevap	K ₇ , K ₁₃ , K ₁₈ , K ₅₀	4	4,55
Beyin Fırtınası	K ₅₀	1	1,13
Drama	K ₄₀ , K ₄₁ ,	2	2,27
Karşılaştırmalarla	K ₉ , K ₁₁ , K ₂₁ , K ₂₇ , K ₃₂ , K ₄₂ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₅	9	10,23
Cevap Yok	K ₁ , K ₁₂ , K ₁₉ , K ₂₅ , K ₃₀ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ ,	9	10,23
Toplam		88	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.6 ‘da görüldüğü üzere “Yaşadığı yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verir.” kazanımı doğrultusunda; Sivas ilinden vermiş olduğunuz örnekleri dersinizde nasıl kullanırsınız?”

sorusuna 65 katılımcının 56'sından 79 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 21'i (%23,89) düz anlatım, 13'ü (%14,78) öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle, 9'u (%10,23) harita, grafik, TÜİK verileri, 9'u (%10,23) karşılaştırmalarla, 6'sı (%6,82) görsel, 5'i (%5,68) tartışma yöntemi, 4'ü (%4,55) video, 4'ü (%4,55) soru-cevap, 2'si (%2,27) drama, 2'si (%2,27) aile büyükleriyle röportaj, 1'i alıştırma etkinlikleri, 1'i beyin fırtınası, 1'i (%1,13) gezi-gözlem şeklindedir. Katılımcıların ilgili kazanıma yönelik Sivas ilinden örnekleri en çok düz anlatım (%23,89) yöntemiyle derslerine aktardıkları görülmektedir. Ayrıca 9 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %10,23'ünü oluşturmaktadır.

K₉ kazanıma yönelik örnekleri Sivas ilinin ilçelerini karşılaştırarak öğrencilerini aktardığını belirterek: *“Üretim ve sanayinin fazla olduğu Sivas Merkez’de, tarımın fazla olduğu Şarkışla’da, madenciliğin önemli olduğu Divriği’de nüfusun fazla; dağlık ve sarp yerlerde ise nüfusun az olduğunu öğrencilerime anlatıyorum.”* ifadelerini kullanmıştır.

K₁₆ ise: *“Nüfus yoğunluğu haritası ve kabartma haritaları kullanarak bunlar arasındaki ilişkiden ve yeryüzü şekillerinin etkisinden bahsediyorum.”* diyerek haritalardan faydalanarak dersini işlediğini ifade etmiş ve *“Öğrenciler Sivas’ın dağlık ve engebeli olduğunu kabartma haritalara dokunarak daha kolay öğreniyorlar.”* demiştir.

9. Sosyal bilgiler 5. Sınıf Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında yer alan “Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.” kazanımını işlerken;

9.a. Sivas ilinde yaygın olarak yürütülen ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen mesleklere örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar birincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler, ikincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler ve üçüncü ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler olmak üzere kategoride ele alınmıştır (Tablo 4.2.7).

Tablo 4.2.7: 9. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

	Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Birincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler	Çiftçi	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₃₀ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ ,	35	25,37
	Tarım ve Hayvancılık	K ₇ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₂₉ , K ₃₂ ,K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₅	23	16,67
	Madenci	K ₂ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₂₄ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₇	13	9,43
	Çoban	K ₁₁ , K ₃₀ , K ₃₃ , K ₄₉ , K ₂₇ , K ₆₀ ,	6	4,34
	Arıcılık	K ₃₁ , K ₆₁ ,	2	1,44
	Besici	K ₃₀ , K ₆₁ ,	2	1,44
	Kangal Köpeği Yetiştiriciliği	K ₃₁ ,	1	0,72
	Toplam		82	59,42
İkincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler	Sanayi İşçiliği	K ₂ , K ₈ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₃₅ , K ₄₅ , K ₅₅ , K ₆₀ ,	10	7,24
	İnşaat İşçiliği,	K ₂₂ , K ₃₈ ,K ₄₈ ,	3	2,17
	Toplam		13	9,42
Üçüncül ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler	Veteriner Hekim	K ₁₁ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₃₁ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ ,	8	5,80
	Mühendis (ziraat, maden)	K ₄ , K ₃₁ , K ₃₆ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ ,	6	4,34
	Zanaatkar(El Sanatlarına Bağlı Halıcılık, Çorapçılık, Bıçakçılık vb.)	K ₄ , K ₁₉ , K ₂₇ , K ₃₃ , K ₅₁ , K ₆₅	6	4,34
	Memur (Doktor, Polis, Öğretmen Vb.)	K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₅₃ ,	4	2,90
	Kasap	K ₆ , K ₆₀	2	1,44
	Esnaf	K ₁₈	1	0,72
	Diğer	K ₁ , K ₄ , K ₇ , K ₉ , K ₁₃ , K ₂₇ , K ₃₅ , K ₄₆ , K ₅₅ ,	9	6,52
	Toplam		36	26,09
Cevap Yok	K ₅ , K ₂₀ , K ₂₅ , K ₃₄ , K ₅₆ , K ₆₃ , K ₆₄	7	5,07	
Toplam		138	100	

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.7’de görüldüğü gibi “Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.” kazanımını işlerken; “Sivas ilinde yaygın olarak yürütülen ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen mesleklere örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 58’inden 131 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 82’si (%59,42) birincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler, 13’ü (%9,42) ikincil ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler, 36’sı (% 26,09) üçüncül ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler kategorilerinde yer almaktadır. Bu verilerden hareketle Sivas ilinin ekonomisinin tarım ve hayvancılığa dayanması ve hizmet sektörüne bağlı mesleklerin olmasından dolayı bu sektörler için ait mesleklere fazla örnek verilirken sanayisinin gelişmemiş olmasından dolayı bu sektörden az örnek verilmiştir. Bu durumdan hareketle katılımcıların ilin ekonomik yapısı hakkındaki farkındalıklarının yüksek (%94,93) ve doğru bir biçimde olduğu söylenebilir. Ayrıca 7 katılımcıdan ilgili kazanıma yönelik cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların % 5,07’sini oluşturmaktadır.

Katılımcılardan alınan görüşlere göre Sivas ilinde ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen mesleklerin başında çiftçilik (% 25,37) gelmektedir. Katılımcılar Sivas ilinin ekonomisinde tarım ve hayvancılığın önemli bir yer tuttuğunu ve buna bağlı olarak çiftçilik, çobanlık, besicilik gibi mesleklerin geliştiğini ifade etmişlerdir. K₁: “*Öğrencilerin aileleri tarım ve hayvancılıkla uğraşıyorlar bundan dolayı çiftçilik en çok bilinen meslek*” derken K₄₀ bu bağlamda görüşlerini: “*İl topraklarının büyük bir bölümünü kaplayan plato ve yaylalar tarım ve hayvancılığın gelişmesine olanak sağlamaktadır.*” demiştir. K₁₁, K₁₅, K₁₈, K₂₁ ve K₃₁ birincil ekonomik faaliyetlerden olan hayvancılığın üçüncül ekonomik faaliyetlerden biri olan veteriner hekimlik mesleğinin gelişmesini sağladığını belirtmişlerdir. K₁₈ bu noktadaki görüşünü: “*Öğrencilerimizin aileleri hayvancılık yaptıkları için hayvanlarının tedavi için gelen veteriner hekimlerden dolayı bu mesleği yakından tanıyorlar. Bu yüzden Bazı öğrencilerimiz veteriner hekim olmayı istediğini ifade ediyor.*” sözleriyle dile getirmiştir. K₃₁ ise farklı bir noktaya dikkat çekerek: “*Sivas’ın markası haline gelen Kangal köpeği yetiştiriciliği özellikle son yıllarda yaygın hale gelmiştir.*” demiştir.

Katılımcılardan bazıları yörenin özelliklerinden kaynaklı tarım ve hayvancılıktan başka gelişen farklı mesleklere de vurgu yapmışlardır. Katılımcılardan K₂, K₁₀, K₁₁, K₂₄, K₃₈, K₃₉, K₄₂, K₄₃, K₄₄, K₄₆, K₄₈ ve K₄₉, K₅₇ özellikle Divriği’de çıkarılan demir

madeni ve Kangal’da çıkarılan linyit madenine bağlı olarak madencilik mesleğinin yaygın olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Sivas ilinde çıkarılan madenlere bağlı olarak sanayi faaliyetlerinin de varlığına değinen katılımcılar özellikle Divriği Demir Çelik Fabrikası ve Kangal Termik Santralini örnek olarak vermişlerdir.

9.b. Bu örnekleri dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar Tablo 4.2.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2.8:9. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₁ ,K ₂ , K ₃ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₄ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₆₀ , K ₆₂ , K ₆₃	30	29,70
Öğrencilerin Yakın Çevrelerinden ve Kendi Yaşantılarından Örneklerle	K ₂ , K ₆ , K ₉ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₄₂ , K ₄₇ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₁ , K ₆₅	16	15,84
Gezi-Gözlem	K ₁₁ , K ₁₉ , K ₃₁ , K ₃₃ , K ₄₄ , K ₅₅ ,	6	5,94
Meslek Gruplarına Mensup Kişileri Derse Davet Etme	K ₁₅ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₆₀ ,	6	5,94
Tartışma Yöntemi	K ₅ , K ₆ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₅₀ ,	5	4,95
Soru-Cevap	K ₇ , K ₁₃ , K ₁₈ , K ₅₀ , K ₅₆ ,	5	4,95
Video	K ₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₂₃	4	3,96
Rol Oynama	K ₁₁ , K ₁₅ , K ₃₅ , K ₅₇ ,	4	3,96
Görsel	K ₁ , K ₂₃ , K ₅₉ ,	3	2,97
Sunu	K ₃ , K ₁₃ , K ₁₄ ,	3	2,97
Araştırma Ödevi	K ₁ , K ₄₉ , K ₅₉ ,	3	2,97
Proje Ödevi	K ₁₀	1	0,99
Drama	K ₃₅ ,	1	0,99
Sergi	K ₃₅ ,	1	0,99
Somut Örnekler Sınıfa Getirerek	K ₃₃ ,	1	0,99
Röportaj	K ₃₆ ,	1	0,99
Cevap Yok	K ₁ , K ₁₂ , K ₁₉ , K ₂₅ , K ₃₀ , K ₃₄ , K ₃₇ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₄ , K ₆₄	11	10,90
Toplam		101	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.8’de görüldüğü gibi “Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.” kazanımını işlerken; “Bu örnekleri dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız?” sorusuna 65 katılımcını 54’ünden 90 (% 89,10) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 30’u (%29,70) düz anlatım, 16’sı (%15,84) öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle, 6’sı (%5,94)gezi-gözlem, 6’sı (%5,94) farklı meslek gruplarına mensup kişileri derse davet etme, 5’i (%4,95) tartışma yöntemi, 5’i (%4,95) soru-cevap, 4’ü (%3,96) video, 3’ü (%2,97) görsel, 3’ü (%2,97) sunu, 3’ü (%2,97) araştırma ödevi, 1’i (%0,99) proje ödevi, 1’i (%0,99) drama, 1’i (%0,99) somut örnekleri sınıfa getirerek, 1’i (%0,99) röportaj, 1’i

(%0,99) sergi şeklindedir. Katılımcıların en çok düz anlatım yöntemini (%29,70) tercih ettikleri ve bunun yanı sıra öğrencilerin kendi yaşantılarından örneklerle (%15,84) de ilgili kazanıma yönelik Sivas ilinden örnekleri derslerine aktardıkları görülmektedir. Özellikle bu kazanıma ilişkin örneklerin derse aktarılmasında kullanılan yöntem, teknik ya da materyallerin çok farklı olması katılımcıların çok farklı yöntem, teknik veya materyalleri tercih etmelerinden kaynaklanmaktadır.

Ayrıca 11 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %10,90'unu oluşturmaktadır.

10. Sosyal bilgiler 7.sınıf İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan “Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” kazanımına yönelik;

10.a. Derslerinizde göç konusunu işlerken göçün neden ve sonuçlarına Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar göçün nedenleri ve göçün sonuçları şeklinde kategorize edilmiştir (Tablo 4.2.9).

Tablo 4.2.9: 10. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)	
İş İmkanlarının Yetersiz Olması	K ₃ , K ₄ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₄₉ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₆₄	28	21,21	
İklim Ve Yeryüzü Şekilleri	K ₂ , K ₄ , K ₅ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₆ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₅ ,	24	18,18	
Ekonomik İmkânların Yetersizliği	K ₁ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₂₁ , K ₂₇ , K ₃₁ , K ₃₅ , K ₃₈ , K ₄₃ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉	16	12,12	
Eğitim İmkânların Yetersizliği	K ₇ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₇ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₄ , K ₅₀ , K ₆₃ ,	11	8,33	
Göçün Nedenleri	Sanayileşmenin Az Olması	K ₂ , K ₁₉ , K ₂₃ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ ,	10	7,57
Sağlık İmkânların Yetersizliği	K ₃ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₇ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₅₀ , K ₅₉ ,	9	6,81	
Tarım Arazilerin Miras Yoluyla Bölünmesi	K ₁₀ , K ₁₄ , K ₄₅ ,	3	2,27	
Ulaşım İmkânlarının Yeterli Olmaması	K ₉ , K ₁₉ , K ₅₉ ,	3	2,27	
İnsanların Daha Konforlu Yaşam İsteği	K ₈ , K ₅₀	2	1,51	
Savaş Vb. (Suriye’den Ülkemize Yapılan)	K ₁₃	1	0,75	

	Toplam		107	81,07
	Nüfusun Azalması	K ₁ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₃₉ ,	5	3,78
	Kırsal Yerleşimlerde Okulların Kapanması	K ₁ , K ₁₀ , K ₁₅	3	2,27
	İşsizlik	K ₁ , K ₄ , K ₅₃ , K ₆₀ ,	2	1,51
Göçün Sonuçları	Üretimin Azalması	K ₁ , K ₇	2	1,51
	Ekonomik Geri Kalmışlık	K ₈ , K ₁₈	2	1,51
	Yatırımların Azalması	K ₁	1	1,51
	Sağlık Ve Eğitim İmkanlarının Gelişmemesi	K ₁₈	1	0,75
	Toplam		16	12,12
Cevap Yok		K ₁₂ , K ₂₀ , K ₂₂ , K ₂₄ , K ₂₅ , K ₃₄ , K ₃₇ , K ₅₂ , K ₆₁ ,	9	6,81
Toplam			132	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.9’de görüldüğü gibi “Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” kazanımına yönelik; “Derslerinizde göç konusunu işlerken göçün neden ve sonuçlarına Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 56’sından 123 (%93,19) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 107’si (%81,07) göçün nedenleri, 16’sı (%12,12) göçün sonuçları şeklindedir. Ayrıca 9 katılımcıdan bu soruya yönelik cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %6,81’ini oluşturmaktadır.

Katılımcılar, görev yaptıkları yakın çevrelerinden yola çıkarak göçün nedenlerine(%81,07) çok örnek verirken, göçün sonuçlarına(%12,12) daha az örnek verdikleri tespit edilmiştir. Katılımcılardan Sivas ilinde görülen göçün nedenlerine yönelik alınan 107 cevabın 28’i (%21,21) iş imkânlarının yetersiz olması, 24’ü (%18,18) iklim ve yeryüzü şekillerinin elverişsiz olması, 16’sı (%12,12) ekonomik imkânların yetersiz olması, 11’i (%8,33) eğitim imkânlarının yetersiz olması, 10’u (%7,57) sanayileşmenin az olması, 9’u (%6,81) sağlık imkânlarının yetersiz olması, 3’ü (%2,27) tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi, 3’ü (%2,27) ulaşım imkânlarının yetersiz olması, 2’si (%1,51) insanların daha konforlu bir yaşam istemesi ve 1’i (%0,75) savaş vb. (Suriye’den ülkemize yapılan) şeklindedir. Göçün sonuçlarına ise katılımcıların en çok nüfusun azalmasını (%3,78) örnek verdikleri görülmektedir.

Bu verilerden yola çıkarak katılımcıların Sivas ilinde yaşanan göç olgusuna yönelik olarak daha çok göçün nedenleri hakkında farkındalığa sahip oldukları ve göçün

nedenlerine görev yaptıkları yerleşim yerlerinden yola çıkarak örnek verdikleri fakat göçün sonuçları noktasında yeteri kadar örnek vermedikleri görülmektedir.

K₅₀: “Özellikle kırsal kesimde yaşayan insanların göç etmesinin sebeplerinin başında ekonomik nedenler gelse de sosyal statü, sosyal yaşam konforu, tarım ve hayvancılıkla uğraşmanın evlenememe gibi sorunlara neden olduğunu düşünmeleri de göçün nedenleri arasındadır.” diyerek görüşlerini açıklamıştır. K₃₁: “Son yıllarda tarım ve hayvancılık girdilerinin artması kırsal yerlerde yaşayan insanların üretimden vazgeçerek şehirlere göç etmesine neden olmuştur.” demiştir. K₄₇ ise göçün nedenlerinden olumsuz iklim koşullarına dikkat çekerek: “Özellikle İstanbul ve İzmir gibi büyükşehirler iş imkânları ve elverişli iklim şartlarına sahip olduğu için Sivas’tan buralara göçler oluyor. İstanbul ve İzmir’de Sivaslılar yıllık etkinlikler düzenliyorlar. Bu da Sivaslı nüfusunun bu illerde fazla olduğunu göstermektedir.” ifadesini kullanmıştır.

K₁ ve K₇ ise göçün sonuçlarına dikkat çekmişlerdir. K₁: “Nüfusun azalması özellikle köylerde okulların kapanmasına neden oluyor” derken K₇: “Göçler sonucunda köylerin boşalması tarım ve hayvancılığın dolayısıyla üretimin azalmasına neden oluyor.” şeklinde tespitlerini paylaşmıştır.

10.b. Eğer Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 4.2.10: 10. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₄ , K ₈ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₉ , K ₂₇ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃	25	24,75
Öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle	K ₁ , K ₂ , K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₇ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₈	19	18,81
Soru-cevap	K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₈ , K ₄₁ , K ₄₈ , K ₆₅	14	13,87
Tartışma yöntemi	K ₃ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₄₃ , K ₄₉ , K ₆₅	9	8,91
Harita, Grafik, TÜİK verileri	K ₅ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₅₅	8	7,92
Sunu	K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₄₉ , K ₆₄	5	4,95
Alıştırma Etkinlikleri	K ₅ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₉	5	4,95
Video	K ₁₃ , K ₁₄ , K ₂₃	3	2,97
Görsel	K ₁₆ , K ₂₃ , K ₅₀	3	2,97

Gezi-gözlem	K ₁₉	1	0,99
Proje	K ₁₄	1	0,99
Beyin fırtınası	K ₁₈	1	0,99
Münazara	K ₁₈	1	0,99
Cevap yok	K ₂₁ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄	6	5,94
Toplam		101	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.10’da görüldüğü gibi “Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” kazanımına yönelik; “Eğer Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?” sorusuna 65 katılımcının 59’undan 95 (%94,06) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 25’i (%24,75) düz anlatım, 19’u (% 18,81) öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örnekler, 14’ü (13,87) soru-cevap, 9’u (%8,91) tartışma yöntemi, 8’i (%7,92) harita, grafik, TÜİK verileri, 5’i (%4,95) sunu, 5’i (% 4,95) alıştırtma etkinlikleri, 3’ü (%2,97) video, 3’ü (%2,97) görsel 1’i (%0,99) gezi-gözlem, 1’i (%0,99) proje ödevi, 1’i (%0,99) beyin fırtınası, 1’i (%0,99) münazara, şeklindedir. Katılımcıların göçün neden ve sonuçlarına yönelik Sivas ilinden örnekleri derslerine aktarırken en çok düz anlatımdan (%24,25) faydalandıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların ilgili kazanımı derse aktarırken öğrencilerin kendi çevrelerindeki örneklere (%18,81) de yer verdikleri görülmektedir. Bu noktada katılımcıların yakından uzağa ilkesine riayet ettikleri görülmektedir. Ayrıca 6 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %5,94’ünü oluşturmaktadır.

Katılımcılar ilgili soruya yönelik görüşlerini farklı ifadelerle dile getirmişlerdir. K₁₅: “*Bu bölgede (Altınyayla) Almanya’ya göç eden gurbetçiler bulunmakta. Bu gurbetçilere yakılmış olan gurbet temalı türküler, ağıtlar öğrenciler tarafından bilinmekte ve bunları göç konusu işlerken öğrenciler örnek olarak verebiliyorlar.*” derken benzer bir ifadeyle K₃₂ ise bu soruya yönelik “*Göçün özellikle köylerden şehir merkezine ya da kırsal alanlardan diğer şehirlere olduğunu istatistikler, göçü anlatan olaylar ya da türküler ile anlatırım.*” cevabını vermiştir.

Katılımcılardan Sivas Merkez’de görev yapan K₇: “*Her yıl köyden kente göç eden ailelerin çocukları bize öğrenci olarak geliyor. Derslerde neden göç ettiklerine dair konuşarak örneklerle konuyu öğrencilerimize aktarıyoruz.*” derken köyde görev yapan K₁₀’un “*Köyümüzden yılda bir ya da iki aile mutlaka Sivas’a ya da İstanbul, İzmir gibi büyükşehirlere göç ediyor. Derslerde göçün nedenlerini öğrencilerin göç*

eden akrabalarından ya da köydeki örnekler üzerinden işliyoruz.” şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

11. Sosyal bilgiler 6.sınıf Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında yer alan “Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir.” kazanımına yönelik;

11.a. Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplar birincil ekonomik faaliyetler, ikincil ekonomik faaliyetler ve üçüncü ekonomik faaliyetler olmak üzere kategoride ele alınmıştır (Tablo 4.2.11).

Tablo 4.2.11: 11. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

	Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Birincil ekonomik faaliyetler	Madencilik	K ₁ , K ₄ , K ₅ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₄ , K ₂₆ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₄	44	31,88
	Tarım	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₆₅	36	26,09
	Hayvancılık	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₅ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀	27	19,57
	Toplam		107	77,55
İkincil ekonomik faaliyetler	Sanayi	K ₁ , K ₃ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₁ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₀ , K ₆₂	18	13,04
	Toplam		18	13,04
Üçüncül ekonomik faaliyetler	Turizm	K ₁₈ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₅	6	4,34
	Diğer	K ₁₆ , K ₃₀ , K ₅₃	3	2,17
	Toplam		9	6,52
Cevap Yok		K ₁₂ , K ₁₃ , K ₂₅ , K ₃₄ , K ₅₂ , K ₆₃	6	2,89
Toplam			138	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.11’de görüldü gibi “Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir.” kazanımına yönelik; Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek

olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 59’undan 132 (%97,11) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 107’si (%77,55), birincil ekonomik faaliyetler, 18’si (%13,04) ikincil ekonomik faaliyetler, 9’u (%6,52) üçüncül ekonomik faaliyetler kategorilerinde yer almaktadır. Bu noktada katılımcılardan Sivas ilinde görülen ekonomik faaliyetlere %97,11 oranında cevap alınması katılımcı farkındalığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca 6 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %2,89’unu oluşturmaktadır.

Katılımcı görüşlerinden hareketle Sivas ilinde yürütülen ekonomik faaliyetlerden en büyük paya birincil ekonomik faaliyetlerin sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılardan birincil ekonomik faaliyetlere 44 (%31,88) madencilik, 36 (%26,09) tarım ve 27 (%19,57) hayvancılık cevabı alınmıştır. Sivas ilinin ekonomik faaliyetlerin başında tarım ve hayvancılığın gelmesinin yanı sıra özellikle Divriği’de demir madeninin bulunması bu cevapların yüksek oranda alınmasında etkili olmuştur.

Katılımcılardan K₁₄: *“Tarım ve hayvancılık Sivas ilinin ekonomisinde büyük paya sahiptir. Şarkışla Hayvan Pazarı’nın Türkiye’deki en büyük hayvan pazarlarından biri olması buna örnek gösterilebilir.”* şeklindeki açıklamalarına benzer bir ifadeyle K₃₁: *“Tüm olumsuzluklara rağmen Sivas’ta tarım ve hayvancılık sürdürülmekte özellikle Şarkışla Hayvan Pazarı bu konuda Türkiye’nin kalbinin attığı yerdir.”* diyerek desteklemiştir. K₃₉ ise tarım ve hayvancılığın yanında madencilğe de vurgu yaparak: *“Sivas’ta mevcut demir, kömür, bakır, altın madenleriyle madencilik, geniş tarım arazileriyle çiftçilik ve bozkır bitki örtüsü ile hayvancılık gibi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır.”* şeklinde görüşlerini ortaya koymuştur.

İlgili soruya yönelik katılımcılardan ikincil ekonomik faaliyetlere 18 (%13,04) cevap alınmıştır. Özellikle Divriği Demir Çelik Fabrikası, Kangal Temik Santrali, Çimento Fabrikası, Tüdemsaş ve Organize Sanayi Bölgesi’nde bulunan fabrikalar bu noktada katılımcılardan alınan örnekler olmuştur.

Üçüncül ekonomik faaliyetlere katılımcılardan 9 (%6,52) cevap olarak alınmıştır. Bu cevaplar Yıldız Dağı Kayak Merkezi ile kış turizmi, Kangal Balıklı Kaplıca ve çermiklerle sağlık turizmi, Sivas Kongresi’nin yapıldığı Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi ile kültür turizmi, hediyelik eşya satan küçük dükkânlar ve diğer hizmet sektörleri şeklindedir. K₅₀ bu noktadaki görüşlerini şu şekilde açıklamıştır: *“İlimizde genellikle tarım ve hayvancılık yaygın olarak yapılır. Bunun yanında*

madencilik ve turizm kaplıcalarla sağlık turizmi, Yıldız Dağı ile kış turizmi, Kongre Müzesi ile kültür turizmi de ekonomik faaliyetlerdir.”

11.b. Eğer Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna yönelik katılımcı cevapları Tablo 4.2.12’de verilmiştir.

Tablo 4.2.12: 11. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdeleri (%)
Düz Anlatım	K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₂	22	22,92
Görsel	K ₁ , K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₂₀ , K ₃₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₉	11	11,46
Soru-cevap	K ₃ , K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₁₀ , K ₁₈ , K ₃₂ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₆₅	10	10,41
Öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle	K ₁ , K ₆ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₂₉ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₅₃	9	9,38
Video	K ₃ , K ₁₃ , K ₃₅ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀	7	7,31
Gezi-gözlem	K ₁ , K ₁₉ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₄₄	5	5,20
Sunu	K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₄₁ , K ₆₀	5	5,21
Araştırma Ödevi	K ₃₂ , K ₃₅ , K ₄₇ , K ₅₇ , K ₅₉	5	5,20
Alıştırma Etkinlikleri	K ₁₃ , K ₄₀ , K ₅₉ , K ₆₄	4	4,16
Harita üzerinden	K ₁₁ , K ₁₈ , K ₂₆ , K ₄₈	4	4,16
Somut örnekleri sınıfa getirerek	K ₅ , K ₄₁ , K ₆₁	3	3,13
Tartışma yöntemi	K ₁₀ , K ₁₈ ,	2	2,08
Cevap yok	K ₁₂ , K ₂₂ , K ₂₅ , K ₃₀ , K ₃₄ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ , K ₅₈ , K ₆₃	9	9,38
Toplam		96	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.2.12’de görüldüğü gibi “Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir.” kazanımına yönelik Sivas ilinden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?” sorusuna 65 katılımcının 56’sından 85 (%90,62) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 22’si (%22,92) düz anlatım, 11’i (%11,46) görsel, 10’u (%10,41) soru-cevap, 7’si (%7,31) video, 5’i (%5,20) gezi-gözlem, 5’i (%5,20) sunu, 2’si (%2,08) tartışma yöntemi, 2’si (%2,08) alıştırma etkinlikleri, 3’ü (%5,20) araştırma ödevleri, 2’si (%3,13) somut örneklerin sınıfa getirilmesi, 4’ü (%4,16) harita kullanılması şeklindedir. İlgili soruya yönelik olarak alınan cevaplar incelendiğinde katılımcıların en çok düz anlatım yöntemini (%22,92) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca verilen diğer cevapların oransal olarak birbirlerine yakın oldukları görülmektedir. 9 katılımcıdan ise cevap alınmamış olup bu da verilen cevapların %9,38’ini oluşturmaktadır.

Katılımcılardan K₂: “Çocukların içtikleri ve Sivas'ta üretilen Ulaş sütünü Sivas'ta üretildiğini örnek veriyorum.” derken K₃₆: “Tarımın ve tarıma bağlı sanayinin ülkemiz ve Sivas ili için önemli bir ekonomik kaynak olduğunu anlatırken köyümüzde bulunan un değirmenine gezi düzenliyoruz.” şeklindeki açıklamalarıyla kazanıma uygun örnekleri öğrencilerine aktardıklarını belirtmişlerdir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü alt problemde Sivas ilinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas iline ait kültürel özelliklere dair farkındalıkları ve derse aktarımları veri toplama aracında yer alan 12, 13, 14 ve 15. sorular ile ortaya koyulmuştur.

12. Sosyal bilgiler 5.sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanında yer alan “**Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.**” kazanımına yönelik; **12.a. Öğrencilerinize Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız Sivas'a ait hangi kültürel öğeleri örnek verirsiniz?** sorusuna yönelik katılımcı cevapları Tablo 4.3.1'de verilmiştir.

Tablo 4.3.1: 12. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Sivas Halayları	K ₂ , K ₃ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₄ , K ₂₈ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₃ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₃	26	14,78
Yemek Kültürü	K ₁ , K ₃ , K ₇ , K ₈ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂	25	14,21
Düğün Gelenekleri	K ₄ , K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₇ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₀	23	13,07
El Sanatları	K ₁ , K ₂ , K ₄ , K ₅ , K ₇ , K ₈ , K ₁₃ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₄₆ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	18	10,22
Giyim-Kuşam	K ₁ , K ₅ , K ₆ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₈ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₃ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₅₆	15	8,53
Sivas Türküleri	K ₁ , K ₁₆ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₅₃ , K ₅₉ , K ₆₅	13	7,38
Tarihi Mimari Yapılar	K ₁₀ , K ₁₃ , K ₂₄ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₆₁	8	4,55
Âşıklık Geleneği	K ₁ , K ₃ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₃₂ , K ₄₄ , K ₄₉	8	4,54
Asker Uğurlama	K ₄ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₂ , K ₂₇	7	3,97
Dokumacılık	K ₂ , K ₇ , K ₈ , K ₁₈ , K ₃₀	5	2,84
Cenaze Törenleri	K ₉ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₄₃	4	2,27
Önemli Şahsiyetler	K ₃₅ , K ₃₉ , K ₅₉	3	1,71
Kangal Köpeği	K ₁₃ , K ₁₆ , K ₆₃	3	1,71
Hamam kültürü	K ₃₀ , K ₄₉ , K ₆₃	3	1,71
Bayramlar	K ₃ , K ₁₈ , K ₂₇	3	1,71
Orta Oyunları	K ₃₁ ,	1	0,56
Cirit	K ₃₈ ,	1	0,56
Cevap Yok	K ₂₅ , K ₂₆ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ , K ₆₃ ,	10	5,68

Toplam	176	100
---------------	------------	------------

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.1’de görüldüğü gibi sorusuna 65 katılımcının 55’inden 166 (%94,32) cevap alınmıştır. Alınan cevaplardan Sivas halayları (26, %14,78), yemek kültürü (25, %14,21) ve düğünler (23, %13,07), el sanatları (18, %10,22) katılımcı farkındalığının yüksek olduğu kültürel unsurlardır. Ayrıca 10 katılımcıdan ise cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların % 5,68’ini oluşturmaktadır. Yemek kültürüne değinen katılımcılar tarafından genellikle Sivas köftesi ve madımak yemekleri örnek verilirken Altınyayla’da görev yapan katılımcılardan K₁₄, K₁₆ ve K₁₇ yöreye has “Tonus köftesi” yemeğini örnek göstermiştir. K₃₁ ise bu konuda “*Sivas’ta hem Kelkit Vadisi hem de merkez köylerde halaylar, türküler, orta oyunları günümüzde de yaşatılan kültürel faaliyetlerdir. Kışlık yiyecek olarak hazırlanan pancar turşusu yapımında mahallede kadınların imece usulü çalışmaları ve düğünlerde halaylara iştirak edilmesi kültürel birer etkinliktir.*” ifadelerini kullanmıştır. Ayrıca katılımcılardan alınan cevaplara bakıldığında orta oyunu (%0,56) ve cirit (%0,56) gibi günümüzde unutulmaya yüz tutmuş oyunlara yönelik katılımcı farkındalıklarının düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcılar birtakım kültürel unsurların zamanla unutulmaya yüz tuttuğunu belirtmişlerdir. Özellikle yöreden yöreye değişen düğün adetlerinin giderek tekdüze bir hal aldığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra dinlenen müzik türünde, yemek kültüründe, giyim kuşam tarzında, insan ilişkilerinde yöresellik kavramının giderek kaybolduğuna dikkat çekmişlerdir. Bu noktada katılımcılardan;

K₄₇: “*Kültürel bir takım gelenek ve göreneklerimiz adetlerimiz yavaş yavaş terk ediliyor. Örneğin gelin ve damadı gezdirme, testi kırma, baş yıkama, yemek verme gibi düğün adetleri köylerde devam ederken artık şehirlerde salon düğünlerinin tercih edilmesine bağlı olarak bu adetlerden vazgeçiliyor.*”

K₄₉: “*Sivas’ta toplumumuzun sahip olduğu genel manada gelenek ve göreneklere özellikle de kırsal kesimlerde sahip çıkılırken bazı kültürel yapılar değişime uğramaktadır. Örneğin; âşıklık, ozanlık geleneği Sivas kültüründe önemli bir yere sahiptir. Sivas birçok ozan âşık yetiştirmiştir. Fakat günümüzde artık bu gelenek unutulmaya başlamıştır. Bir başka örnek hamam kültürü, onunda eskisi gibi rağbet görmediğini düşünüyorum.*” şeklindeki ifadeleriyle günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihi gelişimlerine yönelik Sivas ilinden örnekleri vermişlerdir.

12.b. Sivas iline ait günlük yaşamdaki kullanılan kültürel unsurları öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplara Tablo 4.3.2’de yer verilmiştir.

Tablo 4.3.2: 12. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Düz Anlatım	K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₃₅ , K ₃₈ , K ₄₈ , K ₅₉ , K ₆₂ , K ₆₃ ,	14	11,77
Video	K ₂ , K ₆ , K ₉ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₀ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₅	14	11,77
Görsel	K ₄ , K ₆ , K ₈ , K ₉ , K ₁₁ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₅ , K ₄₃ , K ₄₇ , K ₅₀ , K ₅₅ , K ₆₅	14	11,77
Öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle	K ₉ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₃₃ , K ₄₃ , K ₄₉ , K ₅₈ , K ₆₁	8	6,72
Araştırma Ödevi	K ₃ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₂₁ , K ₃₃ , K ₄₇ , K ₅₃ , K ₆₀	8	6,72
Somut örnekleri sınıfa getirerek	K ₂ , K ₇ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₃₂ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₅₇	8	6,72
Sunu	K ₃ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₃₂ , K ₄₇ , K ₅₅ , K ₆₀	7	5,89
Gezi-gözlem	K ₅ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₆₀ ,	6	5,04
Soru-cevap	K ₃ , K ₄ , K ₁₃ , K ₄₀ , K ₅₀ , K ₅₂	6	5,04
Drama	K ₁₅ , K ₂₃ , K ₃₇ , K ₄₉ , K ₅₆	5	4,20
Sivas türkülerini dinlettirme	K ₁ , K ₁₇ , K ₃₅ , K ₃₉ , K ₅₃	5	4,20
Sivas halaylarına ait figürleri derste sergileme	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₁₄ , K ₁₅	5	4,20
Sergi	K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇	3	2,52
Tartışma yöntemi	K ₃ , K ₁₀ , K ₅₀	3	2,52
Proje Ödevi	K ₁₃	1	0,84
Kaynak kişiyi sınıfa davet ederek	K ₄₄	1	0,84
Cevap yok	K ₁₂ , K ₂₂ , K ₂₅ , K ₃₀ , K ₃₄ , K ₃₆ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₆₄	11	9,24
Toplam		119	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.2’de görüldüğü gibi “Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.” kazanımına yönelik; “Sivas iline ait günlük yaşamdaki kullanılan kültürel unsurları öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?” sorusuna 65 katılımcının 54’ünden 108 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 14’ü (%11,77) düz anlatım, 14’ü (%11,77) video, 14’ü (%11,77) görsel, 8’i (%6,72) öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örnekler, 8’i (%6,72) araştırma ödevi, 8’i (%6,72) somut örnekleri sınıfa getirerek, 7’si (%5,89) sunu, 6’sı (%5,04) gezi-gözlem, 5’i (%4,20) drama, 5’i (%4,20) Sivas türkülerini dinlettirme, 5’i (%4,20) Sivas halaylarına ait figürleri derste sergileme, 5’i (%4,20) soru-cevap, 3’ü (%2,52) sergi, 3’ü (%2,52) tartışma yöntemi, 1’i (%0,84) proje ödevi, 1’i (%0,84) alıştırma etkinlikleri ve 1’i (%0,84) kaynak kişiyi derse çağırma şeklindedir. Katılımcıların cevaplarından yola

çıkılarak ilgili soruya ilişkin katılımcıların düz anlatım (%11,77), görsel (%11,77) ve videolardan (%11,77) yukarıda belirtilen diğer cevaplara göre daha fazla yararlandıkları yöntem, teknik ya da materyallerdir. Ayrıca 11 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %9,24'unu oluşturmaktadır.

K₃ ve K₁₈ kültürel konuların yer aldığı seçmeli derslerin kültürel unsurları işlerken bir destek niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. K₃: “*Seçmeli Şehrimiz dersi de öğrencilerin yaşadıkları şehrin kültürünü öğrenmesinde katkı sağlıyor.*” derken K₁₈ görüşünü benzer bir ifadeyle: “*Seçmeli halk kültürü dersi özellikle bu kültürel değerlerle ilgili konuları öğrencilerin kavramasında avantaj sağlıyor.*” şeklinde açıklamıştır.

Katılımcılardan;

K₃: “*Öğrenciler Sivas’a ait kültürel öğeleri yaparak yaşayarak öğreniyorlar*”

K₉: “*Sivas halaylarından biri olan ağırlama halayındaki geriye doğru bayılma figürünün aslında birlik ve beraberliği simgelediğini vurguluyorum.*”

K₁₄: “*Düğünler artık zahmetli olmaması için daha çok salonda yapılıyor. Hâlbuki bu yörede (Altınyayla) düğünler 4 gün sürmektedir. Bu düğünlerde yöreye özgü Tonus köftesi yapılıyor. Biz derslerimizde Tonus köftesi ile yöresel yemeklerin sergilendiği etkinlikler yapıyoruz.*”

K₁₅: “*Yöreye ait “Yumurta” hikâyesini derste canlandırıyoruz (Altınyayla Kale mahallesine özgü).*” ifadeleriyle bu kazanımı derse nasıl aktardıklarına dair cevap vermişlerdir.

13. Sosyal bilgiler 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan “**Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir**” kazanımına yönelik;

13.a. Ortak miras öğelerine Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna ilişkin katılımcı cevapları Tablo 4.3.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3.3: 13. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₃ , K ₂₅ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃	49	64,47
Kazanım Dışı	K ₁ , K ₃₁ (Tarihi Kent Meydanı); K ₂ (Sarissa); K ₁₃ (Aşık Veysel, Sivas Ulu Camii, Medreseler); K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₂ , K ₃₇ , K ₅₃ , K ₅₉ , K ₆₃ (Medreseler); K ₂₄ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₄ (Kervansaraylar, Çeşmeler, hanlar, hamamlar vb.); K ₄₇ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₅ (Kültürel öğeler)	20	26,32
Cevap Yok	K ₂₆ , K ₃₄ , K ₃₅ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₅₂ , K ₆₄	7	9,21
Toplam		76	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.3’de görüldüğü gibi “Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir” kazanımına yönelik; “Ortak miras öğelerine Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 58’inden 69 (%90,79) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 49’u (%64,47) Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası ve 20’si (%26,32) kapsam dışı örnekler şeklindedir. Ayrıca 7 katılımcıdan bu soruya yönelik cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %9,21’ini oluşturmaktadır. Bu verilere göre katılımcılardan %64,47 gibi yüksek bir oranda Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası cevabının alındığı görülmektedir. Bunda en büyük etkenin MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programının 5.sınıf müfredatında Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası’na ilgili kazanım kapsamında yer verilmesi olduğuna katılımcıların görüşlerinden ulaşılmıştır. Ayrıca bazı katılımcıların Tarihi Kent Meydanı, Ulu Camii, medreseler, kervansaraylar, çeşmeler, hanlar, hamamlar gibi tarihi eserleri ve Âşık Veysel Şatıroğlu gibi kültürel bir değeri ortak miras öğesi olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

13.b. Bu örnekleri dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz? sorusuna ilişkin katılımcı cevaplarına Tablo 4.3.4’de yer verilmiştir.

Tablo 4.3.4: 13. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Görsel	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₄ , K ₁₆ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₆ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁	26	25
Düz Anlatım	K ₈ , K ₉ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₂₀ , K ₂₇ , K ₃₃ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₇ , K ₅₂ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₆₂ , K ₆₃	16	15,38
Gezi-gözlem	K ₂ , K ₃ , K ₆ , K ₇ , K ₉ , K ₁₇ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₅₅ , K ₅₉	15	14,42
Sanal Müze Gezisi	K ₂ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₃₇ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₅	11	10,58
Video	K ₆ , K ₁₃ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₃₀ , K ₃₆ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₅₅ , K ₆₅	11	10,58
Sunu	K ₃ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₁₇ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₄₇	7	6,73
Araştırma Ödevi	K ₁ , K ₁₃ , K ₃₂ , K ₅₉	4	3,85
Soru-cevap	K ₄ , K ₁₃ , K ₄₂ , K ₅₂	4	3,85
Genel ağ üzerinden tanıtım	K ₁₉ , K ₂₀	2	1,92
Cevap yok	K ₂₂ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₄₅ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₄ , K ₆₄	8	7,69
Toplam		104	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

“Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir” kazanımına yönelik; “Bu örnekleri dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?” sorusuna yönelik 65 katılımcının 57’sinden 96 (%92,31) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 26’sı (%25) görsel, 16’sı (%15,38) düz anlatım, 15’i (%14,42) gezi-gözlem, 11’i (%10,58) sanal müze gezisi, 11’i (%10,58) video, 7’si (%6,73) sunu, 4’ü (%3,85) araştırma ödevi, 4’ü (%3,85) soru-cevap ve 2’si (%1,92) genel ağ üzerinden tanıtım şeklindedir. Ayrıca 8 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %7,69’sini oluşturmaktadır.

Katılımcılar, Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası’nın yer aldığı Divriği ilçesinin uzak olması ve dolayısıyla gezi imkânının kısıtlı olmasından dolayı görsellerle aktarmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca ilgili Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası örneğinin derse aktarılmasında görsel, gezi, video, sanal müze gezisi gibi görselliğin ön plana çıktığı yöntem ya da tekniklerin kullanıldığı katılımcılardan alınan cevaplardan anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra düz anlatımın da en çok tercih edilen yöntemlerden olduğu görülmektedir.

14. Sosyal bilgiler 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan “Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.” kazanımına yönelik;

14.a. Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz? sorusuna katılımcılardan alınan cevaplardan hareketle Sivas ili ile ülkemizin çeşitli yerlerinin farklılık ve benzerlikleri yemek kültürü, halk oyunları, giyim-kuşam, toplumsal ilişkiler, dinlenen müzik türü, sanatsal unsurlar bakımından ele alınmıştır (Tablo 4.3.5).

Tablo 4.3.5: 14. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Halk Oyunları Bakımından Benzerlik ve Farklılıklar	K ₁ , K ₂ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₁ , K ₃₃ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₉ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₅	30	22,56
Yemek Kültürü Bakımından Benzerlik ve Farklılıklar	K ₁ , K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₂ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₅	29	21,80
Dinlenen Müzik Türü Bakımından Benzerlik ve Farklılıklar	K ₁ , K ₄ , K ₅ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₁₉ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₄₉ , K ₅₃	17	12,78
Giyim-Kuşam Bakımından Benzerlik ve Farklılıklar	K ₁ , K ₂ , K ₄ , K ₉ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₈ , K ₄₀ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₆₀	16	12,03
Toplumsal İlişkiler Bakımından Benzer ve Farklılıklar (Düğün, Bayram, Asker Uğurlama, Cenaze, İletişim vb.)	K ₅ , K ₈ , K ₁₁ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₁₈ , K ₂₇ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₂ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₄ , K ₆₂	15	11,28
Sanatsal Unsurlar Bakımından Benzerlik ve Farklılıklar (el sanatları, mimari vb.)	K ₁ , K ₁₅ , K ₂₈ , K ₃₃ , K ₃₆ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₂	10	7,52
Cevap Yok	K ₃ , K ₆ , K ₁₇ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₄ , K ₄₁ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₃ , K ₆₄	16	12,03
Toplam		133	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.5’de görüldüğü gibi “Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.” kazanımına yönelik; “Sivas ilinden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcının 49’undan 117 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 30’u (%22,56) halk oyunları bakımından benzer ve farklılıklar, 29’u (%21,80) yemek kültürü bakımından benzerlik ve farklılıklar, 17’si (%12,78) dinlenen müzik türü bakımından benzerlik ve farklılıklar, 16’sı (%12,03) giyim-kuşam bakımından benzerlik ve farklılıklar, 15’i (%11,28) toplumsal ilişkiler bakımından benzer ve farklılıklar, 10’u (%7,52) sanatsal unsurlar bakımından benzerlik ve farklılıklar olmak üzere 6 farklı kategoride ele alınmıştır. Ayrıca 16 katılımcıdan da cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %12,03’sini

oluşturmaktadır. Katılımcılar halk oyunları ve yemek kültürü bakımından benzer ve farklılıklar cevabını Tablo 4.3.5’de belirtilen diğer cevaplara göre daha fazla vermişlerdir.

Katılımcılar Sivas ilinin kültürel özelliklerin Sivas iline yakın yörelerle ve Doğu yörelerimizle benzerlik gösterdiğini özellikle Karadeniz, Akdeniz ve Ege yöreleriyle ise farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir. Katılımcı görüşlerinden hareketle;

- Yemek kültürü açısından bakıldığında tahıl üretimine bağlı olarak una dayalı yemeklerin tüketildiğini ve bu noktada bozkır bitki örtüsünün hakim olduğu ülkemizin iç bölgeleriyle benzerlik gösterdiği
- Halk oyunları bakımından Karadeniz yöresinde horon, Ege yöresinde zeybek, doğu yörelerimizde halay oynanması örneği üzerinden Sivas ilinin Türkiye’nin doğu illerinde oynanan halk oyunları ile benzerlik, Karadeniz ve Ege yöreleriyle ise farklılık gösterdiği,
- Giyim-kuşam kültürü açısından karasal iklimin görüldüğü soğuk yerlerde kalın giysilerin, sıcak yerlerde ise ince giysilerin tercih edildiği ve bu noktada Sivas ilinin giyim-kuşam kültürünün karasal iklimin görüldüğü yerlerle benzerlik gösterirken Akdeniz gibi sıcak yörelerle farklılık gösterdiği,
- Toplumsal ilişkiler bakımından (düğün, bayram, asker uğurlama, cenaze ,iletişim vb.,) düğün, dini ve milli bayramlar, asker uğurlama, cenaze törenleri gibi toplumsal birlikteliği sağlayan kültürel unsurların ülkemizin genelinde benzerlik gösterdiği,
- Dinlenen müzik türü bakımından Sivas ilinin ülkemizin doğusunda yer alan yörelerle benzerlik gösterdiği,

bulgularına ulaşılmıştır.

Katılımcılardan;

K₁: “Sivas, kendisi gibi Anadolu’nun iç kesimlerinde yer alan Tokat, Kayseri, Yozgat gibi şehirlerle kültürel manada benzerlik gösterir. Erzurum ve Kars yöreleriyle de soğuk iklimden dolayı giyim benziyor, yemek kültürü ise bozkır hâkim olan yerlerle benzerdir. Farklılıklara değinecek olursam halk oyunlarından yola çıkarak Sivas’ta halay, Karadeniz’de horon oynanmasının kültürel bir farklılık olduğunu söyleyebilirim.”

K₂: “Akdeniz ve Ege bölgeleri ile Sivas’ın giyim kuşamı farklılık gösterir. Halk oyunları karşılaştırıldığında Ege yöresinde oynanan Zeybek ağır ritimli iken Sivas halayları daha hızlıdır. Dokuma yansıyan motifler Akdeniz’de turistik yapılar iken Sivas’ta hayvan figürleri şeklindedir”

K₉: “Farklıklarımızın aslında zenginliğimiz olduğunu anlatıyorum. ”Sivas’ta erkenden kelle yemenin Sivas’a özgü olduğunu, düğünlerde kına gecelerinde giyilen Sivas’a özgü giysilerden ve bayramlarda Sivas’ta sarma yapılmasını, halayları, yemekleri (etli ekmek, Sivas köftesi) örnek gösteririm.”

K₁₅: “Benzerlik; doğu bölgelerimizle Sivas’ın müzik kültürünün benzerliği, düğünlerin benzerliği, yemek kültürünün Tokat ve doğu ile benzerliği; farklılık olarak halk oyunlarında örneğin Ege’de Zeybek, Karadeniz’de Horon, Sivas’ta halay, yöresel kıyafetlerde Ege’de Efe kıyafeti, Güneydoğu’da şalvar, Sivas’ta yelek, şapka, kuşak tercih edilir.”

K₄₄: “Erzurum Çifte Minareli Medrese ve Sivas Çifte minareli Medrese mimari yapı olarak birbirine benzemeleri aynı medeniyete ait kültürel izleri taşımalarından kaynaklanmaktadır.” ifadelerini kullanarak görüşlerini dile getirmişlerdir.

14.b. İlgili kazanımı dersinizde ne gibi etkinliklerle işlersiniz? sorusuna yönelik katılımcı cevapları Tablo 4.3.6’da verilmiştir.

Tablo 4.3.6: 14. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdeleri (%)
Düz Anlatım	K ₁ , K ₃ , K ₄ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₈ , K ₂₉ , K ₃₅ , K ₃₈ , K ₄₈ , K ₅₈ , K ₆₂	15	14,57
Video	K ₁ , K ₂ , K ₁₃ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₃₁ , K ₃₆ , K ₃₉ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₅	14	13,59
Görsel	K ₁ , K ₈ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₈ , K ₃₃ , K ₄₄ , K ₅₃ , K ₅₅ , K ₆₀	13	12,63
Örnek İncelemeler Karşılaştırma Yapararak	Yoluyla K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₃₃ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₆	13	12,63
Soru-Cevap	K ₁ , K ₄ , K ₇ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₄₈ , K ₅₆	7	6,80
Öğrencilerin Yakın Çevrelerinden ve Kendi Yaşantılarından Örneklerle	K ₆ , K ₉ , K ₁₆ , K ₄₉ , K ₅₀	5	4,85
Drama	K ₄₀ , K ₄₂ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₆₁	5	4,85
Araştırma Ödevi	K ₁₃ , K ₁₇ , K ₅₉ , K ₆₅	4	3,88
Sunu	K ₁₃ , K ₁₆ , K ₁₇	3	2,91
Ders içi Etkinlikler	K ₃₅ , K ₅₆ , K ₆₅	3	2,91
Gezi-Gözlem	K ₂ , K ₃₃	2	1,94
Tartışma Yöntemi	K ₁₀ , K ₆₅	2	1,94

Öğrencilere Performans Sergilettirme (Halay, Türkü)	K ₁₅ , K ₃₁	2	1,94
Sergi	K ₁₅	1	0,97
Cevap Yok	K ₂₄ , K ₂₅ , K ₂₆ , K ₃₀ , K ₃₂ , K ₃₄ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ , K ₆₃ , K ₆₄	14	13,59
Toplam		103	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.6'dan hareketle “Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.’ kazanımını dersinizde ne gibi etkinliklerle işlersiniz?” sorusuna 65 katılımcının 51’inden 89 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 15’i (%14,57) düz anlatım, 14’ü (%13,59) video, 13’ü (%12,63) görsel, 13’ü (%12,63) örnek incelemeler yoluyla karşılaştırma yaparak, 7’si (%6,80) soru-cevap, 5’i (%4,85) drama, 5’i (%4,85) öğrencilerin yakın çevrelerinden ve kendi yaşantılarından örneklerle, 4’ü (%3,88) araştırma ödevi, 3’ü (%2,91) ders içi etkinliklerle, 3’ü (%2,91) sunu, 2’si (%1,94) gezi-gözlem, 2’si (%1,94) tartışma yöntemi, 2’si (%1,94) öğrencilerin performanslarını sergileme ve 1’i (%0,97) sergi yaptırma şeklindedir. 14 katılımcıdan ise cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %13,59’unu oluşturmaktadır.

Katılımcıların en çok düz anlatım yöntemini kullanmalarının yanı sıra videolara ve örnek incelemelerine diğer yöntem, teknik ya da materyallere göre daha fazla başvurdukları görülmektedir. Özellikle örnek incelemeler üzerinden Sivas ili ile ülkemizin çeşitli yerlerinin benzer ve farklılıklarını incelemenin konunun kavranması açısından daha faydalı olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca katılımcılar verdikleri örnekleri yakından uzağa ilkesine uyararak derslerinde kullandıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar ilgili kazanıma Sivas ilinden örnekleri derslerine nasıl aktardıklarını aşağıdaki ifadelerle belirtmişlerdir.

K₁₀ : “*Oyunlar, yemekler halaylar, Sivas halayı ile horon ya da zeybeği karşılaştırarak*”

K₁₆: “*Ülkemizin doğusu ile batısını karşılaştırıyoruz.*”

K₁₃: “*Yemek kültürü, barınma çeşitleri, geçimlerini sağlama yolları, aile ilişkileri, el sanatları, gibi başlıkları kullanarak öğrencilerimin örnek üretmelerini isterim.*”

K₂₉: “Bölgeler arası kültürel özelliklerin benzer ve farklı yönlerini iklim, yer şekilleri ve beşeri özellikler üzerinden örneklendiriyoruz.”

K₃₆: “El sanatlarının videosunu izletirim.”

K₅₀: “Bu kazanımı işlerken yakından uzağa ilkesine göre farklı köylerden gelen öğrencilerin verdikleri örnekleri karşılaştırarak köyden köye, daha sonra ilçeden ilçeye daha sonra ilden ile kültürel özelliklerin farklılık gösterdiğini vurguluyoruz. Örneğin halk oyunları, giyim kuşam ve yerleşme biçimi farklılık gösterirken görgü kuralları gibi genel kurallar benzerdir. Mesela Karadeniz’in bazı yörelerinde insanlar birbirleriyle kuşdili dedikleri ıslakla anlaşabiliyor. Bu oradaki yerleşmenin dağınık olmasından kaynaklanmaktadır”.

15. Eğitim, kültür ve sanat alanlarında Sivas’ta yetişmiş ya da Sivas için önem arz şahsiyetlerden;

15.a. Derslerinizde öğrencilerinize örnekler veriyorsanız/verecek olursanız kimleri örnek verirsiniz? sorusuna katılımcılar Sivas’tan eğitim, kültür, sanat, siyaset, spor alanlarına çok sayıda örnek vermişlerdir (Tablo 4.3.7).

Tablo 4.3.7: 15. sorunun a maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

	Verilen Örnekler	Katılımcılar	Frekans	Cevapların Yüzdeleri (%)
Tarihi Şahsiyetler	Kadı Burhanettin	K ₁₀ , K ₁₃ , K ₃₂ , K ₅₅	4	1,86
	Abdülvahabi Gazi	K ₁	1	0,46
	Ahi Emir Ahmed	K ₇	1	0,46
	Molla Hüsrev	K ₁	1	0,46
	Halil Rıfat Paşa	K ₅₃	1	0,46
	Toplam			8
Türk Halk Müziği ve Aşıklık Ozanlık Geleneğinde	Aşık Veysel Şatıroğlu	K ₁ , K ₂ , K ₃ , K ₄ , K ₅ , K ₆ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₆ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂ , K ₆₃ , K ₆₅	58	26,97
	Muzaffer Sarısözen	K ₁ , K ₉ , K ₁₃ , K ₁₉ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₅₁ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₇ , K ₅₉ , K ₆₀ , K ₆₂	27	12,56
	AşıkRuhsati	K ₁ , K ₄ , K ₉ , K ₂₂ , K ₂₃ ,	22	10,23

		K ₂₇ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₉ , K ₅₃ , K ₅₄ , K ₅₆ , K ₅₉ , K ₆₀		
	Pir Sultan Abdal	K ₁ , K ₄ , K ₉ , K ₂₂ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₃₂ , K ₄₁ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₅₉	14	6,51
	Aşık Talibi Coşkun	K ₁₄ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₃₁	4	1,86
	Ahmet Kutsi Tecer	K ₁₉ , K ₂₀ , K ₃₈	3	1,39
	Ali Kızıltuğ	K ₁ , K ₁₉ , K ₅₉	3	1,39
	Zaralı Halil Söyler	K ₉ , K ₁₉ , K ₆₀	3	1,39
	Sefil Selimi	K ₁₃ , K ₁₄	2	0,93
	Muhlis Akarsu	K ₁₉ , K ₂₈	2	0,93
	Sebahat Akkiraz	K ₂₆ , K ₂₉	2	0,93
	Cengiz Özkan	K ₁₃	1	0,46
	Toplam		141	65,59
Spor Alanında	Hamza Yerlikaya	K ₁₈ , K ₂₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₆₀	4	1,86
	Taha Akgül	K ₂₆ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₅₀ , K ₆₁	4	1,86
	Rıza Çalimbay	K ₆₀	1	0,46
	Toplam		9	4,19
İlim ve Kültür Alanında	Şemsi Sivasi	K ₁₁ , K ₃₈ , K ₄₁ , K ₄₄ , K ₅₅ , K ₅₈	4	1,86
	İsmail Hakkı Toprak	K ₃₂ , K ₃₇ , K ₅₅	2	0,93
	Kemalettin İbniHümmam	K ₃₀	1	0,46
	Molla Hüseyin	K ₁	1	0,46
	Toplam		8	3,72
Siyaset Alanında	Nuri Demirağ	K ₁ , K ₂ , K ₁₁ , K ₁₆ , K ₁₇ , K ₁₈ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₇ , K ₃₈ , K ₄₄ , K ₆₀	16	7,44
	Muhsin Yazıcıoğlu	K ₁₆ , K ₂₃ , K ₂₇ , K ₄₁ , K ₄₃ , K ₄₄ , K ₄₇ , K ₄₉	8	3,72
	Toplam		24	11,16
Yazar, Şair, Araştırmacı	Yavuz Bülent Bakiler	K ₁ , K ₇ , K ₈ , K ₁₁ , K ₁₅ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₁ , K ₃₈ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₄ , K ₅₅ , K ₅₆ , K ₅₈ , K ₆₀ , K ₆₅	18	8,37
	Recep Toparlı	K ₂	1	0,46
	Müjgan Üçel	K ₅₄	1	0,46
	Toplam		20	9,30
Cevap Yok	K ₂₅ , K ₃₄ , K ₄₅ , K ₅₂ , K ₆₄	5	2,32	
Toplam			215	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.7’de görüldüğü gibi “Eğitim, kültür ve sanat alanlarında Sivas’ta yetişmiş ya da Sivas için önem arz eden şahsiyetlerden; derslerinizde öğrencilerinize örnekler veriyorsanız/verecek olursanız kimleri örnek verirsiniz?” sorusuna 65 katılımcıdan 60’ından 210 (%97,68) cevap alınmıştır. Alınan cevapların 14’ü (%65,59) Türk halk müziği ve âşıklık-ozanlık geleneğinde, 24’ü (%11,16) siyaset alanında, 20’si

(%9,30) yazar, şair araştırmacı alanında, 9'u (%4,19) spor alanında, 8'i (%3,72) ilim ve kültür alanında kategorilerinde yer almaktadır. Ayrıca 5 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %2,32'ünü oluşturmaktadır. Katılımcıların Sivas ilinin sembolik özelliklerinden biri olan âşıklık-ozanlık geleneğinden yetişmiş şahsiyetlere ve Türk Halk Müziği sanatçılara yukarıda sayısal değerleri verilen diğer alanlardaki kişilere göre farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Alınan görüşler doğrultusunda en bilindik şahsiyetin 58 katılımcının görüşlerinde yer verdiği Âşık Veysel Şatıroğlu olduğu görülmüştür.

Ayrıca katılımcıların görev yaptıkları yakın çevrede yetişmiş tarihi şahsiyetlere yönelik farkındalıklarının da yüksek olduğu görülmüştür. Örneğin Kangal ilçesinde görev yapan 8 katılımcının tamamı Kangal ilçesinin Deliktaş köyünde doğmuş ve yetişmiş olan Âşık Ruhsati'ye görüşlerinde yer verirken Altınyayla ilçesinde görev yapan 5 katılımcıdan 3'ü Altınyayla'da yetişmiş olan Âşık Talibi Coşkun'u örnek vermiştir. Altınyayla ilçesinde görev yapan katılımcılardan K₁₆: *“Altınyayla ilçesinde yetişmiş olan Âşık Talibi Coşkun'u öğrencilerimiz tanıyorlar ayrıca kendi adını taşıyan torunu bizim öğrencimiz olduğu için bu konudan bahsederken kendisini de anıyoruz.”* demiştir.

15.b. Bu şahsiyetleri öğrencilerinize nasıl anlatırsınız? sorusuna yönelik katılımcı cevapları Tablo 4.3.8'de verilmiştir.

Tablo 4.3.8: 15. sorunun b maddesine katılımcıların verdiği cevaplar

Derse Aktarım	Katılımcı	Frekans	Cevapların Yüzdesi (%)
Eserlerini inceleyerek (şairleri okuturma, türküleri dinlettirme)	K ₁ , K ₃ , K ₅ , K ₇ , K ₈ , K ₉ , K ₁₀ , K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₄ , K ₁₅ , K ₁₇ , K ₂₁ , K ₂₂ , K ₂₈ , K ₂₉ , K ₃₀ , K ₃₁ , K ₃₂ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₇ , K ₃₉ , K ₄₂ , K ₄₃ , K ₄₆ , K ₄₈ , K ₄₉ , K ₅₀ , K ₅₃ , K ₅₆ , K ₅₇ , K ₅₈ , K ₆₅	34	32,69
Biyografilerinin incelenmesi	K ₄ , K ₅ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₂₃ , K ₂₄ , K ₂₇ , K ₃₃ , K ₃₅ , K ₃₆ , K ₃₈ , K ₃₉ , K ₄₇ , K ₄₈ , K ₅₀ , K ₆₅ ,	16	15,38
Düz anlatım	K ₁₁ , K ₁₂ , K ₁₃ , K ₁₆ , K ₂₆ , K ₄₀ , K ₄₁ , K ₅₀ , K ₆₀ , K ₆₁ , K ₆₂	11	10,58
Görsel	K ₄ , K ₆ , K ₈ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₃₅ , K ₄₁ , K ₅₀ , K ₆₅	9	8,65
Araştırma Ödevi	K ₁ , K ₅ , K ₉ , K ₁₉ , K ₂₀ , K ₃₆ , K ₄₇ , K ₅₅ , K ₅₉ ,	9	8,65
Video	K ₆ , K ₁₈ , K ₂₃ , K ₂₈ , K ₃₁ ,	8	7,69

	K ₄₃ , K ₅₅ , K ₅₇ ,		
Gezi-gözlem	K ₁₀ , K ₄₄ ,	2	1,93
Sunu	K ₁₃ , K ₅₅	2	1,93
Proje	K ₁₀ , K ₁₃	2	1,93
Tartışma yöntemi	K ₁₀ ,	1	0,96
Soru-cevap	K ₁₃ ,	1	0,96
Drama	K ₃₀ ,	1	0,96
Cevap yok	K ₂₅ , K ₃₄ , K ₄₅ , K ₅₁ , K ₅₂ , K ₅₄ , K ₆₃ , K ₆₄ ,	8	7,69
Toplam		104	100

*Bir katılımcı birden fazla yanıt verdiği için frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkmaktadır.

Tablo 4.3.8’de görüldüğü gibi “Bu şahsiyetleri öğrencilerinize nasıl anlatırsınız?” sorusuna 65 katılımcının 57’sinden 96 cevap alınmıştır. Alınan cevapların 34’ü (%32,69) eser incelemeleri (şiir, türkü vb.), 16’sı (%15,38) biyografi incelemeleri, 11’i (%10,58) düz anlatım, 9’u (%8,65) araştırma ödevi, 9’u (%8,65) görsel, 8’i (%7,69) video, 2’si (%1,93) gezi-gözlem, 2’si (%1,93) sunu, 2’si (%1,93) proje, 1’i (%0,96) tartışma yöntemi, 1’i (%0,96) drama şeklindedir. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda Sivas ilinden yetişmiş önemli şahsiyetlerin öğrencilere anlatılmasında en çok eser incelemelerine (%32,69) en az ise drama tekniğine (%0,96) başvurulduğu görülmektedir. Ayrıca 8 katılımcıdan cevap alınamamış olup bu da verilen cevapların %7,69’unu oluşturmaktadır.

K₁ bu noktada: “*Âşık Veysel Şatıroğlu’nu anlatırken mutlaka şiirlerini okutuyorum ve türkülerini öğrencilerime dinletiyorum.*” derken K₅₀, “*Âşık Veysel Şatıroğlu’nu öğrencilerimizin tanınmasını, bilmesini önemsiyorum. Çünkü eserlerinde gördüğümüz barışsever, bütünleştirici, yerel ve milliyetçi dili aslında bizim dersimizin kazanımlarıyla değerleriyle ilgili. Özellikle öğrencilerime hayatını anlattıktan sonra mutlaka bir şiirini okutturur ya da türküsünü dinlettiririm.*” K₁₇ ise derslerde Sivas ilinden yetişmiş bir kişiyi örnek olarak verdiği için öğrencilerin hoşuna gittiğini belirterek: “*Nuri Demirağ’ı anlatırken Türk havacılığı için önemli çalışmalar yaptığından bahsediyorum. Kültürel olarak ata sporu olan güreşi anlatırken Sivas’tan Hamza Yerlikaya’yı örnek veriyorum.*” demiştir.

Katılımcılardan alınan cevaplara göre Sivas ilinden yetişmiş önemli kişiler hakkında farkındalığa sahip oldukları ve derslerinde konu açısından uygun zamanlarda örnek verdikleri görülmektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dair tartışmalar ele alınmıştır.

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin tarihi özellikleri hakkındaki farkındalıklarını ve bu farkındalıkları derse aktarım biçimlerini tespit etmek amacıyla katılımcılara yarı yapılandırılmış katılımcı formunda bulunan 1, 2, 3, 4 ve 5. sorular yöneltilmiştir. Veri toplama aracında yer alan 1. soru ile Sivas ilinde bulunan Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarına, 2. soru ile Sivas ilinin Anadolu'nun Türk yurdu olması sürecine, 3. soru ile Atatürk'ün Türk demokrasinin gelişimine katkılarına, 4. soru ile Osmanlı Devleti'ne ait eserlere ve 5. soru ile Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait Sivas ilinde bulunan eserlere yönelik katılımcı farkındalıkları ve derse aktarım biçimleri incelenmiştir. Katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgulardan hareketle Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarına ait eserlerden Sarissa-Kuşaklı Antik Kenti, Anadolu'nun Türk yurdu olması sürecine ait eserlerden Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Atatürk'ün Türk demokrasinin gelişimine katkılarına Sivas Kongresi, Osmanlı Devleti'ne ait eserlerden Kale Camii, Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait eserlerden Gök Medrese unsurlarının/eserlerinin hakkında farkındalığın yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların, ilin tarihi özellikleri hakkındaki farkındalıklarını derse aktarmada sırasıyla en çok düz anlatım yöntemini, gezi tekniğini ve görsel materyalleri, en az ise alıştırmaya etkinliklerini, EBA'yı (Eğitim Bilişim Ağı), drama yöntemini, sergi tekniğini, soru- cevap yöntemini ve proje yöntemini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada ulaşılan yukarıdaki sonuçlara ek olarak; katılımcılar tarih konularının anlatımında öğretmenlerin görev yaptıkları çevreden örnekler kullanmanın öğrencilerde, öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağladığını belirtmişlerdir. Çalışma bu noktada Gökkaya ve Yeşilbursa (2009)'nın, "Derslerin tarihi yerlere alan gezisi düzenlenerek işlendiği deney grubunun akademik başarı ve kalıcılık açısından sınıf ortamında geleneksel yöntemle işlendiği kontrol grubuna göre daha başarılı oldukları" Öztaşçı (2017)'nin ulaştığı "Yerel tarih öğretiminin öğrencilerde akademik, kişisel, sosyal gelişimlerini desteklediği", Ulutaş (2018)'in ulaştığı "Yerel tarih kaynaklarına dayalı video, film,

belgesel, fotoğraf, resim vb. çoklu duyuya hitap eden unsurlarla düzenlenen etkinliklerle derslerin işlendiği deney grubundaki öğrencilerin akademik başarılarında kontrol grubuna göre anlamlı farklılıkların olduğu”, Yalçın (2019)’ın ulaştığı “Bireylerin tarihi eserlere ilgi ve farkındalık kazanabilmeleri açısından yerel tarih öğretiminin katkı sağlayacağı”, Dere ve Uysal (2019)’ın ulaştığı “Derslerde yerel tarih öğretiminin kullanılmasının öğretimin etkisini ve kalitesini arttırmasının yanı sıra tarihsel düşünme becerisinin kazandırılmasına katkı sağladığı” sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sivas ilinin coğrafi özellikleri hakkındaki farkındalıklarını ve bu farkındalıkları derse aktarım biçimlerini tespit etmek amacıyla katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan 6, 7, 8, 9, 10 ve 11. sorular yöneltilmiştir. Veri toplama aracında yer alan 6. soru ile Sivas ilinin turizm değerleri, 7. soru ile yeryüzü şekilleri, 8. soru ile nüfus ve yerleşme, 9. soru ile ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekler, 10. soru ile göçün neden ve sonuçları, 11. soru ekonomik faaliyetler olmak üzere Sivas ilinin coğrafi özellikleri hakkında katılımcı farkındalıkları ve derse aktarım biçimleri ele alınmıştır. Katılımcılardan elde edilen bulgulardan hareketle ilin turizm değerleri ile ilgili olarak doğal güzelliklerden Gökpınar Gölü ve Şuğul Vadisi, kültürel özelliklerden Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, sağlık turizminde Kangal Balıklı Kaplıca hakkında katılımcı farkındalığının yüksek olduğu sonucu ulaşılmıştır. Yeryüzü şekillerinden Yıldız Dağı ve Kızılırmak, nüfus ve yerleşme açısından iklim ve yeryüzü şekillerinin olumsuz etkileri ile ilin ekonomik imkânların gelişmemiş olması, ilde ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen mesleklerden çiftçilik, göçe neden olan unsurlardan iş imkânlarının kısıtlı olması, ilde yürütülen ekonomik faaliyetlerden tarım, hayvancılık ve madencilik hakkında katılımcı farkındalığının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bu noktada Ablak, Dikmenli ve Çetin (2014) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir’in Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıkları” adlı çalışmada ulaşılan “sosyal bilgiler öğretmenlerinin Kırşehir ilinin turizm değerlerine yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu” sonucuyla benzerlik göstermektedir. Şahin ve Öztürk-Demirbaş (2019) tarafından yapılan öğrencilerin yerel coğrafi bilgi düzeyinin incelendiği “Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yerel Coğrafi Bilgi Düzeyi: Kırıkkale Örneği” adlı çalışmada ise öğrencilerin yerel coğrafi bilgilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci alt probleme ilişkin çalışmadan elde edilen diğer bir sonuç ise coğrafi özelliklerin derse aktarımında katılımcılar tarafından en çok düz anlatım yöntemi, yakın çevrelerinden yola çıkarak öğrenci görüşlerine başvurma, görsel materyaller, gezi tekniği, video materyaller, haritalar kullanılırken en az ise proje yöntemi, sanal gezi tekniği, araştırma ödevleri, alıştırmalar etkinliklerinin kullanıldığıdır. Öner ve Memişoğlu'nun (2018) ulaştığı “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerde yerel coğrafya etkinliklerini kullanmanın öğrencilere yararlar sağlayacağı noktasında görüş belirttikleri ve bu konuda sosyal bilgiler öğretmenlerinin ön bilgilerinin yeterli olduğu” sonucuyla benzerlik göstermektedir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Katılımcıların Sivas ilinin kültürel özellikleri hakkındaki farkındalıklarını ve bu farkındalıkları derse aktarma biçimlerini tespit etmek amacıyla katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan 12, 13, 14, ve 15. sorular olmak üzere toplamda 4 soru yöneltilmiştir. Veri toplama aracında yer alan 12. soru ile Sivas ilinin kültürel unsurlarına, 13. soru ile ilde bulunan ortak miras öğelerine ait eserlere, 14. soru ile Sivas ilinin ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleriyle benzerlikler ve farklılıklarına ve 15. soru ile Sivas ilinde yetişmiş ya da il için önem arz eden önemli şahsiyetlere dair katılımcı farkındalıkları ve bunları derse aktarım biçimleri irdelenmiştir.

Elde edilen bulgulardan hareketle; kültürel unsurlardan Sivas halayları ve yemek kültürü (Sivas köftesi), ildeki tek ortak miras ögesi olan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Sivas ilinin ülkemizin çeşitli yöreleriyle benzerlik ve farklılıklarından halk oyunları ve yemek kültürü, Sivas ilinden yetişmiş ya da il için önem arz eden önemli şahsiyetlerden Âşık Veysel Şatıroğlu hakkında katılımcı farkındalığının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların yakın çevrelerinde bulunan kültürel unsurlara ait farkındalıkları derse aktarmada en çok düz anlatım yöntemini, görsel ve video materyalleri, eser (türkü, halay, şiir) incelemelerini, öğrencilerin yakın çevrelerinden verdikleri örnekleri; en az ise drama yöntemi, tartışma yöntemi, sunu materyalini, sergi tekniğini ve araştırma ödevini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma sonucunda katılımcıların Sivas ilinin kültürel özellikleri hakkında farkındalığa sahip oldukları ve bunları konu açısından uygun zamanlarda derse aktardıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmadan elde edilen en kapsamlı sonuç ise katılımcıların Sivas ilinin tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri hakkında farkındalıklarının yüksek olduğu fakat bu farkındalıkları derse aktarmada yapılandırmacı eğitim anlayışına tezat olarak düz anlatım yönteminin katılımcılar tarafından daha fazla tercih edildiğidir. Ulaşılan bu sonuca ek olarak; katılımcı görüşlerinden hareketle düz anlatım yönteminin diğer yöntem, teknik ve materyallere göre daha fazla tercih edilmesine; sosyal bilgiler ders saatinin az olması, gezi-gözlem tekniğinin kullanılmasında karşılaşılan yasal prosedürler, maddi zorluklar ve ulaşım sıkıntısının neden olduğu söylenebilir. Çalışma bu noktada; Akkuş ve Meydan (2013)'ın "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi ve Coğrafi Mekân Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında, Öner ve Memişoğlu (2018)'nin "Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi" adlı çalışmasında ve Yuvacı (2018)'nin "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yerel Tarih İle İlgili Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar" adlı çalışmasında ulaştığı "Sosyal bilgiler dersinde yerel tarih ve yerel coğrafya etkinliklerinin gerçekleştirilmesini; bürokratik engeller ve yasal prosedürler, maddi imkânsızlıklar, ders saatinin yetersizliği, ulaşım sıkıntısı, gezi-gözlem çalışmalarında öğrencilerin idare ve kontrollerinin zor olması, ders araç ve gereçlerinin yetersizliği ve sosyal bilgiler öğretim programının yoğun olması gibi nedenler kısıtlamaktadır." sonucu ile benzerlik göstermektedir.

5.5. Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle sosyal bilgiler öğretmenlerine, araştırmacılara ve Milli Eğitim Bakanlığı'na yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

5.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

1. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerinde bulunan tarihi, coğrafi ve kültürel unsurlardan bilindik olanlara yönelik farkındalıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada öğretmenler yakın çevrelerinde bulunan diğer önemli unsurlar hakkında farkındalıklarını arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunmalıdır.

2. Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerinin tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerini aktarırken en çok düz anlatım yöntemini kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler düz anlatım yönteminden ziyade öğrencinin aktif katılımının sağlandığı gezi tekniğı, proje yöntemi, araştırma ödevi gibi yöntem ve teknikleri kullanmalıdır.

5.5.2. Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları ilin tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri hakkındaki farkındalıklarını arttırmada ve bu farkındalıkları derse aktarmada kullanabilmeleri için okul kütüphanelerinde ilin tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerini yansıtabilecek eser, cd vb. dokümanların yer aldığı kitaplıklar oluşturulmalıdır.

2. Yerel tarih, yerel coğrafya ve yerel kültürün aktarılması noktasında seçmeli derslerden daha fazla faydalanılmalıdır.

3. Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakın çevreleri hakkındaki farkındalıklarını aktarırken uygun yöntem, teknik ve materyalleri kullanabilmeleri için sosyal bilgiler ders saati arttırılmalı, gezi tekniğinin gerçekleştirilebilmesi için izin ve yasal prosedürlerde kolaylık sağlanmalı, konuya uygun araç, gereç ve materyaller temin edilmelidir.

4. Gezi tekniğinin gerçekleştirilemediğı durumlarda kullanılmak üzere yerel yönetimlere ilde yer alan camii, müze, han, hamam, köprü, çeşme gibi tarihi; dağ, ırmak, göl, kaplıca gibi coğrafi; yöresel yemekler, türküler, halk oyunları, el sanatları, gibi kültürel özelliklerin sanal gerçeklik, arttırılmış gerçeklik, 3D gibi uygulamalar hazırlatılarak eğitim-öğretim sürecinde kullanılmalıdır.

5. Sosyal bilgiler kitaplarında öğrencilerin yaşadıkları ilin tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerini öğrenmelerine yönelik etkinliklere yer verilmelidir.

5.5.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Konuyla ilgili yapılacak araştırmalarda problemin nitel ve nicel boyutunu birlikte ele alabilmek için karma yöntemden (mixed method) faydalanılabilir.

2. Bu araştırmanın çalışma grubunu Sivas ilinde görev yapan 65 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Yapılacak araştırmalarda daha geniş bir çalışma grubu ya da örneklem seçilebilir.

3. Bu araştırmada yakın çevreye dair farkındalıklar sosyal bilgiler öğretmenleri kapsamında incelenmiştir. Yapılacak araştırmalarda öğrencilerin yakın çevrelerine dair farkındalıkları araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ablak, S., Dikmenli, Y. ve Çetin, T. (2014). Üniversite öğrencilerinin Kırşehir'in tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik farkındalıkları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 171-186.
- Acun, H. (1988). Sivas ve çevresi tarihi eserlerinin listesi ve turistik değerleri. *Vakıflar Dergisi*, S.XX, Ankara, 183-220.
- Adekola, G. ve Egbo, N. C. (2016). Traditions and customs in community development: The case of Nkanu west and Nkanu east local government areas of Enugu State, Nigeria. *Journal of Education and Practice*, 7(18), 120-127.
- Akbulut, G. (2007). Sivas ilinin başlıca nüfus coğrafyası özellikleri. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 83-100.
- Akbulut, G. (2009). Sivas şehri'nin tarihi coğrafyası. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(2), 212-222.
- Akbulut, Ö. (2016). Nitel analizler (içerik ve betimsel analiz). <https://docplayer.biz.tr/421042-Nitel-analizler-icerik-ve-betimsel-analiz.html> adresinden 09.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- Akbulut-Özpay, G. ve Ünsal, Ö. (2018). Yukarı Kızılırmak kültür ve doğa yolu 1. etap (Sivas-Zara), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Ekim 2018 22 (Özel Sayı)*, 2173-2193.
- Akkuş, A. ve Meydan, A. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi ve coğrafi mekân uygulamalarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(3), 14-30.
- Akpınar, E. ve Akbulut, G. (2007). Hafik Gölü ve yakın çevresinin turizm olanakları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 9*, Erzincan, 1-24.
- Akpınar, M. ve Genç, İ. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültür kavramına ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 249-268.
- Akpulat, H. A. (2018). Lota gölleri (Sivas, Türkiye) ve çevresinin florası. *Türk Biyoçeşitlilik Dergisi*, 1(1), 24-33.
- Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas şehrinde turizm altyapısı ve kentsel altyapının turizmi destekleme düzeyi/Substructure of tourism in Sivas and the level of support of urban substructure for tourism. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13 (20) , 303-326. Retrieved From <https://Dergipark.Org.Tr/En/Pub/Ataunidd/Issue/2444/30997>
- Altan, A. (2018). *Divriği Demir Madeni İşletmesi'nin Divriği, Sivas ve Türkiye ekonomisindeki yeri ve önemi* (Yayımlanmamış yüksek lisan tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas
- Asan, H., Yalçın, H. M., ve Şimşek, E. (2018). Sivas ili kuş gözlem turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(74), 630-655.
- Ayaz, E. (2013). Sivas yöresinin karmaşık jeolojik yapısına bağlı olarak gelişen önemli maden yatakları ve MTA'nın Sivas yöresindeki yeni bulguları. *MTA Doğal Kaynaklar ve Ekonomi Bülteni*, 16, 65-87.

- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Mendere Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-9.
- Bacque-Grammont, J. L. (Tarihsiz). 1513 yılında Rum eyaletinde şüpheli tımar sahiplerine ait bir liste. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41(1-4).
- Balıkçioğlu, N., ve Öz, D. Ç. (2018). Ekonomide turizm sektörünün yeri ve önemi: Sivas ili bağlamında bir değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42(1), 69-85.
- Başbüyük, A. (2001). Fonksiyonel özellikleri açısından Suşehri. *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 37, İstanbul.
- Bilgin-Özbek, E. (2019). *Milli Mücadele'de Bolu örneğinden sosyal bilgiler derslerinde yerel tarihin yeri ve önemi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Birinci, S. ve Camcı, A. (2016). Korunması gereken geleneksel el sanatlarına bir örnek: Sivas bıçağı üretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0 (33) , 493-509. DOI: 10,14781/mcd.19927
- Biol, N. (1999). *Halil Rifat Paşa dönemi ve icraatları* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Malatya.
- Brown, P. A. (2008). A review of the literature on case study research. *Canadian Journal for New Scholars in Education*, 1(1), 1-13.
- Chartofili, A. ve Fokides, E. (2019). Teaching local history, culture, traditions, and customs using digital games: preliminary results from a case study in the Island of nisytros. *Open Journal for Educational Research*, 3(2), 81-94.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma desenleri*. (3. Baskıdan çeviri). Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir. (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi. (Eserin orijinali 2013'de yayımlandı).
- Çalışkan, H. (2008). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımının derse yönelik tutuma, akademik başarıya ve kalıcılık düzeyine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çeçen, E. (2017). *Türkiye Selçuklu Devleti ve Dânişmendli Beyliği arasındaki askeri, siyasi ve sosyal ilişkiler (1092-1178)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Çelik, N. ve Akpulat, H.N. (2009). Tödürge Gölü ve Çevresi Florası. *Fen Bilimleri Dergisi*, 30(1), 38-63.
- Çılğın, Z. ve Bayrakdar, C. (2017). Kızıldağ'da (Sivas) buzullaşma izleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (69), 101-107.
- Çifçi, T. ve Ünalı, Ü.E. (2014). Coğrafya öğretmenlerinin değer eğitiminin mevcut durumu ile ilgili görüş ve düşünceleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/ Journal of World of Turks*, 6(2), 81-99.
- Darendeli, T. (2019). *Sivas ve çevresindeki tarihi konaklama yapıları, günümüz durumları ve koruma sorunları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

- Daşdemir, İ. ve Tekin, S. (2018). Sosyal bilgiler ders kitaplarında Türk kültür öğelerinin kullanımı. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 18(1), 215-228.
- Demirel, Ö. (1947). Kuruluşundan günümüze çeşitli yönleriyle bir Osmanlı mahallesi Sivas Küçük Minare mahallesi. *XIII. Türk Tarih Kongresi, C. 3, Kısım 3, Ankara, 1961*.
- Denizli, H. (Tarihsiz). *Sivas tarihi ve anıtları*. Sivas: Özbelsan A.Ş.
- Dere, İ., Uysal, A. (2019). Bastığın toprakları tanımak: Lise öğrencilerinin yerel tarih projesi. *Turkish History Education Journal*, 8 (2), 450-475.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (28), 1-19. Retrieved From <https://Dergipark.Org.Tr/En/Pub/Esosder/Issue/6142/82422>
- Dinç, E., Erdil, M. Ve Keçe, M. (2011) Uşak Üniversitesi öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarının incelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 267-285.
- Dikici, A. (2001). Geleneklerin toplumdaki yeri ve önemi. *Elazığ Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1)2, 251-258.
- Doğan, A. (2007). Sivas ili ekonomisinin makro ekonomik göstergeler açısından. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007(3), 40-52.
- Doğanay, H. ve Şahin, C. (1998). *Türkiye'nin beşeri ve ekonomik coğrafyası*. Liseler için Ders Geçme ve Kredi sistemine Göre Ders Kitabı. İstanbul: Ders Kitapları A.Ş.
- Doğaner, S. (2013). *Türkiye kültür turizmi*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Dönmez, C. (2003). *Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. Sosyal bilgiler konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. (Ed: Cemalettin Şahin). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Erdem, B. (2007). *Sivas kenti doğal ve kültürel değerlerinin peyzaj mimarlığı ve turizm açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ergün, A. (2008). *Sivas şehrinde kentleşme ve sanayileşmeye bağlı çevre sorunları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ergün, A. (2016). *Sivas ilinde coğrafi faktörlerin göç olgusu üzerine etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Ergün, A. ve Buldur, A. D. (2016). Sivas ilinde yükselti basamaklarına göre 1990-2015 yılları arasında nüfus ve yerleşmelerin dağılışı ve değişimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 8(3), 303-327.
- Eroğlu, H. (1977). *Türk devrim tarihi* (4. Baskı). Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını.
- Ersoy, R. (2002). Türklere ölüm ve ölü ile ilgili rit ve ritüeller. *Millî Folklor*, 14(2) Sayı 54, 86-101.

- Esteves, M. (2015). Citizenship education–what geography teachers think on the subject and how they are involved. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 447-451.
- Gökkaya, A. K. ve Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 483-506.
- Güngördü, E. (2006). *Türkiye'nin coğrafyası* (2. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Güngördü, E. (2007). *Türkiye'nin turizm coğrafyası* (6. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Gürbüz, A. (1997). XV-XVI. yüzyıllarda Sivas şehrinde idari ve ekonomik yapı. *Vakıflar*, 26, 87-96.
- Gürdal, M. (2001). *Türkiye turizm coğrafyası*. Muğla: Muğla Üniversitesi Matbaası.
- Hacıgökmen, M. A. (2013). Türklerde yas âdeti temelleri ve sonuçları. tarihçiliğe adanmış bir ömür: Prof. Dr. Nejat Göyünç'e armağan (s.393-423). Konya: S.Ü. Türkiyat Ens. Yayınları.
- Hakkı, İ. ve Nafiz, R. (2005). *Sivas şehri* (Yayına hazırlayan Recep Toparlı). Sivas: Seyran
- Hammer, J.V. (2013). *Osmanlı imparatorluğu tarihi*. İstanbul: Kum Saati Yayın Dağıtım.
- Heziyeva, Ş. (2010). Tarihi süreç içinde Türkiye'de âşıklık ve âşıklık geleneği. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 10(1), 81-89. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/egetdid/issue/34442/380482>
- Hrubcova, G., Loster, T. ve Obergruber, P. (2016). The economic effects of tourism in the group of the least developed countries. *Procedia Economics And Finance*, 39, 476-481.
- Huang, Y. and Pan, A. (2014). The local geography education in Guangzhou high school. *Education ResearchFrontier*, 4(4), 110-116.
- Hurren, W. (2018). What's a poem good for? Pedagogical connections between poetry and social studies. *Canadian Social Studies*, 50(1), 1-11.
- Işık, H. (2008). İlköğretimde tarih konularının yerel tarih ile ilişkilendirilmesinin öğrenci başarısına -etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 290-310.
- İnan, N. ve İnan, S. (1990). Gürlevik kireçtaşlarının (Sivas) özellikleri ve önerilen yeni isim:
Tecer formasyonu. *Türkiye Jeoloji Bülteni*, 33, 51-56.
- Karaca, C., Birdal, A.C. ve Türk, T. (2016). Kelkit Çayı taşkın risk haritalarının cbs kullanılarak oluşturulması ve cbs ile taşkın risk analizi. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/31700353>
- Karaca, P. (2016). Hayatın “eşik” durumu bağlamında ve Sivas evlenme geleneğinde “gelin” kültürü. *Türklük Bilimi Araştırmaları* , (40) , 105-136. DOI: 10,17133/tubar.270436

- Karacan, T. (1989). Kadı Burhaneddin'in şiirleri üzerinde tasavvufi düşünceler. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (12), 61-71.
- Karadağ, H. (2019). *Sivas yöresi halk oyunlarının müzikal ve ritimsel yönden incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Karadeniz, V. (2014). Kuruluş yeri seçiminde ulaşımın etkili olduğu yerleşmelere bir örnek: Yeniçubuk Kasabası (Gemerek-Sivas). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0(29), doi: 10,14781/Mcd.49353
- Kasalak, K. (1992) Sivas Kongresi öncesinde 'manda ve himayenin' türk basınında tartışılması ve komutanlar arasında yazışmalar. *Atatürk Yolu*, 310, 187-211.
- Kaya, A. (2008). Selçuklular dönemi Sivas'ta ilmi hayat ve ilim adamları. *Journal of International Social Research*, 1(2).
- Kaya, D. (2008, Ekim). *Sivas'ta âşıklık geleneğinin bugünkü durumu*. Cumhuriyet Döneminde Sivas Sempozyumu, Sivas.
- Kaya, U. (1991). *Sivas halayları ve ezgilerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Kılınç, S. (1998). A study in the seasonal variation of phytoplankton in Hafik Lake (Sivas, Turkey). *Turkish Journal of Botany*, 22(1), 35-42.
- Kırıkçı, A. C. ve Yılmaz, K. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihi çevre eğitimine yönelik görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35, 74-86.
- Koca, S. (2016). Türkiye Selçuklu tarihinin akışını değiştiren ve Anadolu'nun kaderini belirleyen savaş: Köseadağ bozgunu. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (37) , 35-84. Doi: 10,21563/Sutad.187067
- Koç, H. ve Sağdıç, M. (2010). Göç hareketinin nüfusun cinsiyet ve yaş grubu üzerine etkisi (Sivas örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, (22), 295-324.
- Konargöçer, M. (2017). *Prehistorik devirlerden Eskiçağ'ın sonuna kadar Sivas*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Kurtman, F. (1963). Tecer dağlarının jeolojisi ve alacalı seri hakkında bazı müşahedeler. *T. J.K. Büleni.*, 7(1-2), Ankara.
- Kuzucu, K. (2006). Osmanlı'dan cumhuriyete şehircilik mimarî ve eğitim anlayışındaki değişimler bağlamında Sivas Kongresi binasının tarihçesi. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 10(37), 103-125.
- Madden, E.J., (2016). *Place-based education: Educator perspectives on a critical pedagogy* (Unpublished Master's Thesis). Prescott College, Arizona, USA, Retrieved From Proquest Dissertations ve Theses Global (UMI No. 10.110.427).
- Mahiroğulları, M. A. (2003). *İlk çağlardan günümüze Sivas ili*. Kitap Matbaacılık.
- Mahiroğulları, A. (2018). *Bozkırdaki çekirdek Sivas*. Sivas: Özlem Kitabevi.
- MEB (1998). İlköğretim okulu sosyal bilgiler dersi öğretim programı. *Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*. Nisan, 2487.
- MEB. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Evi.

- Ilıman, A., Demir, M. ve Karahan, N. (2020). *Şehrimiz Sivas*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Evi.
- Memişoğlu, H. ve Öner, G. (2013). Sosyal bilgiler dersinde öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre coğrafya konularının öğretimi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 347-366.
- Mert, B. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yerel tarih uygulamalarının öğrencilerin kavramsal başarılarına ve farkındalık oluşturmalarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Metin, B. ve Oran, M. (2014). İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders içi yerel tarih konusundaki faaliyetleri Uşak ili örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 204-216.
- Mustak, S. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarihi kültürel miras eğitimine ilişkin görüşleri (Denizli şehri örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Müller-Karpe, A. (2002). Kusaklı-Sarissa: A Hittite town in the upper land. *Recent Developments In Hittite Archaeology and History Papers in Memory of Hans G. Güterbock, Eisenbrauns Winona Lake*, 145-155.
- Nas, R. (2000). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi (program, yöntem ve etkinlikler)*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Ogheneakoke, C. E., Obro, S. ve Benike, J. (2019). In search of a more effective strategy: using simulation games instructional strategy for the teaching and learning of social studies in secondary school. *Journal of International Social Studies*, 9(1), 53-71.
- Ökse, A. (2005). Kızılırmak ve Fırat havzalarını birbirine bağlayan eski kervan yolları. *Bilig*, (34), 15-32. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/bilig/issue/25409/268148>
- Önder, E. (2001). Folklor sosyolojisi açısından Sivas halayları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 10, 81-105.
- Öner, G. ve Memişoğlu, H. (2018). Sosyal bilgilerde yerel coğrafya öğretimi: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 7(3), 193-218. doi: 10,30703/cije.383154
- Örnek, S. V. (1966). *Sivas ve çevresinde hayatın çeşitli safhalarıyla ilgili batıl inançların ve büyüsel işlemlerin etnolojik tetkiki*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Örten, H. (2008). *Yerel tarih konularının sosyal bilgiler üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir çalışma (Tokat ili örneği)*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Özcan, S. (2013). Amasya Genelge'sinin Erzurum ve Sivas Kongreleri üzerindeki etkisi. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 0(1), 69-82. doi: 10,18498/amauidf.21308
- Özdek, R. (1990). *Türklerin altın kitabı* (Cilt 3). İstanbul: Tercüman Tesisleri.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1) ,

- Özen, K. (2008). *Sivas yöresi geleneksel el sanatları*. İstanbul: Kitabevi.
- Öztaşçı, C.A. (2017). *Yerel tarih öğretim yöntemini sosyal bilgiler dersinde uygulamaya koymak: bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, A. (2009). *Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi* (3. Baskı). Kayseri: Arka Oda Yayınları.
- Öztürk, C. (2012). *Sosyal bilgiler öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Paker, T. (2015). Durum çalışması. <http://acikerisim.pau.edu.tr/> adresinden 18.05.2020 tarihinde alınmıştır.
- Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırmalar ve değerlendirme yöntemleri*. (3. Baskıdan çeviri). Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir (Çev.). Ankara: Pegem Akademi
- Pürlü, K. (2006). *Selçuklular döneminde Sivas sempozyumu bildirileri, 29 Eylül-01 Ekim 2005* (No. 1). Sivas Valiliği.
- Pürlü, K. (2013). Sivas'ta kültür ve turizmi geliştirme strateji planı. <http://sivaskulturturizm.gov.tr> adresinden 01.01.2020 tarihinde alınmıştır.
- Safran, M. (2012). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Sarıçoban, G. (2017). Milli Mücadele'de Anadolu kadını. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 1331-1346.
- Sidekli, S. ve Karaca, L. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen aday görüşleri. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (5), 20-38. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gbad/issue/29699/319557>
- Selvi, H. (2002). Millî Mücadele'de Erzurum ve Sivas kongreleri dönemi. *Türkler*, Cilt 15. 949-962.
- Sivas Valiliği. (1998). *Sivas il yıllığı*. Sivas.
- Sivas Valiliği. (2002). *Sivas il yıllığı*. Sivas.
- Sönmez, V. (1998). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Anı.
- Sönmez, V. (2005). *Hayat ve sosyal bilgiler öğretimi*. (5.baskı). Ankara:Anı
- Schell, E. M., Roth, K. J. ve Mohan, A. (2014). Road map for 21st century geography education project. *National Council for Geographic Education Washington, DC*
- Sunkar, M. (2008). Zamantı çayı yukarı havzası (Uzunyayla)'nın jeomorfolojisi. *Nature Sciences*, 3(4), 623-643.
- Sunkar, M., Tonbul, S. ve Özdemir, M. (2008). Çaltı çayı yukarı havzasının (Kangal doğusu) jeomorfolojisi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 6(2), 141-158. DOI: 10,1501/Cogbil_0.000.000.086
- Şahin, G. E. ve Öztürk-Demirbaş, Ç. (2019). Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yerel Coğrafi Bilgi Düzeyleri: Kırıkkale Örneği. Eyüp Artvinli (Ed.), *II. Uluslar arası Coğrafya Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 3-5 Ekim, Eskişehir, 192-205. <https://www.academia.edu> adresinden 17.05.2020 tarihinde alınmıştır.

- Şahin, S. (2013). *Mekân ve insanıyla Sivas*. İstanbul: Buruciye.
- Şapolyo, E. B. (1972). *Selçuklu imparatorluğu tarihi*, Ankara: Güven Matbaası.
- Şendeniz, Y. (2002). *Maden işletmeleri ve takım çalışması uygulamaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Şimşek, A., Türkmendağ, T. ve Türkmendağ, Z. (2017). Unutulmaya yüz tutmuş yöresel yemeklerin turizm potansiyeli sağlamadaki önemi: Sivas ili örneği. *International Congress On Cultural Heritage And Tourism*.
- Taş, K. Z. (2012). Şehzadeler Arasında Savaş. Mustafa Alkan (Ed.), *1402 Ankara Savaşı Uluslararası Kongresi (Yıldırım-Timur) Bildiri Kitabı* içinde (s.313-339). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tay, B. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü, Bugünü ve Yarını. Refik Turan ve Kadir Ulusoy (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri (6. Baskı)* içinde (s. 2-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Topal, E. ve Sezer, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin Türk dünyası coğrafyasına ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0 (33) , 96-113. Doi: 10.14781/Mcd.08328.
- Turan, R. ve Ulusoy, K. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü, Bugünü ve Yarını. Refik Turan ve Kadir Ulusoy (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri (6. Baskı)* içinde (s. 138-153). Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, O. (2016). *Selçuklular tarihi ve Türk-İslam medeniyeti* (20.basım). İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Tugay, B. (2004). *Tarih eğitiminde yerel tarih araştırmalarının yeri: Fethiye örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ulutaş, S. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde bağımsız değişken olarak yerel tarih tekniği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Üçer, M. (2002). Beşik-eşik-keşik-Sivas'ta ölümle ilgili inanışlar sözlü gelenek ve Sivas mezarlıkları. *Erdem*, 13(39), 507-542.
- Ünalın, S. (2008). Anadolu şehirlerine verilen isimler ve Sivas örneği. *Dini Araştırmalar*, 10 (30) , 243-254. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/da/issue/4467/61618>
- Uzunkaya, E. (2005). *Halay türü oyunların özellikleri, dağılımı ve hareket yapılarının analizi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme teoriler-teknikler*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Yalçın, R. (2019). *Erzurum'da tarihi eserlere yönelik ilgi ve farkındalığa ilişkin bir yerel tarih çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Yasak, A. ve Kaleli, A. (1986). *Dünden bugüne Sivas ili*. Sivas: Seyran Yayınları.
- Yasak, İ. (1997). *Sivas ili*. Sivas: Seyran Yayınları.

- Yaşar, O. (2013). Türk imalat sanayinde lokomotif bir sektör: Demir çelik sanayi. *Marmara Coğrafya Dergisi* , 42-78.
- Yel, O. (2018). Sivas Kongresi'nde tartışılan Amerikan mandası. *Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü Araştırma Dergisi*, 2 (4), 16-21. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/yutad/issue/38087/429296>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2003). Designing case studies. *Qualitative Research Methods*, 359-386. <https://books.google.com.tr/books> adresinden 17.05.2020 tarihinde alınmıştır.
- Yuvacı, İ. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih ile ilgili uygulamaları ve karşılaşılan sorunlar Sivas ili örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Yücel, Y. (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve devleti (1344-1398)*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yücel, Y. (1991). *Anadolu beylikleri hakkında araştırmalar* (2. Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Yürüdü, E. ve Başbüyük, A. (2002). Orta Kelkit yöresinde idari yapılanmadan kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), Retrieved From <Http://www.Gefad.Gazi.Edu.Tr/Tr/Issue/6766/91035>
- Zaghloul, E. (2019). *Sivas'taki Danişmentli, Selçuklu, İlhanlı ve Eratnalılar dönemi yapılarında yazı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zengin, B. (2006). *Turizm coğrafyası: Türkiye genel ve bölgeler turizm coğrafyası*. (2.Basım) İstanbul: Değişim Yayınları.
- Zengin, B. ve Işkın, M. (2017). Yerel mutfakların gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi: Sivas örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(40), 404-415.

İnternet Adresleri

- <http://www.ait.hacettepe.edu.tr/egitim/ait203204/19.pdf> 08.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- <https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/il-maden-potansiyelleri> 29.03.2020 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.oran.org.tr/> 12.11.2019 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.sivas.gov.tr/il-adinin-tarihcesi>. 05.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- <https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76035/giyim-kusam.html> 16.11.2019 tarihinde alınmıştır.
- <https://sivas.tarimorman.gov.tr/> 14.11.2019 tarihinde alınmıştır.
- <http://tdk.gov.tr/> 07.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> 26.03.2020 tarihinde alınmıştır.

EKLER

Ek 1: Araştırma İzni

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.22486459
Konu : Araştırma İzni (Mesut GEZİCİ)

14.11.2019

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 07/11/2019 tarihli ve 50704946-044-E.31993 sayılı yazısı.
b) Valilik Makamının 12/11/2019 tarihli ve 92255297-605.01-E.22389951 sayılı onayı.
c) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 no'lu genelgesi.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mesut GEZİCİ, "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yakın Çevreye Ait Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Özellikler Hakkındaki Farkındalıkları ve Sosyal Bilgiler Dersine Aktarım Süzeyleri (Sivas İli Örneği)" konulu çalışması için, onaylı bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla ilimiz genelinde bulunan tüm resmi okullarda uygulanması Valilik Makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüş olup onay örneği yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;
Bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Millî Eğitim Müdürü

Ek: İlgi (b) Onay Sureti (1 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Merkez SİVAS

Bilgi:
-16 İlçe MEM
-Tüm Resmi Okul Müd.

Güvenli Elektronik İmza
Aşağı İmza
14/11/2019
L.KELDAL
Şef

Adres: Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı Merkez/ SİVAS
Elektronik Ağ: <http://sivas.meb.gov.tr/>
e-posta: butce58@meb.gov.tr

Bilgi için: L.KELDAL-Şef
Tel: 0 (346) 280 58 78
Faks: 0 (346) 280 59 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden bb25-ea1d-3e80-8959-67a5 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.22389951
Konu : Araştırma İzni (Mesut GEZİCİ)

12.11.2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 07/11/2019 tarihli ve 50704946-044-E.31993 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 no'lu genelgesi.
c) Valilik Makamının 16/05/2019 tarihli ve 92255297-605.99-E.9678308 sayılı onayı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mesut GEZİCİ, "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yakın Çevreye Ait Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Özellikler Hakkındaki Farkındalıkları ve Sosyal Bilgiler Dersine Aktarım Düzeyleri (Sivas İli Örneği)" konulu tez çalışması kapsamında, ilimiz genelindeki tüm resmi okullarda çalışma yapmak istemektedir.

İlgi (a) dilekçe ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması ve katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması kaydıyla, ilimiz genelindeki tüm resmi okullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Muhammed Alpaslan ÜNAL
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek : Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)

OLUR
12.11.2019

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
12/11/2019
Lutfi KELDAL
Şef

Adres: Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı Merkez/ SİVAS
Elektronik Ağ: <http://sivas.meb.gov.tr/>
e-posta: butce58@meb.gov.tr

Bilgi için: L.KELDAL-Sef
Tel: 0 (346) 280 58 78
Faks: 0 (346) 280 59 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8b35-1ec1-3999-b4e2-033a kodu ile teyit edilebilir.

Ek 2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Değerli Öğretmenim, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görev yaptıkları yakın çevrelerine ait tarihi, coğrafi ve kültürel özellikler hakkındaki farkındalıklarını ve Sosyal Bilgiler dersine nasıl aktardıklarını tespit etmek üzere yapmakta olduğum yüksek lisans tez çalışması için değerli görüşlerinize başvurmak üzere hazırladığım yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara cevap vermenizi arzu eder bilime yapacağımız katkılar için teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Verdiğiniz bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacak olup başka hiçbir yerde kullanılmayacaktır.

Mesut GEZİCİ

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Cinsiyetiniz? Kadın Erkek
2. Yaş aralığınız? 21-30 31-41 41-51 51-60 61 ve üzeri
3. Mezun olduğunuz fakülte?.....
4. Mezun olduğunuz bölüm ya da anabilim dalı?.....
5. Lisans üstü eğitiminiz var mı? Evet Hayır
6. Meslekteki kıdem yalınız?.....
7. Kaç yıldır Sivas'ta görev yapmaktasınız? 1-4 5-8 9-12 12 ve üzeri
8. Görev yaptığınız yerleşim birimi? İl Merkezi İlçe Merkezi
 Kasabası ya da Köyü

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN YAKIN ÇEVRELERİNE AİT TARİHİ, COĞRAFİ VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLER HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI VE DERSE AKTARIMI TARİHİ

1. "Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder." kazanımını doğrultusunda;

a) Derste bu uygarlıklara ait somut kalıntılara Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verceğiniz olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....

b) Bu uygarlıklara ait Sivas İli'ndeki somut kalıntıları ne şekilde örnek olarak derste kullanıyorsunuz?

.....
.....
.....
.....
5. Sivas İli'nin Anadolu Selçuklu Devleti tarihindeki yeri ve önemini Sivas İli'nde bulunan Anadolu Selçuklu Devleti ait eserlerle anlatmak istediğinizde;

a) Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Bu eserlerin önemini dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız?

COĞRAFI ÖZELLİKLER

6. Derslerinizde Sivas İli'nde bulunan ve turizm değeri olan unsurlara;

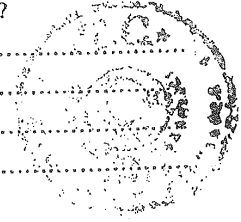
a) Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Eğer Sivas İli'nden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?

7. "Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar." kazanımına yönelik;

a) Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Bu kazanımına yönelik dersinizi hangi etkinliklerle işlersiniz?

.....
.....
.....
.....
8. "Yaşadığı yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verir." kazanımı doğrultusunda;

a) Derstelerinizde Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Kazanıma yönelik bu örnekleri dersinizde nasıl kullanırsınız?

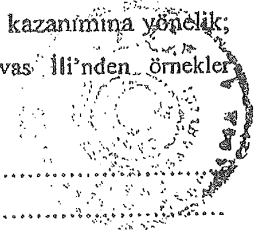
.....
.....
.....
.....
9. "Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıır." kazanımını işlerken;

a) Sivas İli'nde yaygın olarak yürütülen ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen mesleklere örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Bu örnekleri dersinizde öğrencilerinize nasıl aktarırsınız?

.....
.....
.....
.....
10. "Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır." kazanımına yönelik;

a) Derstelerinizde göç konusunu işlerken göçün neden ve sonuçlarına Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
b)Eğer Sivas İli'nden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?

.....
.....
.....
.....
11.“Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir.” kazanımına yönelik;

a) Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b) Eğer Sivas İli'nden örnek veriyorsanız bunu öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?

KÜLTÜREL ÖZELLİKLER

12.“Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.” kazanımına yönelik;

a)Öğrencilerinize Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız Sivas'a ait hangi kültürel öğeleri örnek verirsiniz?

.....
.....
.....
.....
b)Sivas İli'ne ait günlük yaşamdaki kullanılan kültürel unsurları öğrencilerinize nasıl aktarıyorsunuz?

.....
.....
.....
.....
13.“Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir” kazanımına yönelik;

a)Ortak miras öğelerine Sivas İli'nden örnekler veriyorsanız/verecek olursanız hangi örnekleri verirsiniz?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Mesut GEZİCİ

Doğum Yeri ve Tarihi: Ulaş – 12.12.1991

Cep Telefonu :05524050609

E posta: mesutgzc91@gmail.com

Medeni Durum: Evli

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise: Şehit Muhammed Onur Demir Anadolu Lisesi (2006-2010)

Üniversite: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü (2011-2016)

YAYINLARI:

Demir, S, Gezici, M. (2018). Tarihi dizi ve filmlerin sosyal bilgiler dersine yansımaları. *Turkish History EducationJournal*, 7 (2) , 392-413.